

Šis dokuments ir tikai informatīvs, un tam nav juridiska spēka. Eiropas Savienības iestādes neatbild par tā saturu. Attiecīgo tiesību aktu un to preambulu autentiskās versijas ir publicētas Eiropas Savienības “Oficiālajā Vēstnesī” un ir pieejamas datubāzē “Eur-Lex”. Šie oficiāli spēkā esošie dokumenti ir tieši pieejami, noklikšķinot uz šajā dokumentā iegultajām saitēm

► **B****KOMISIJAS REGULA (ES) Nr. 139/2014****(2014. gada 12. februāris),**

ar ko nosaka prasības un administratīvās procedūras saistībā ar lidlaukiem atbilstīgi Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 216/2008

(Dokuments attiecas uz EEZ)

(OV L 44, 14.2.2014., 1. lpp.)

Grozīta ar:

Oficiālais Vēstnesis

		Nr.	Lappuse	Datums
► <u>M1</u>	Komisijas Regula (ES) 2017/161 (2017. gada 31. janvāris)	L 27	99	1.2.2017.
► <u>M2</u>	Komisijas Regula (ES) 2018/401 (2018. gada 14. marts)	L 72	17	15.3.2018.
► <u>M3</u>	Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2020/469 (2020. gada 14. februāris)	L 104	1	3.4.2020.
► <u>M4</u>	Komisijas Deleģētā regula (ES) 2020/1234 (2020. gada 9. jūnijs)	L 282	1	31.8.2020.
► <u>M5</u>	Komisijas Deleģētā regula (ES) 2020/2148 (2020. gada 8. oktobris)	L 428	10	18.12.2020.
► <u>M6</u>	Komisijas Deleģētā regula (ES) 2022/208 (2021. gada 14. decembris)	L 35	1	17.2.2022.
► <u>M7</u>	Komisijas Deleģētā regula (ES) 2022/697 (2022. gada 10. februāris)	L 130	1	4.5.2022.
► <u>M8</u>	Komisijas Deleģētā regula (ES) 2022/2074 (2022. gada 20. jūlijs)	L 280	4	28.10.2022.
► <u>M9</u>	Komisijas Deleģētā regula (ES) 2023/369 (2022. gada 29. novembris)	L 51	23	20.2.2023.

Labota ar:

- **C1** Kļūdu labojums, OV L 124, 17.5.2017., 37. lpp. (139/2014)
- **C2** Kļūdu labojums, OV L 92, 21.3.2022., 98. lpp. (2020/2148)

▼B**KOMISIJAS REGULA (ES) Nr. 139/2014**

(2014. gada 12. februāris),

ar ko nosaka prasības un administratīvās procedūras saistībā ar lidlaukiem atbilstīgi Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 216/2008

(Dokuments attiecas uz EEZ)

*I. pants***Priekšmets un piemērošanas joma**

1. Ar šo regulu nosaka sīki izstrādātus noteikumus, kas paredz:
- a) nosacījumus, ar kādiem izveido un pieteikuma iesniedzējam dara zināmu lidlaukam piemēroto sertificēšanas pamatu, kā noteikts II un III pielikumā;
 - b) nosacījumus, ar kādiem izdod, uztur spēkā, groza, ierobežo, pārtrauc vai atsauc lidlauku sertifikātus, to organizāciju sertifikātus, kas atbild par lidlauku ekspluatāciju, tostarp nosaka ekspluatācijas ierobežojumus saistībā ar lidlauka specifisko projektu, kā izklāstīts II un III pielikumā;
 - c) nosacījumus, ar kādiem lidlauku ekspluatē atbilstīgi Regulas (EK) Nr. 216/2008 Va pielikumā un attiecīgā gadījumā Vb pielikumā noteiktajām pamatprasībām, kā izklāstīts IV pielikumā;
 - d) sertifikātu turētāju pienākumus, kā izklāstīts III pielikumā;
 - e) nosacījumus, ar kādiem pieņem un konvertē sertifikātus, kurus dalībvalstis jau izsniegušas;
 - f) nosacījumus, ar kādiem pieņem lēmumu neatļaut atbrīvojumus, kas minēti Regulas (EK) Nr. 216/2008 4. panta 3.b punktā, tostarp kritērijus kravu pārvadājumu lidlaukiem, paziņošanai par lidlaukiem, kam piešķirts atbrīvojums, un piešķirto atbrīvojumu pārskatīšanai;
 - g) nosacījumus, ar kādiem drošības interesēs ekspluatāciju aizliedz, ierobežo vai pakļauj zināmiem nosacījumiem, kā izklāstīts III pielikumā;
- ▼M4
- h) nosacījumus un procedūras deklarēšanai, ko veic Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2018/1139 ⁽¹⁾ 37. panta 2. punktā minētās organizācijas, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu, un minēto organizāciju uzraudzībai, kā noteikts II un III pielikumā.

(1) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1139 (2018. gada 4. jūlijs) par kopīgiem noteikumiem civilās aviācijas jomā un ar ko izveido Eiropas Savienības Aviācijas drošības aģentūru, un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 2111/2005, (EK) Nr. 1008/2008, (ES) Nr. 996/2010, (ES) Nr. 376/2014 un Direktīvas 2014/30/ES un 2014/53/ES un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 552/2004 un (EK) Nr. 216/2008 un Padomes Regulu (EEK) Nr. 3922/91 (OV L 212, 22.8.2018., 1. lpp.).

▼B

2. Kompetentās iestādes, kas iesaistītas lidlauku, lidlauku ekspluatantu un perona pārvaldības pakalpojumu sniedzēju sertifikācijā un uzraudzībā, ievēro II pielikumā noteiktās prasības.

▼M4

3. Lidlauku ekspluatanti un organizācijas, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu, ievēro III un IV pielikumā noteiktās prasības.

▼B*2. pants***Definīcijas**

Šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

- 1) "lidlauks" ir noteikts zemes vai ūdens virsmas iecirknis (ieskaitot jebkuras ēkas, būves un iekārtas) vai iecirknis uz stacionāras konstrukcijas, stacionāras konstrukcijas atklātā jūrā vai peldošas konstrukcijas, kurš ir pilnīgi vai daļēji paredzēts gaisa kuģu atlidošanai, aizlidošanai un kustībai pa tā virsmu;
- 2) "lidmašīna" ir par gaisu smagāks gaisa kuģis ar dzinēju, kura cēlējspēks lidojuma laikā rodas galvenokārt no gaisa aerodinamiskās iedarbības uz tā virsmām, kuras dotajos lidojuma apstākļos paliek nekustīgas;
- 3) "gaisa kuģis" ir lidaparāts, ko atmosfērā notur mijiedarbība ar gaisu, ja tā nav no zemes virsmas reflektēta mijiedarbība ar gaisu;
- 4) "perons" ir noteikts iecirknis, kas paredzēts gaisa kuģu novietošanai, pasažieru izkāpšanai vai iekāpšanai, pasta vai kravas iekraušanai un izkraušanai, degvielas uzpildei, stāvēšanai un tehniskajai apkopei;
- 5) "perona pārvaldības dienests" ir uz perona nodrošināta apkalpošana gaisa kuģu un transportlīdzekļu darbības un kustības regulēšanai;
- 6) "audits" ir sistemātisks, neatkarīgs un dokumentēts process pierādījumu iegūšanai un to objektīvai novērtēšanai, lai noteiktu, cik lielā mērā prasības ir ievērotas;
- 7) "sertifikācijas specifikācijas" ir Aģentūras pieņemtie tehniskie standarti, kuros norādīts, kā apliecināt atbilstību Regulai (EK) Nr. 216/2008 un tās īstenošanas noteikumiem, un kurus organizācija var izmantot sertifikācijas nolūkā;
- 8) "kompetentā iestāde" ir katrā dalībvalstī izraudzīta iestāde, kurai ir pilnvaras un atbildība, kas vajadzīgas, lai sertificētu un uzraudzītu lidlaukus, kā arī to darbībā iesaistīto personālu un organizācijas;
- 9) "pastāvīgā uzraudzība" ir uzdevumi, kurus kompetentā iestāde jebkurā brīdī veic uzraudzības programmas īstenošanas nolūkā, lai pārliecinātos, vai sertifikāta darbības laikā joprojām tiek izpildīti visi nosacījumi, ar kādiem šis sertifikāts tika piešķirts;

▼ B

- 10) “novirzes apstiprinājuma dokuments” (*Deviation Acceptance and Action Document – DAAD*) ir kompetentās iestādes sagatavots dokuments, kurā apkopoti pierādījumi, kas sniegti, lai pamatotu, kāpēc ir apstiprinātas novirzes no Aģentūras izdotajām sertifikācijas specifikācijām;
- 11) “inspekcija” ir neatkarīgs novērtējums, kuru veic, novērojot un izdarot spriedumu, vajadzības gadījumā kopā ar mērījumu, testu vai kalibrēšanu, ar mērķi pārbaudīt atbilstību piemērojamajām prasībām;
- 12) “operācija” ir [gaisa kuģa] pacelšanās vai nosēšanās;
- 13) “šķērslis” ir visi stacionārie (pagaidu vai pastāvīgie) un kustīgie objekti vai to daļas, kuri:
- atrodas zonā, kas paredzēta gaisa kuģu manevrēšanai pa attiecīgo virsmu, vai
 - ir izvirzīti virs noteiktām virsmām, kuras paredzētas lidojošu gaisa kuģu aizsardzībai, vai
 - atrodas ārpus minētajām virsmām un ir novērtēti kā tādi, kas var būt bīstami aeronavigācijai;
- 14) “šķēršļu ierobežošanas virsma” ir virsma, kas nosaka maksimālās robežas, līdz kurām objekti var iesniegties gaisa telpā;
- 15) “šķēršļu aizsardzības virsma” ir virsma, kas izveidota glisādes vizuālās indikācijas sistēmai un ko objekti vai esošo objektu pagarinājumi nedrīkst pārsniegt, izņemot tad, ja, pēc atbilstošās iestādes ieskatiem, jauno objektu vai pagarinājumu aizēno esošs nekustams objekts.

*3. pants***▼ M4****Uzraudzība**

1. Dalībvalstis vienu vai vairākus subjektus izraugās par attiecīgās dalībvalsts kompetento(-ajām) iestādi(-ēm), kam ir pilnvaras un atbildība, kas vajadzīgas, lai sertificētu un uzraudzītu lidlaukus un lidlauku ekspluatantus, saņemtu perona pārvaldības pakalpojumu sniedzēju deklarācijas un uzraudzītu minētos pakalpojumu sniedzējus, kā arī to darbībā iesaistīto personālu.

▼ B

2. Kompetentā iestāde ir neatkarīga no lidlauka ekspluatantiem un perona pārvaldības pakalpojumu sniedzējiem. Šo neatkarību nodrošina, vismaz funkciju līmenī nošķirot kompetento iestādi no šiem lidlauku ekspluatantiem un perona pārvaldības pakalpojumu sniedzējiem. Dalībvalstis nodrošina, ka kompetentā iestāde savas pilnvaras izmanto taisnīgi un pārskatāmi.

3. Ja dalībvalsts par kompetento iestādi izraugās vairākus subjektus, jāizpilda šādi nosacījumi:

- a) katra kompetentā iestāde atbild par konkrēti definētu uzdevumu izpildi un konkrētu ģeogrāfisko apgabalu; un

▼B

- b) izveido koordināciju starp šīm iestādēm, lai nodrošinātu visu lidlauku un lidlauku ekspluatantu, kā arī perona pārvaldības pakalpojumu sniedzēju efektīvu uzraudzību.
4. Dalībvalstis gādā, lai kompetentajai(-ām) iestādei(-ēm) būtu nepieciešamās spējas un resursi šajā regulā tām izvirzīto prasību izpildei.
5. Dalībvalstis gādā, lai kompetento iestāžu darbinieki neveiktu uzraudzības pasākumus, ja ir pierādījumi par to, ka šādi pasākumi varētu tieši vai netieši izraisīt interešu konfliktu, jo īpaši saistībā ar ģimenes vai finanšu interesēm.
6. Darbiniekiem, kurus kompetentā iestāde pilnvarojusi veikt sertifikācijas un/vai uzraudzības uzdevumus, jābūt tiesīgiem veikt vismaz šādus uzdevumus:
- a) pārbaudīt reģistrus, datus, procedūras un visus citus materiālus, kas attiecas uz sertifikācijas un/vai uzraudzības uzdevumu izpildi;
- b) paņemt līdzi reģistru kopijas vai izrakstus no šādiem reģistriem, datiem, procedūrām un visiem citiem materiāliem;
- c) uz vietas prasīt mutisku paskaidrojumu;
- d) iekļūt lidlaukos, attiecīgajās telpās, darba vietās vai citās attiecīgās zonās un transporta līdzekļos;
- e) veikt auditus, izmeklēšanas, testus, pasākumu kompleksus, izvērtējumus, inspekcijas;
- f) attiecīgā gadījumā veikt vai ierosināt izpildes nodrošināšanas piespiedu pasākumus.
7. Uzdevumus, kas paredzēti 6. punktā, veic saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts tiesību aktiem.

*4. pants***Eiropas Aviācijas drošības aģentūrai sniegtā informācija**

Trīs mēnešu laikā pēc šīs regulas stāšanās spēkā dalībvalstis paziņo Eiropas Aviācijas drošības aģentūrai ("Aģentūra") to lidlauku nosaukumu, atrašanās vietu, *ICAO* lidostas kodu un lidlauka ekspluatanta nosaukumu, kā arī pasažieru skaitu un kravu operāciju skaitu lidlaukā, kam piemēro Regulas (EK) Nr. 216/2008 noteikumus un šo regulu.

*5. pants***Atbrīvojumi**

1. Dalībvalsts paziņo Aģentūrai savu lēmumu par atbrīvojuma piešķiršanu saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 216/2008 4. panta 3.b punktu viena mēneša laikā pēc attiecīgā lēmuma pieņemšanas. Aģentūrai nosūtītajā informācijā jāiekļauj attiecīgo lidlauku saraksts, lidlauka ekspluatanta nosaukums, kā arī pasažieru skaits un kravu operāciju skaits konkrētajā lidlaukā attiecīgajā gadā.

▼B

2. Dalībvalsts ik gadus izskata visu to lidlauku datus par satiksmi, kuriem piemērots atbrīvojums. Ja satiksmes rādītāji šādā lidlaukā trijos pēdējos secīgos gados pārsniedz rādītājus, kas noteikti Regulas (EK) Nr. 216/2008 4. panta 3.b punktā, dalībvalsts par to informē Aģentūru un šo atbrīvojumu atsauc.
3. Turpmāk norādītajos gadījumos Komisija jebkurā laikā var pieņemt lēmumu atbrīvojumu neatļaut:
 - a) nav nodrošināta atbilstība Regulas (EK) Nr. 216/2008 vispārējiem mērķiem attiecībā uz drošību;
 - b) trijos pēdējos secīgos gados ir pārsniegti attiecīgie pasažieru skaita un kravu satiksmes operāciju rādītāji;
 - c) atbrīvojums neatbilst citiem attiecīgiem ES tiesību aktiem.
4. Ja Komisija ir nolēmusi, ka atbrīvojums nav atļauts, attiecīgā dalībvalsts atbrīvojumu atsauc.

*6. pants***Sertifikātu konvertācija**

1. Sertifikāti, kurus kompetentā iestāde uz valsts tiesību aktu pamata izdevusi pirms 2014. gada 31. decembra, paliek spēkā, līdz tiek izdoti sertifikāti saskaņā ar šo pantu vai, ja šādi sertifikāti netiek izdoti, līdz 2017. gada 31. decembrim.
2. Pirms 1. punktā minētā perioda beigām kompetentā iestāde izdod sertifikātus attiecīgajiem lidlaukiem un lidlauku ekspluatantiem, ja ir izpildīti šādi kritēriji:
 - a) II pielikumā minētais sertifikācijas pamats ir izveidots, izmantojot Aģentūras izdotās sertifikācijas specifikācijas, tostarp gadījumos, kad nodrošināts līdzvērtīgs drošības līmenis un kad identificēti un dokumentēti īpaši nosacījumi;
 - b) sertifikāta turētājs ir apliecinājis atbilstību sertifikācijas specifikācijām, kuras atšķiras no tām valsts prasībām, uz kuru pamata tika izdots esošais sertifikāts;
 - c) sertifikāta turētājs ir apliecinājis atbilstību tām Regulas (EK) Nr. 216/2008 un tās īstenošanas noteikumu prasībām, kas piemērojamas viņa organizācijai un ekspluatācijai un kas atšķiras no valsts prasībām, uz kuru pamata tika izdots esošais sertifikāts.
3. Atkāpjoties no 2. punkta b) apakšpunkta, kompetentā iestāde var pieņemt lēmumu atteikties no prasības apliecināt atbilstību, ja tā uzskata, ka šāda apliecināšana rada pārlietas vai nesamērīgas pūles.
4. Ar sertifikātu konvertācijas procedūru saistītos dokumentus kompetentā iestāde arhivē vismaz piecus gadus.

▼B*7. pants***Novirzes no sertifikācijas specifikācijām**

1. Kompetentā iestāde līdz 2024. gada 31. decembrim var pieņemt sertifikātu pieteikumus, kuros ietvertas novirzes no Aģentūras izdotajām sertifikācijas specifikācijām, ja ir ievēroti šādi nosacījumi:
 - a) novirze nav uzskatāma ne par gadījumu, kad nodrošināts līdzvērtīgs drošības līmenis atbilstoši šīs regulas II pielikuma ADR.AR.C.020. punktam, ne arī par gadījumu, kad pastāv īpaši nosacījumi atbilstoši ADR.AR.C.025. punktam;
 - b) konkrētās novirzes pastāvēja pirms šīs regulas stāšanās spēkā;
 - c) šajās novirzēs ir ievērotas Regulas (EK) Nr. 216/2008 Va pielikumā paredzētās pamatprasības, kuras attiecīgā gadījumā papildina riska mazināšanas pasākumi un korektīvās darbības;
 - d) saistībā ar katru atsevišķu novirzi ir veikts drošības novērtējums, kas to pamato.
2. Pierādījumus, kas pamato, ka 1. punktā minētie nosacījumi ir izpildīti, kompetentā iestāde apkopo novirzes apstiprinājuma dokumentā (*DAAD*). *DAAD* tiek pievienots sertifikātam. Kompetentā iestāde nosaka *DAAD* derīguma termiņu.
3. Lidlauka ekspluatants un kompetentā iestāde pārliecinās par to, vai joprojām tiek nodrošināta atbilstība 1. punktā minētajiem nosacījumiem. Ja šāda atbilstība netiek nodrošināta, *DAAD* tiek grozīts, apturēts vai atsaukts.

*8. pants***Lidlauku apkārtnes aizsardzība**

1. Dalībvalstis gādā, lai notiktu apspriešanās par to, kā drošību var ietekmēt konstrukcijas, ko ierosināts būvēt šķēršļu ierobežošanas un aizsardzības virsmu robežās, kā arī citu ar lidlauku saistītu virsmu robežās.
2. Dalībvalstis gādā, lai notiktu apspriešanās par to, kā drošību var ietekmēt konstrukcijas, ko ierosināts būvēt ārpus šķēršļu ierobežošanas un aizsardzības virsmu robežām, kā arī citu ar lidlauku saistītu virsmu robežām, kuras pārsniedz dalībvalstu noteikto augstumu.
3. Dalībvalstis nodrošina to lidlauku aizsardzības koordināciju, kas atrodas pie to robežas ar citām dalībvalstīm.

*9. pants***Lidlauku apkārtnes pārraudzība**

Dalībvalstis gādā par to, lai notiktu apspriešanās par cilvēka darbībām un zemes izmantojumu, tādu kā:

- a) jebkāda apbūve vai zemes izmantošanas pārmaiņas lidlauka zonā;

▼B

- b) jebkāda apbūve, kas varētu radīt tādu šķēršļu izraisītu turbulenci, kas varētu būt bīstama gaisa kuģu ekspluatācijai;
- c) bīstamas, dezorientējošas un maldinošas gaismas;
- d) intensīvi atstarojošu virsmu izmantojums, kuras varētu apžilbināt;
- e) tādu zonu izveide, kuras var veicināt savvaļas dzīvnieku aktivitāti, kas varētu kaitēt gaisa kuģu ekspluatācijai;
- f) neredzama starojuma avoti vai kustīgi un nekustīgi objekti, kas var traucēt vai nelabvēlīgi ietekmēt aviācijas sakaru, navigācijas un novērošanas sistēmu darbību.

*10. pants***Savvaļas dzīvnieku radītā apdraudējuma pārvaldība**

1. Dalībvalstis nodrošina, lai apdraudējums, ko rada sadursmes ar savvaļas dzīvniekiem, tiktu izvērtēts šādi:
 - a) izveidojot valsts procedūras visu to gadījumu reģistrēšanai, kad notikusi gaisa kuģu sadursme ar savvaļas dzīvniekiem;
 - b) apkopojot lidlauku ekspluatantu, lidlauka darbinieku un citu avotu sniegto informāciju par savvaļas dzīvnieku klātbūtni, kas var apdraudēt gaisa kuģu ekspluatāciju; un
 - c) savvaļas dzīvnieku radīto apdraudējumu pastāvīgi izvērtējot kompetentam personālam.
2. Dalībvalstis nodrošina, lai ziņojumi par sadursmēm ar savvaļas dzīvniekiem tiktu apkopotī un nosūtīti *ICAO*, kas tos iekļauj *ICAO IBIS (Bird Strike Information System)* datubāzē.

*11. pants***Stāšanās spēkā un piemērošana**

1. Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.
2. Kompetentās iestādes, kas iesaistītas lidlauku, lidlauku ekspluatantu un perona pārvaldības pakalpojumu sniedzēju sertifikācijā un uzraudzībā, atbilstību šīs regulas II pielikumā noteiktajām prasībām panāk līdz 2017. gada 31. decembrim.
3. Lidlaukiem, kuri sertificēti saskaņā ar 6. pantu, III un IV pielikumu piemēro no sertifikāta izdošanas dienas.
4. Lidlaukiem, kuru sertifikācijas procedūra tika sākta pirms 2014. gada 31. decembra, bet kuriem līdz šim datumam sertifikāts vēl nav izdots, sertifikātu izdot tikai tad, kad tie ir nodrošinājuši atbilstību šai regulai.

▼ M4

▼ B

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

▼ B

I PIELIKUMS

II–IV pielikumā izmantoto terminu definīcijas

Šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

- 1) “akceptējami līdzekļi atbilstības panākšanai (*AMC*)” ir tiesiski nesaistoši standarti, ko Aģentūra pieņēmusi, lai piedāvātu līdzekļu klāstu, ar kuriem panākt atbilstību Regulai (EK) Nr. 216/2008 un tās īstenošanas noteikumiem;
- 2) “pieejamā pārtrauktās pacelšanās distance (*ASDA*)” ir pieejamā ieskrējiena distance plus skrejceļa gala bremzēšanas josla, ja tāda ir;
- 3) “lidlauka satiksmes vadības dienests” ir gaisa satiksmes vadības (*ATC*) dienests lidlauka satiksmei;
- 4) “lidlauka aprīkojums” ir visas iekārtas, aparāti, piederumi, programmatūra vai papildierīces, ko izmanto vai ko paredzēts izmantot, lai palīdzētu ekspluatēt gaisa kuģi lidlaukā;
- 5) “aeronavigācijas dati” ir aeronavigācijas faktu, jēdzienu vai instrukciju atveidojums formalizētā veidā, kas piemērots komunikācijai, interpretācijai vai apstrādei;
- 6) “aeronavigācijas informācijas pakalpojums” ir pakalpojums, ko sniedz, lai noteiktā jomā nodrošinātu aeronavigācijas informāciju un datus, kas vajadzīgi aeronavigācijas drošībai, regularitātei un efektivitātei;

▼ M5

- 6.a) “aeronavigācijas informācijas cirkulārs (*AIC*)” ir paziņojums, kurā ir informācija, kas netiek ne izmantota *NOTAM* sagatavošanā, ne iekļauta aeronavigācijas informācijas publikācijā (*AIP*), bet attiecas uz lidojumu drošību, aeronavigāciju, tehniskiem, administratīviem vai juridiskiem jautājumiem;
- 6.b) “aeronavigācijas informācijas produkts” ir aeronavigācijas dati un aeronavigācijas informācija, ko nodrošina kā digitālās datu kopas vai standarta noformējumā papīra formātā vai elektroniskā datu nesējā. Ir šādi aeronavigācijas informācijas produkti:
 - *AIP*, tā grozījumi un papildinājumi,
 - *AIC*,
 - aeronavigācijas kartes,
 - *NOTAM*,
 - digitālās datu kopas;
- 6.c) “aeronavigācijas informācijas publikācija (*AIP*)” ir publikācija, ko izdod dalībvalsts attiecīgā pilnvarotā iestāde vai ko izdod kopīgi ar šo iestādi un kas satur ilgtermiņā izmantojamu aeronavigācijas pamatinformāciju;

▼ B

- 7) “aeronavigācijas pakalpojumi” ir gaisa satiksmes pakalpojumi; sakaru, navigācijas un novērošanas pakalpojumi; meteoroloģiskie pakalpojumi, kas vajadzīgi aeronavigācijai; un aeronavigācijas informācijas pakalpojumi;
- 8) “gaisa satiksmes pakalpojumi” ir dažādie lidojumu informācijas pakalpojumi, trauksmes izziņošanas pakalpojumi, gaisa satiksmes konsultatīvie pakalpojumi un gaisa satiksmes vadības pakalpojumi (lidojumu rajona, pieejas un lidlauka gaisa satiksmes vadības pakalpojumi);
- 9) “gaisa satiksmes vadības (*ATC*) pakalpojums” ir pakalpojums, ko sniedz, lai:
 - 1) novērstu sadursmes:
 - starp gaisa kuģiem un
 - manevrēšanas teritorijā starp gaisa kuģiem un šķēršļiem; un
 - 2) paātrinātu un saglabātu sakārtotu gaisa satiksmes plūsmu;

▼ B

- 10) “gaisa kuģa stāvvietā” ir noteikts iecirknis uz perona, kas paredzēts gaisa kuģa stāvēšanai;
- 11) “gaisa kuģa manevrēšanas josla stāvvietā” ir perona daļa, kas apzīmēta kā manevrēšanas ceļš un paredzēta tikai gaisa kuģu nokļūšanai stāvvietā;
- 12) “alternatīvi līdzekļi atbilstības panākšanai” ir līdzekļi, kas ierosina alternatīvas akceptējamiem līdzekļiem atbilstības panākšanai vai ierosina jaunus līdzekļus, lai panāktu atbilstību Regulai (EK) Nr. 216/2008 un tās īstenošanas noteikumiem, par kuriem Aģentūra nav pieņēmusi saistītus akceptējamus līdzekļus atbilstības panākšanai;
- 13) “trauksmes izziņošanas pakalpojums” ir pakalpojums, kuru sniedz, lai informētu attiecīgās organizācijas par gaisa kuģiem, kam nepieciešama meklēšanas un glābšanas dienestu palīdzība, un lai šīm organizācijām sniegtu nepieciešamo palīdzību;
- 14) “perona manevrēšanas ceļš” ir manevrēšanas ceļu sistēmas daļa, kas izvietota uz perona un ir paredzēta gaisa kuģiem manevrēšanas maršruta nodrošināšanai pa peronu;
- 15) “šķēršļbrīva josla” ir pilnvarotās iestādes kontrolē esoša, noteikta taisnstūrveida zona uz zemes vai ūdens, kas izvēlēta vai sagatavota kā piemērota zona, vairs kuras lidmašīna var veikt daļu no sākotnējās augstuma uzņemšanas līdz noteiktam augstumam;

▼ M5

- 15.a) “kontaminēts skrejceļš” ir skrejceļš, kura virsmas laukuma ievērojama daļa (neatkarīgi no tā, vai izolētos apgabalos vai ne) izmantotajā garumā un platumā ir pārklāta ar vienu vai vairākām vielām, kas norādītas skrejceļa virsmas stāvokļa deskriptoru sarakstā;

▼ B

- 16) “bīstami izstrādājumi” ir priekšmeti vai vielas, kas var apdraudēt veselību, drošību, īpašumu vai vidi un kas ir iekļauti tehnisko instrukciju bīstamo izstrādājumu sarakstā vai kas tiek klasificēti saskaņā ar šīm instrukcijām;

▼ M6

- 16.a) “lēmuma pieņemšanas absolūtais augstums” (*DA*) vai “lēmuma pieņemšanas relatīvais augstums” (*DH*) ir 3D instrumentālās nolaišanās darbībai noteikts absolūtais vai relatīvais augstums, kurā jāuzsāk procedūra aiziešanai uz otro riņķi, ja nav noteikts vizuālais orientieris, kas vajadzīgs, lai turpinātu nolaišanos;

▼ B

- 17) “datu kvalitāte” ir ticamības pakāpe vai līmenis tam, ka sniegtie dati atbilst datu lietotāja prasībām to pareizības, izšķirtspējas un integritātes ziņā;

▼ M5

- 17.a) “datu kopa” ir identificējams datu krājums;

▼ B

- 18) “deklarētās distances” ir:
 - pieejamā ieskrējiena distance (*TORA*),
 - pieejamā pacelšanās distance (*TODA*),
 - pieejamā pārtrauktās pacelšanās distance (*ASDA*),
 - pieejamā nosēšanās distance (*LDA*);

▼ M5

- 18.a) “sauss skrejceļš” skrejceļa apstākļu nozīmē ir skrejceļš, uz kura virsmas nav redzama mitruma un kurš nav kontaminēts tajā apgabalā, ko paredzēts izmantot;

▼ B

- 19) “lidojumu informācijas pakalpojums” ir pakalpojums, kas tiek nodrošināts, lai sniegtu konsultācijas un informāciju, kas ir noderīga drošai un efektīvai lidojumu veikšanai;

▼ M5

- 19.a) “svešķermenis (*FOD*)” ir nekustīgs priekšmets kustības zonā, kam nav ekspluatācijas vai aeronavigācijas funkciju un kurš varētu apdraudēt gaisa kuģa ekspluatāciju;

▼ B

- 20) “cilvēkfaktora principi” ir principi, kas tiek ievēroti gaisa kuģu projektēšanas, sertifikācijas, mācību, ekspluatācijas un tehniskās apkopes procesā, lai nodrošinātu saskaņotu un drošu cilvēka mijiedarbību ar citiem sistēmas komponentiem, atbilstīgi ievērojot cilvēka veiktspēju;
- 21) “cilvēka veiktspēja” ir cilvēka spējas un to robežas, kas ietekmē aeronavigācijas darbību drošību un efektivitāti;

▼ M6

- 22) “instrumentālais skrejceļš” ir viens no šādiem skrejceļu tipiem, kas paredzēti gaisa kuģu instrumentālās nolaišanās veikšanai:
1. “neprecīzas nolaišanās skrejceļš”: skrejceļš, kurš aprīkots ar vizuālajiem līdzekļiem un vismaz vienu nevizuālo līdzekli, paredzēts nosēšanās darbībām pēc A tipa instrumentālās nolaišanās darbības veikšanas;
 2. “I kategorijas precīzas nolaišanās skrejceļš”: skrejceļš, kurš aprīkots ar vizuālajiem līdzekļiem un vismaz vienu nevizuālo līdzekli, paredzēts nosēšanās darbībām pēc B CAT I tipa instrumentālās nolaišanās darbības veikšanas;
 3. “II kategorijas precīzas nolaišanās skrejceļš”: skrejceļš, kurš aprīkots ar vizuālajiem līdzekļiem un vismaz vienu nevizuālo līdzekli, paredzēts nosēšanās darbībām pēc B CAT II tipa instrumentālās nolaišanās darbības veikšanas;
 4. “III kategorijas precīzas nolaišanās skrejceļš”: skrejceļš, kurš aprīkots ar vizuālajiem līdzekļiem un vismaz vienu nevizuālo līdzekli, paredzēts nosēšanās darbībām pēc B CAT III tipa instrumentālās nolaišanās darbības veikšanas;

▼ B

- 23) “integritāte” ir noteikta garantija, ka aeronavigācijas dati un to lielumi kopš to sagatavošanas brīža vai sankcionētas grozījuma izdarīšanas nav nozaudēti vai mainīti;
- 24) “pieejamā nosēšanās distance (*LDA*)” ir skrejceļa garums, kas ir deklarēts par pieejamu un kas ir derīgs lidmašīnas noskrējienam pēc nosēšanās;

▼ M5

- 24.a) “apgaisojuma sistēmas uzticamība” nozīmē iespējamību, ka pabeigto sistēmu varēs ekspluatēt norādītās tolerances robežās un sistēma ir izmantojama ekspluatācijā;
- 24.b) “atrašanās vietas indikatori” nozīmē jaunāko spēkā esošo dokumenta “Atrašanās vietas indikatori” izdevumu (dok. Nr. 7910), ko apstiprinājusi un publicējusi Starptautiskā Civilās aviācijas organizācija;

▼ M6

- 24.c) “ekspluatācija ierobežotas redzamības apstākļos (*LVO*)” ir nolaišanās vai pacelšanās darbības uz skrejceļa, uz kura redzamība ir mazāka nekā 550 m vai kura lēmuma pieņemšanas relatīvais augstums ir mazāks nekā 200 ft;
- 25) “ierobežotas redzamības procedūras” ir procedūras, ko lidlaukā piemēro, lai garantētu drošumu, kad notiek ekspluatācija ierobežotas redzamības apstākļos;
- 26) “pacelšanās ierobežotas redzamības apstākļos (*LVT0*)” ir pacelšanās, ja redzamība uz skrejceļa ir mazāka nekā 550 m;

▼ B

- 28) “manevrēšanas teritorija” ir lidlauka daļa bez peroniem, kas paredzēta gaisa kuģu pacelšanās, nosēšanās un manevrēšanas veikšanai;
- 29) “meteoroloģiskie pakalpojumi” ir līdzekļi un pakalpojumi, kas gaisa kuģim sniedz meteoroloģiskās prognozes, rezumējumu un novērojumus, kā arī visu meteoroloģisko informāciju un datus, ko sniegušas valstis aeronavigācijas vajadzībām;
- 30) “marķieris” ir objekts, kas novietots virs zemes līmeņa, lai norādītu šķērsli vai robežu;
- 31) “marķējums” ir simbols vai simbolu grupa, kas izvietoti uz kustības zonas virsmas aeronavigācijas informācijas sniegšanai;
- 32) “kustības zona” ir lidlauka daļa, kas paredzēta gaisa kuģu pacelšanās, nosēšanās un manevrēšanas veikšanai un kura sastāv no manevrēšanas teritorijas un perona (peroniem);
- 33) “navigācijas pakalpojumi” ir līdzekļi un pakalpojumi, kas gaisa kuģim sniedz informāciju par atrašanās vietu un laiku;
- 34) “neinstrumentāls skrejceļš” ir skrejceļš, kas paredzēts gaisa kuģu ekspluatācijai, izmantojot vizuālās nolaišanās procedūras;

▼ M5

- 34.a) “*NOTAM*” ir paziņojums, kurš tiek nosūtīts pa telesakaru līdzekļiem un kurš satur informāciju par jebkuras aeronavigācijas iekārtas, pakalpojuma, procedūras ieviešanu, stāvokli vai izmaiņām tajā, kā arī par apdraudējumu, par kuru ir svarīgi laikus brīdināt ar lidojumu saistīto personālu;
- 34.b) “*NOTAM* kods” ir kods, kas norādīts jaunākajā spēkā esošajā dokumenta “Aeronavigācijas pakalpojumu procedūras – *ICAO* saīsinājumi un kodi (PANS-ABC – dok. Nr. 8400), ko apstiprinājusi un publicējusi Starptautiskā Civilās aviācijas organizācija;”;

▼ M6

- 34.c) “darbība ar ekspluatācijas kredītiem” ir darbība ar specifisku gaisa kuģa vai uz zemes esošu aprīkojumu vai ar gaisa kuģa un uz zemes esoša aprīkojuma kombināciju, kas ļauj izpildīt kādu no šiem elementiem:
- a) darbības klasifikācijai tiek piemēroti ekspluatācijas minimumi, kas ir zemāki nekā lidlaukam noteiktais standarts;
- b) var izpildīt vai samazināt redzamības prasības;
- c) ir nepieciešams mazāks skaits uz zemes esošo iekārtu;

▼ B

- 36) “uzraudzības plānošanas cikls” ir laika posms, kurā tiek pārbaudīts, vai atbilstība tiek nodrošināta nepārtraukti;
- 37) “ātrās nobraukšanas manevrēšanas ceļš” ir manevrēšanas ceļš, kas šaurā leņķī savienots ar skrejceļu un ļauj lidmašīnām, kuras veic nosēšanos, nogriezties no skrejceļa ar lielāku ātrumu, nekā tas iespējams, nogriežoties uz citiem manevrēšanas ceļiem, tādējādi līdz minimumam samazinot atrašanās laiku uz skrejceļa;
- 38) “skrejceļš” ir noteikts sauszemes lidlauka taisnstūrveida iecirknis, kas ir sagatavots gaisa kuģu nosēšanās un pacelšanās veikšanai;

▼ M5

- 38.a) “skrejceļa stāvokļa novērtējuma matrica (*RCAM*)” ir matrica, kas ļauj novērtēt skrejceļa stāvokļa kodu (*RWYCC*), izmantojot saistītās procedūras, pamatojoties uz skrejceļa virsmas stāvokļa novērojumiem un pilota ziņojumiem par bremsēšanas darbībām;

▼ **M5**

- 38.b) “skrejceļa stāvokļa kods (*RWYCC*)” ir skaitlis, ko izmanto skrejceļa stāvokļa ziņojumā (*RCR*), kas apraksta skrejceļa virsmas stāvokļa ietekmi uz lidmašīnas ātruma samazināšanas un laterālo kontroli;
- 38.c) “skrejceļa stāvokļa ziņojums (*RCR*)” ir visaptverošs standartizēts ziņojums par skrejceļa virsmas stāvokli un tā ietekmi uz lidmašīnas nosēšanos un pacelšanos, ko apraksta, izmantojot skrejceļa stāvokļa kodu;
- 38.d) “skrejceļa gala drošības zona” (*RESA*) ir zona, kas atrodas simetriski uz abām pusēm no skrejceļa ass līnijas turpinājuma un pieguļ lidjoslas galam un kas ir paredzēta galvenokārt bojājuma riska samazināšanai lidmašīnai, kas veic priekšlaicīgu zemskari vai skrejceļa pārskreju;
- 38.e) “gaidīšanas vieta pie skrejceļa” ir noteikta vieta, kas paredzēta, lai aizsargātu skrejceļu, šķēršļu ierobežošanas virsmu vai instrumentālās nosēšanās sistēmas (*ILS*) vai nosēšanās vadības mikroviļņu sistēmas (*MLS*) kritisko/-jutīgo zonu, un kurā manevrējošiem gaisa kuģiem un transportlīdzekļiem jāapstājas un jāgaida, ja nav citu norādījumu no lidlauka lidojumu vadības torņa;
- 38.f) “skrejceļa josla” ir noteikta zona, kas iekļauj skrejceļu un bremsēšanas joslas, ja tādas ir, un ir paredzēta:
- a) lai samazinātu risku nodarīt bojājumus gaisa kuģiem, kas nobrauc no skrejceļa;
 - b) lai aizsargātu gaisa kuģus, kas lido pāri skrejceļam pacelšanās vai nosēšanās laikā;
- 38.g) “skrejceļa virsmas stāvoklis” ir *RCR* izmantotais skrejceļa virsmas stāvokļa apraksts, kas rada pamatu *RWYCC* noteikšanai lidmašīnas veiktspējas aprēķiniem;
- 38.h) “skrejceļa virsmas stāvokļa deskriptori” ir viena no šādām vielām uz skrejceļa virsmas:
- a) sablietēts sniegs: sniegs, kas sablietēts tik cietā masā, ka lidmašīnas riepas ar ekspluatācijas spiedienu un slodzi brauks pa virsmu, to īpaši vēl vairāk nesablietējot vai neiebraucot tajā grambas;
 - b) sauss sniegs: sniegs, no kura nevar viegli izveidot pikū;
 - c) sarma: ledus kristāli, kas veidojas no gaisa mitruma uz virsmas, kura ir sasalšanas vai zemākā temperatūrā; sarma no ledus atšķiras ar to, ka sarmas kristāli aug patstāvīgi un tāpēc tiem ir graudaināka struktūra;
 - d) ledus: sasalis ūdens vai sablietēts sniegs, kas kļuvis par ledu aukstos un sausos apstākļos;
 - e) šķīdonis: sniegs, kas satur tik daudz ūdens, ka ūdens no tā pilēs, ja to paņems rokās, un šļakstīsies, ja tam ar spēku uzkāps virsū;
 - f) stāvošs ūdens: ūdens, kura kārtas biezums ir lielāks par 3 mm;
 - g) slapjš ledus: ledus, virs kura ir ūdens vai kūstošs ledus;
 - h) slapjš sniegs: sniegs, kurā ir pietiekami daudz ūdens, lai varētu izveidot blīvu, cietu pikū, bet no tās nevarētu izspiest ūdeni;

▼ B

- 39) “skrejceļa tips” ir instrumentālais skrejceļš vai neinstrumentālais skrejceļš;
- 40) “redzamība uz skrejceļa (*RVR*)” ir attālums, kura robežās uz skrejceļa ass esoša gaisa kuģa pilots var redzēt skrejceļa marķējumu vai skrejceļu ierobežojošās ugunis, vai skrejceļa ass līnijas ugunis;
- 41) “drošības pārvaldības sistēma” ir sistēmiska pieeja drošības pārvaldībai, tostarp nepieciešamā organizatoriskā struktūra, pienākumi un atbildība, politika un procedūras;

▼ M5

- 41.a) “slideni slapjš skrejceļš” ir slapjš skrejceļš, kura virsmas saķeres parametri nozīmīgā tā daļā raksturoti kā pasliktināti;

▼ M8

- 41.b) “*SNOWTAM*” ir īpašas sērijas *NOTAM*, kuru sagatavo standarta formātā un kurā iekļauj virsmas stāvokļa ziņojumu par bīstamiem apstākļiem sakarā ar sniega, ledus, šķīdoņa, sarmas, stāvoša ūdens vai ar sniegu, šķīdoni, ledu vai sarmu saistīta ūdens klātbūtni kustības zonā vai šādu apstākļu izbeigšanos;

▼ M5

- 41.c) “īpaši sagatavots ziemas skrejceļš” ir skrejceļš ar sausu, sasalušu virsmu, ko veido sablīvēts sniegs vai ledus, vai abi un kas ir apstrādāta ar smiltīm vai granti vai kas ir mehāniski apstrādāta skrejceļa saķeres uzlabošanai;

▼ B

- 42) “skrejceļa gala bremsēšanas josla” ir noteikta taisnstūrveida zemes virsmas zona pieejamās ieskrējiena distances beigās, kas sagatavota kā piemērota zona, kurā gaisa kuģi iespējams apstādināt pārtrauktas pacelšanās gadījumā;
- 43) “pieejamā pacelšanās distance (*TODA*)” ir pieejamā ieskrējiena distance plus šķēršļbrīvās joslas garums, ja tāda ir;
- 44) “pieejamā ieskrējiena distance (*TORA*)” ir skrejceļa garums, kas tiek deklarēts par pieejamu un derīgu ieskrējenam lidmašīnai, kas veic pacelšanos;
- 45) “manevrēšanas ceļš” ir noteikts ceļš sauszemes lidlaukā, kas izveidots gaisa kuģu manevrēšanai un paredzēts, lai savienotu vienu lidlauka daļu ar otru, tostarp:
- gaisa kuģa manevrēšanas josla stāvvietā,
 - perona manevrēšanas ceļš,
 - ātrās nobraukšanas manevrēšanas ceļš;
- 46) “tehniskās instrukcijas” ir jaunākais spēkā esošais izdevums tehniskajām instrukcijām bīstamo izstrādājumu drošai pārvadāšanai pa gaisu (*Technical Instructions for the Safe Transport of Dangerous Goods by Air (Doc 9284-AN/905)*), tostarp papildinājums un papildpielikumi, ko apstiprinājusi un publicējusi Starptautiskā Civilās aviācijas organizācija;

▼ M5

- 47) “sertifikāta noteikumi” ir:
- ICAO atrašanās vietas indikatori,
 - ekspluatācijas apstākļi (*VFR/IFR*, dienā/naktī),
 - lidmašīnas ekspluatācijas darbības uz īpaši sagatavotiem ziemas skrejceļiem,
 - skrejceļš,
 - deklarētās distances,
 - skrejceļa tipi un nodrošinātās pieejas,
 - lidlauka kodētais apzīmējums,
 - gaisa kuģu ekspluatācijas darbību tvērums ar augstāko lidlauka kodētā apzīmējuma burtu,
 - perona pārvaldības pakalpojumu sniegšana (jā/nē),
 - aizsardzības līmenis glābšanas un ugunsdzēsšanas ziņā;

▼ M2

- 47.a) “A tipa instrumentālās nolaišanās darbība” ir instrumentālās nolaišanās darbība ar minimālo nolaišanās augstumu jeb lēmuma pieņemšanas augstumu 75 m (250 ft) vai augstāku;

▼ M6

- 47.b) “B tipa instrumentālās nolaišanās darbība” ir instrumentālās nolaišanās darbība, kuras lēmuma pieņemšanas relatīvais augstums ir zemāks nekā 75 m (250 ft); tās iedala šādās kategorijās:
1. I kategorija (CAT I): lēmuma pieņemšanas relatīvais augstums, kas nav mazāks kā 60 m (200 ft), un vai nu ar redzamību, kas nav mazāka kā 800 m, vai ar redzamību uz skrejceļa, kas nav mazāka kā 550 m;
 2. II kategorija (CAT II): lēmuma pieņemšanas relatīvais augstums, kas mazāks nekā 60 m (200 ft), bet nav mazāks kā 30 m (100 ft), un ar redzamību uz skrejceļa, kas nav mazāka kā 300 m;
 3. III kategorija (CAT III): lēmuma pieņemšanas relatīvais augstums, kas mazāks nekā 30 m (100 ft), vai bez lēmuma pieņemšanas relatīvā augstuma ierobežojuma un ar redzamību uz skrejceļa, kas mazāka kā 300 m, vai bez redzamības uz skrejceļa ierobežojuma;

▼ M5

- 48) “vizuāli līdzekļi” ir rādītāji un signālierīces, marķējumi, gaismas, zīmes un marķieri vai to kombinācijas;
- 49) “slapjš skrejceļš” ir skrejceļš, kura virsma tajā apgabalā, ko paredzēts izmantot, ir pārklāta ar jebkādu redzamu mitrumu vai līdz 3 mm (ieskaitot) biezu ūdens kārtu.

▼ B*II PIELIKUMS***Iestādēm piemērojamās prasības – Lidlauki (*Part-ADR.AR*)****A APAKŠDAĻA – VISPĀRĒJĀS PRASĪBAS (*ADR.AR.A*)****▼ M4****ADR.AR.A.001 Darbības joma**

Šajā pielikumā ir noteiktas prasības kompetentajām iestādēm, kas atbild par:

- a) lidlauku un lidlauku ekspluatantu sertifikāciju un uzraudzību;
- b) spēju deklarāciju un pienākumu veikšanai vajadzīgo līdzekļu pieejamības deklarāciju saņemšanu no organizācijām, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu, un šo organizāciju uzraudzību.

▼ B**ADR.AR.A.005 Kompetentā iestāde**

Kompetentā iestāde, ko izraudzījusies dalībvalsts, kurā lidlauks atrodas, atbild par:

- a) lidlauku un lidlauku ekspluatantu sertifikāciju un uzraudzību;

▼ M4

- b) spēju deklarāciju un pienākumu veikšanai vajadzīgo līdzekļu pieejamības deklarāciju saņemšanu no organizācijām, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu, un šo organizāciju uzraudzību.

▼ B**ADR.AR.A.010 Uzraudzības dokumentācija**

- a) Kompetentā iestāde saviem attiecīgajiem darbiniekiem nodrošina visus attiecīgos tiesību aktus, standartus, noteikumus, tehniskās publikācijas un saistītos dokumentus, lai šie darbinieki varētu veikt savas funkcijas un izpildīt savus uzdevumus.

▼ M4

- b) Lai lidlauku ekspluatantiem, organizācijām, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu, un citām ieinteresētajām personām būtu vieglāk nodrošināt atbilstību piemērojamajām prasībām, kompetentā iestāde tiem dara pieejamus tiesību aktus, standartus, noteikumus, tehniskās publikācijas un saistītus dokumentus.

▼ B**ADR.AR.A.015 Līdzekļi atbilstības panākšanai**

- a) Aģentūra izstrādā akceptējamus līdzekļus atbilstības panākšanai (*AMC*), ko var izmantot, lai panāktu atbilstību Regulas (EK) Nr. 216/2008 un tās īstenošanas noteikumu prasībām. Nodrošinot atbilstību akceptējamajiem līdzekļiem atbilstības panākšanai, tiek panākta atbilstība attiecīgajām īstenošanas noteikumu prasībām.
- b) Atbilstību īstenošanas noteikumiem var nodrošināt arī ar alternatīviem līdzekļiem atbilstības panākšanai.
- c) Kompetentā iestāde izveido sistēmu, ar kuru konsekventi izvērtē, vai alternatīvie līdzekļi atbilstības panākšanai, ko izmanto pati kompetentā iestāde vai tās uzraudzībā esošie lidlauku ekspluatanti vai perona pārvaldības pakalpojumu sniedzēji, nodrošina atbilstību Regulai (EK) Nr. 216/2008 un tās īstenošanas noteikumiem.

▼ M4

- d) Alternatīvos līdzekļus atbilstības panākšanai, kurus saskaņā ar *ADR.OR.A.015.* punktu ierosinājis lidlauka ekspluatants vai organizācija, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu, kompetentā iestāde izvērtē, izanalizējot iesniegtos dokumentus un, ja uzskata par vajadzīgu, inspicējot attiecīgo lidlauka ekspluatantu, lidlauku vai organizāciju, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu.

▼ B

Ja kompetentā iestāde konstatē, ka alternatīvie līdzekļi atbilstības panākšanai, kurus ierosinājis lidlauka ekspluatants vai perona pārvaldības pakalpojumu sniedzējs, ir saskaņā ar īstenošanas noteikumiem, tā bez nepamatotas kavēšanās:

- 1) informē pieteikuma iesniedzēju par to, ka alternatīvos līdzekļus atbilstības panākšanai drīkst īstenot, un vajadzības gadījumā attiecīgi groza sertifikātu vai apstiprinājumu;
- 2) informē Aģentūru par to saturu, tostarp iesniedz attiecīgo dokumentu kopijas;
- 3) informē pārējās dalībvalstis par pieņemtajiem alternatīvajiem līdzekļiem atbilstības panākšanai; un

▼ M4

- 4) attiecīgā gadījumā informē tās uzraudzībā esošos sertificētos lidlaukus un organizāciju, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu.

▼ B

- e) Kad kompetentā iestāde pati izmanto alternatīvos līdzekļus, lai panāktu atbilstību Regulai (EK) Nr. 216/2008 un tās īstenošanas noteikumiem, tā:

- 1) šos līdzekļus dara pieejamus tās uzraudzībā esošajiem lidlauku ekspluatantiem un perona pārvaldības pakalpojumu sniedzējiem; un
- 2) bez nepamatotas kavēšanās dara to zināmu Aģentūrai.

Kompetentā iestāde sniedz Aģentūrai pilnīgu aprakstu par alternatīvajiem līdzekļiem atbilstības panākšanai, tostarp visus vajadzīgos procedūru labojumus, kā arī novērtējumu, kas apliecina īstenošanas noteikumu izpildi.

ADR.AR.A.025 Informācija Aģentūrai

- a) Kompetentā iestāde bez nepamatotas kavēšanās informē Aģentūru, ja radušās problēmas sakarā ar Regulas (EK) Nr. 216/2008 un tās īstenošanas noteikumu izpildi.
- b) Kompetentā iestāde sniedz Aģentūrai drošības ziņā nozīmīgu informāciju, kas izriet no ziņojumiem par atgadījumiem, kurus kompetentā iestāde saņēmusi.

ADR.AR.A.030 Tūlītēja reaģēšana uz drošības problēmām**▼ M4**

- a) Kompetentā iestāde īsteno sistēmu pienācīgai drošības informācijas vākšanai, analizēšanai un izplatīšanai saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 376/2014 ⁽¹⁾.

▼ B

- b) Aģentūra īsteno sistēmu pienācīgai visas saņemtās attiecīgās drošības informācijas analizēšanai un bez nepamatotas kavēšanās sniedz dalībvalstīm un Komisijai visu nepieciešamo informāciju, tostarp ieteikumus vai informāciju par veicamajām korektīvajām darbībām, lai savlaicīgi reaģētu uz drošības problēmu, kas saistīta ar Regulas (EK) Nr. 216/2008 un tās īstenošanas noteikumu darbības jomā ietilpstošajiem lidlaukiem, lidlauku ekspluatantiem un perona pārvaldības pakalpojumu sniedzējiem.

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 376/2014 (2014. gada 3. aprīlis) par ziņošanu, analīzi un turpmākajiem pasākumiem attiecībā uz atgadījumiem civilajā aviācijā un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 996/2010 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/42/EK, Komisijas Regulas (EK) Nr. 1321/2007 un (EK) Nr. 1330/2007 (OV L 122, 24.4.2014., 18. lpp.).

▼ B

- c) Kompetentā iestāde, saņemot a) un b) apakšpunktā norādīto informāciju, veic attiecīgus pasākumus drošības problēmas risināšanai, tostarp izdodot norādes par drošību saskaņā ar ADR.AR.A.040. punktu.

▼ M4

- d) Pasākumus, kas veikti saskaņā ar c) apakšpunktu, nekavējoties dara zināmus tiem lidlauku ekspluatantiem vai tām organizācijām, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu, kam jānodrošina atbilstība šiem pasākumiem saskaņā ar Regulu (ES) 2018/1139 un uz tās pamata pieņemtajiem deleģētajiem un īstenošanas aktiem. Kompetentā iestāde šos pasākumus dara zināmus arī Aģentūrai un, ja nepieciešama kopīga rīcība, citām dalībvalstīm, uz kurām tie attiecas.
- e) Pasākumus, kuri darīti zināmi organizācijai, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu, dara zināmus arī tā lidlauka ekspluatantam, kurā tiek sniegti pakalpojumi.

▼ B**ADR.AR.A.040 Norādes par drošību**

- a) Kompetentā iestāde izdod norādes par drošību, ja tā konstatējusi, ka ir nedroši apstākļi, kuru dēļ nekavējoties jārikojas, tostarp jāpierāda atbilstība jebkurām grozītām sertifikācijas specifikācijām vai papildu specifikācijām, kuras Aģentūra iedibinājusi un kuras kompetentā iestāde uzskata par vajadzīgām.
- b) Norādes par drošību nosūta lidlauku ekspluatantiem vai attiecīgā gadījumā perona pārvaldības pakalpojumu sniedzējiem, tajās iekļaujot vismaz šādu informāciju:
- 1) nedrošo apstākļu identifikāciju;
 - 2) skartās konstrukcijas, aprīkojuma vai darbības identifikāciju;
 - 3) nepieciešamās darbības un to pamatojumu, tostarp grozītās sertifikācijas specifikācijas vai papildu specifikācijas, kas jāievēro;
 - 4) termiņu, līdz kuram jānodrošina atbilstība pieprasītajām darbībām; un
 - 5) to spēkā stāšanās datumu.
- c) Kompetentā iestāde nosūta Aģentūrai šo norāžu par drošību kopiju.
- d) Kompetentā iestāde pārbauda lidlauku ekspluatantu un perona pārvaldības pakalpojumu sniedzēju atbilstību piemērojamajām norādēm par drošību.

▼ M4

- e) Norādes par drošību, kuras darītas zināmas organizācijai, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu, dara zināmas arī tā lidlauka ekspluatantam, kurā tiek sniegti pakalpojumi.

▼ B**B APAKŠDAĻA – PĀRVALDĪBA (ADR.AR.B)****ADR.AR.B.005 Pārvaldības sistēma**

- a) Kompetentā iestāde izveido un uztur pārvaldības sistēmu, kurai ir vismaz šādi elementi:
- 1) tās organizāciju raksturojošas dokumentētas politikas nostādnes un procedūras, kā arī līdzekļi un metodes, ar kuriem panākt atbilstību Regulai (EK) Nr. 216/2008 un tās īstenošanas noteikumiem. Procedūras ir regulāri jāatjaunina, un tās kalpo par kompetentās iestādes darba pamatdokumentiem attiecīgo uzdevumu veikšanai;

▼ B

- 2) pietiekams skaits darbinieku, tostarp lidlauku inspektori, kompetentās iestādes funkciju veikšanai un pienākumu izpildei. Šiem darbiniekiem jābūt atbilstīgai kvalifikācijai, kas nepieciešama viņiem uzticēto uzdevumu veikšanai, un nepieciešamajām zināšanām, pieredzei, sākotnējai apmācībai, apmācībai darba vietā un periodiskai apmācībai, kas nodrošina pastāvīgu kompetenci. Jābūt sistēmai, kā plānot darbinieku pieejamību, lai nodrošinātu visu saistīto uzdevumu pienācīgu izpildi;
 - 3) piemēroti līdzekļi un biroju telpas uzticēto uzdevumu izpildei;
 - 4) formāls process, ar ko uzrauga pārvaldības sistēmas atbilstību attiecīgajām prasībām un procedūru piemērofību, tostarp iekšējā audīta un drošības riska pārvaldības procesa izveide.
- b) Kompetentā iestāde katrai darbības jomai, kas iekļauta pārvaldības sistēmā, ieceļ vismaz vienu personu, kas ir pilnībā atbildīga par attiecīgā(-o) uzdevuma(-u) pārvaldību.

▼ M4

- c) Kompetentā iestāde izveido procedūras, saskaņā ar kurām tā piedalās visas nepieciešamās informācijas un palīdzības apmaiņā ar citām iesaistītajām kompetentajām iestādēm, aptverot informāciju par visiem izdarītajiem konstatējumiem, turpmākajiem korektīvajiem pasākumiem, kuri veikti, reaģējot uz šādiem konstatējumiem, un izpildes nodrošināšanas pasākumiem, kuri veikti tādas organizācijas uzraudzības rezultātā, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu un ir reģistrēta vairāk nekā vienā dalībvalstī.

▼ B**ADR.AR.B.010 Uzdevumu sadale kvalificētajām vienībām**

- a) Uzdevumus saistībā ar personu vai organizāciju sākotnējo sertificēšanu vai pastāvīgo uzraudzību, piemērojot Regulu (EK) Nr. 216/2008 un tās īstenošanas noteikumus, dalībvalstis uztic tikai kvalificētām vienībām. Uzdevumu sadalē kompetentā iestāde nodrošina, lai tai būtu:
- 1) sistēma, kā veikt sākotnējo un periodisko novērtējumu tam, vai kvalificētā vienība atbilst Regulas (EK) Nr. 216/2008 V pielikumam;

šo sistēmu un novērtējumu rezultātus dokumentē;
 - 2) ar kvalificēto vienību panākta dokumentēta vienošanās, kas abpusēji apstiprināta attiecīgajā vadības līmenī un kur skaidri noteikti:
 - i) veicamie uzdevumi;
 - ii) sniedzamās deklarācijas, ziņojumi un dokumenti;
 - iii) tehniskie nosacījumi, kas jāizpilda šādu uzdevumu veikšanā;
 - iv) attiecīgais atbildības nodrošinājums; un
 - v) šādu uzdevumu izpildes laikā iegūtās informācijas aizsardzība.
- b) Kompetentā iestāde nodrošina, ka ADR.AR.B.005. punkta a) apakšpunkta 4. punktā pieprasītais iekšējā audīta process un drošības riska pārvaldības process aptver visus kompetentās iestādes vārdā veiktos sertificēšanas vai pastāvīgas uzraudzības uzdevumus.

▼B**ADR.AR.B.015 Izmaiņas pārvaldības sistēmā**

- a) Kompetentajā iestādē ir jābūt sistēmai, kā noteikt izmaiņas, kuras ietekmē tās spēju veikt uzdevumus un pildīt pienākumus, kas noteikti Regulā (EK) Nr. 216/2008 un tās īstenošanas noteikumos. Šī sistēma nodrošina, ka kompetentā iestāde var veikt nepieciešamās darbības, lai uzturētu savas pārvaldības sistēmas piemērotību un efektivitāti.
- b) Kompetentā iestāde atjaunina pārvaldības sistēmu, laikus atspoguļojot jebkādas Regulā (EK) Nr. 216/2008 un tās īstenošanas noteikumos veiktās izmaiņas, lai nodrošinātu to efektīvu īstenošanu.
- c) Kompetentā iestāde informē Aģentūru par izmaiņām, kas ietekmē kompetentās iestādes spēju veikt uzdevumus un pildīt pienākumus, kuri noteikti Regulā (EK) Nr. 216/2008 un tās īstenošanas noteikumos.

ADR.AR.B.020 Arhivēšana

- a) Kompetentā iestāde izveido arhivēšanas sistēmu, kas nodrošina pietiekami labu uzglabāšanu, piekļūvi un uzticamu izsekojamību:
 - 1) politikas nostādņēm un procedūrām, kas dokumentētas pārvaldības sistēmas ietvaros;
 - 2) personāla apmācībai, kvalifikācijai un apstiprināšanai;
 - 3) uzdevumu sadalei kvalificētajām vienībām, iekļaujot gan ADR.AR.B.010. punktā pieprasītos elementus, gan informāciju par tām uzticētajiem uzdevumiem;
 - 4) lidlauku un lidlauku ekspluatantu sertifikācijas procesam un pastāvīgajai uzraudzībai;
 - 5) deklarēšanas procesam un perona pārvaldības pakalpojumu sniedzēju pastāvīgajai uzraudzībai;
 - 6) dokumentiem par gadījumiem, kad nodrošināts līdzvērtīgs drošības līmenis, un īpašiem nosacījumiem, kas iekļauti sertifikācijas pamatā, kā arī visiem novirzes apstiprinājuma dokumentiem (*DAAD*);
 - 7) to alternatīvo līdzekļu atbilstības panākšanai novērtējumam un paziņošanai Aģentūrai, kurus ierosinājuši lidlauku ekspluatanti un perona pārvaldības pakalpojumu sniedzēji, kā arī to alternatīvo līdzekļu atbilstības panākšanai novērtējumam, kurus izmanto pati kompetentā iestāde;
 - 8) konstatētajām neatbilstībām, korektīvajām darbībām un pasākumu pabeigšanas datumiem, kā arī novērojumiem;
 - 9) veiktajiem izpildes nodrošināšanas pasākumiem;
 - 10) drošības informācijai un pasākumiem, kuru mērķis ir sekot līdzi īstenotajiem pasākumiem;

▼M4

- 11) elastīguma noteikumu izmantošanai saskaņā ar Regulas (ES) 2018/1139 71. pantu.

▼B

- b) Kompetentā iestāde uztur sarakstu, kurā norādīti visi sertifikāti, ko tā izdevusi, un visas deklarācijas, ko tā saņēmusi.
- c) Reģistrus, kas attiecas uz kāda lidlauka vai lidlauka ekspluatanta sertifikāciju vai arī perona pārvaldības pakalpojumu sniedzēja deklarāciju, uzglabā tik ilgi, kamēr ir derīgs attiecīgais sertifikāts vai – attiecīgi – deklarācija.

▼ B

- d) Informāciju, kas attiecas uz a) apakšpunkta 1.–3. punktu un a) apakšpunkta 7.–11. punktu, uzglabā vismaz piecus gadus saskaņā ar piemērojamiem tiesību aktiem par datu aizsardzību.

C APAKŠDAĻA – UZRAUDZĪBA, SERTIFIKĀCIJA UN IZPILDES NODROŠINĀŠANA (ADR.AR.C)

ADR.AR.C.005 Uzraudzība

- a) Kompetentajai iestādei jāpārbauda:
- 1) atbilstība sertifikācijas pamatam un visām prasībām, ko piemēro lidlaukiem un lidlauku ekspluatantiem, pirms apstiprinājuma vai sertifikāta izdošanas;

▼ M4

- 2) pastāvīga atbilstība sertifikācijas pamatam un prasībām, ko piemēro lidlaukiem un lidlauku ekspluatantiem vai organizācijām, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu; un

▼ B

- 3) piemērotu drošības pasākumu izpilde, kā noteikts ADR.AR.A.030. punkta c) un d) apakšpunktā.
- b) Šī pārbaude:
- 1) ir jāpamato ar dokumentāciju, kas īpaši paredzēta, lai par drošības uzraudzību atbildīgajiem darbiniekiem sniegtu norādes par to funkciju veikšanu;
 - 2) lidlauku ekspluatantiem un perona pārvaldības pakalpojumu sniedzējiem dara zināmus drošības uzraudzības rezultātus;
 - 3) ir jāpamato ar auditu un inspekcijām, tostarp – attiecīgā gadījumā – iepriekš nepieteiktām inspekcijām; un
 - 4) sniedz kompetentajai iestādei pierādījumus, kas vajadzīgi, ja jāveic turpmāki pasākumi, tostarp ADR.AR.C.055. punktā paredzētie pasākumi.
- c) Uzraudzības piemērošanas jomā ņem vērā līdzšinējās uzraudzības rezultātus un identificētās drošības prioritātes.
- d) Kompetentā iestāde vāc un apstrādā visu informāciju, kas uzskatāma par noderīgu uzraudzībai, tostarp – attiecīgā gadījumā – nepieteiktu pārbaužu veikšanai.
- e) Kompetentā iestāde atbilstoši savām uzraudzības pilnvarām var pieņemt lēmumu pieprasīt iepriekšēju apstiprinājumu jebkuram šķērslim, apbūvei vai citām darbībām, kas var apdraudēt drošību un nelabvēlīgi ietekmēt lidlauka ekspluatāciju un kas atrodas zonās, ko saskaņā ar ADR.OPS.B.075. punktu pārrauga lidlauka ekspluatants.

ADR.AR.C.010 Uzraudzības programma

▼ M4

- a) Kompetentā iestāde katram lidlauka ekspluatantam un organizācijai, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu:

▼ B

- 1) izstrādā un uztur aktuālu uzraudzības programmu, kura aptver ADR.AR.C.005. punktā noteiktās uzraudzības darbības;
 - 2) piemēro atbilstošu uzraudzības plānošanas ciklu, kas nepārsniedz 48 mēnešus.
- b) Uzraudzības programma katrā uzraudzības plānošanas ciklā aptver auditu un inspekcijas, tostarp – attiecīgā gadījumā – nepieteiktas inspekcijas.

▼M4

- c) Uzraudzības programma un plānošanas cikls atspoguļo attiecīgi lidlauka ekspluatanta vai organizācijas, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu, darbības drošības rādītājus, kā arī lidlauka pakļautību riskam.

▼B

- d) Uzraudzības programmā jābūt informācijai par datumiem, kad audits un inspekcijas ir paredzētas, un datumiem, kad šis audits un inspekcijas ir notikušas.

ADR.AR.C.015 Sertifikācijas procesa sākums

- a) Kompetentā iestāde, saņēmusi pieteikumu sertifikāta sākotnējai izsniegšanai, šo pieteikumu izvērtē un pārbauda atbilstību piemērojamām prasībām.
- b) Jau pastāvoša lidlauka gadījumā kompetentā iestāde norāda, kādi nosacījumi jāievēro lidlauka ekspluatantam sertifikācijas periodā, ja vien tā nenolemj, ka lidlauka ekspluatācija ir jāpārtrauc. Kompetentā iestāde informē lidlauka ekspluatantu par paredzamo sertifikācijas procesa grafiku un noslēdz sertifikāciju iespējami īsā laikā.
- c) Kompetentā iestāde izveido un dara zināmu pieteikuma iesniedzējam sertifikācijas pamatu saskaņā ar ADR.AR.C.020. punktu.

ADR.AR.C.020 Sertifikācijas pamats

Kompetentā iestāde izveido un dara zināmu pieteikuma iesniedzējam sertifikācijas pamatu, ko veido:

- a) Aģentūras izdotās sertifikācijas specifikācijas, kuras kompetentā iestāde uzskata par piemērojamām lidlauka uzbūvei un ekspluatācijas veidam un kuras ir spēkā šā sertifikāta pieprasīšanas dienā, izņemot gadījumus, kad:
 - 1) pieteikuma iesniedzējs izvēlas nodrošināt atbilstību grozījumiem, kas stājušies spēkā vēlāk; vai
 - 2) kompetentā iestāde uzskata par vajadzīgu ievērot šādus grozījumus, kas stājušies spēkā vēlāk;
- b) visi noteikumi, attiecībā uz kuriem kompetentā iestāde ir pieņēmusi līdzvērtīgu drošības līmeni, kurš pieteikuma iesniedzējam jāpierāda; un
- c) visi īpašie nosacījumi saskaņā ar ADR.AR.C.025. punktu, kuri, pēc kompetentās iestādes ieskatiem, ir jāiekļauj sertifikācijas pamatā.

ADR.AR.C.025 Īpaši nosacījumi

- a) Kompetentā iestāde izstrādā īpašas sīki izstrādātas tehniskās specifikācijas, tā sauktos īpašos nosacījumus, kas piemērojami lidlaukam, ja saistītās sertifikācijas specifikācijas, ko izdevusi Aģentūra un kas minētas ADR.AR.C.020. punkta a) apakšpunktā, ir uzskatāmas par neatbilstošām vai nepiemērotām, lai nodrošinātu atbilstību Regulas (EK) Nr. 216/2008 Va pielikuma pamatprasībām, jo:
 - 1) sertifikācijas specifikācijas nav iespējams ievērot fizisku, topogrāfisku vai līdzīga veida ierobežojumu dēļ, kas saistīti ar lidlauka atrašanās vietu;
 - 2) lidlaukam ir nebijušas vai neparastas uzbūves īpatnības; vai
 - 3) pieredze, kas gūta šā lidlauka vai citu tādu lidlauku ekspluatācijā, kam ir līdzīgas uzbūves īpatnības, ir liecinājusi, ka drošība var būt apdraudēta.

▼ B

- b) Īpašajos nosacījumos ir ietvertas tādas tehniskās specifikācijas, tostarp ierobežojumi vai procedūras, kas jāievēro, ko kompetentā iestāde uzskata par nepieciešamām, lai nodrošinātu atbilstību Regulas (EK) Nr. 216/2008 Va pielikumā izklāstītajām pamatprasībām.

ADR.AR.C.035 Sertifikātu izdošana

- a) Pirms sertifikāta izdošanas kompetentā iestāde var pieprasīt veikt jebkuru inspekciju, testu, drošības novērtējumu vai pasākumu kompleksu, kuru tā uzskata par vajadzīgu.
- b) Kompetentā iestāde izsniedz:
- 1) vienotu lidlauka sertifikātu; vai
 - 2) divus atsevišķus sertifikātus: vienu lidlaukam un vienu – lidlauka ekspluatantam.
- c) Kompetentā iestāde b) apakšpunktā minēto(-os) sertifikātu(-us) izdod, ja lidlauka ekspluatants pēc kompetentās iestādes ieskatiem ir apliecinājis atbilstību ADR.OR.B.025. un ADR.OR.E.005. punktam.

▼ C1

- d) Sertifikāts ietver lidlauka sertifikācijas pamatu, lidlauka ekspluatācijas instrukciju un attiecīgā gadījumā jebkurus citus ekspluatācijas nosacījumus vai ierobežojumus, kurus noteikusi kompetentā iestāde, un visus novirzes apstiprinājuma dokumentus (*DAAD*).

▼ B

- e) Sertifikātu izdod uz neierobežotu laiku. Sertifikātam pievienotajos noteikumos ir precizētas ar tām darbībām saistītās tiesības, kuru veikšanai lidlauka ekspluatants ir saņēmis apstiprinājumu.
- f) Ja atbildība ir uzticēta citām attiecīgām organizācijām, šīs organizācijas skaidri jānorāda un jāuzskaita.
- g) Sakarā ar neatbilstībām, kas nav 1. līmeņa neatbilstības un kas pirms sertifikācijas datuma nav slēgtas, tiek veikts drošības novērtējums un vajadzības gadījumā tiek mazināts ar tām saistītais risks, un kompetentā iestāde apstiprina korektīvo darbību plānu šo neatbilstību slēgšanai.
- h) Lai lidlauka ekspluatants varētu veikt izmaiņas, iepriekš nesaņemot kompetentās iestādes apstiprinājumu saskaņā ar ADR.OR.B.040. punkta d) apakšpunktu, kompetentā iestāde apstiprina procedūru, kurā noteikts šādu izmaiņu tvērums un aprakstīta izmaiņu īstenošanas un paziņošanas kārtība.

▼ M4**ADR.AR.C.040 Izmaiņas – lidlauka ekspluatants****▼ B**

- a) Kompetentā iestāde, saņemusi saskaņā ar ADR.OR.B.040. punktu iesniegtu izmaiņu pieteikumu, kam nepieciešams iepriekšējs apstiprinājums, šo pieteikumu izvērtē un attiecīgā gadījumā informē lidlauka ekspluatantu par:
- 1) piemērojamajām Aģentūras izdotajām sertifikācijas specifikācijām, kas piemērojamas ierosinātajai izmaiņai un kas ir spēkā pieteikuma iesniegšanas dienā, izņemot gadījumus, kad:
 - a) pieteikuma iesniedzējs izvēlas nodrošināt atbilstību grozījumiem, kas stājušies spēkā vēlāk; vai
 - b) kompetentā iestāde uzskata par vajadzīgu ievērot šādus grozījumus, kas stājušies spēkā vēlāk;
 - 2) visām citām Aģentūras izdotām sertifikācijas specifikācijām, kuras kompetentā iestāde uzskata par tieši saistītām ar ierosināto izmaiņu;
 - 3) visiem īpašajiem nosacījumiem un grozījumiem īpašajos nosacījumos, kurus paredzējusi kompetentā iestāde saskaņā ar ADR.AR.C.025. punktu un kurus kompetentā iestāde uzskata par vajadzīgiem; un
 - 4) grozīto sertifikācijas pamatu, ja ierosinātā izmaiņa to ietekmē.

▼ B

- b) Kompetentā iestāde izmaiņu apstiprina, ja lidlauka ekspluatants, pēc kompetentās iestādes ieskatiem, ir apliecinājis atbilstību ADR.OR.B.040. punkta un attiecīgā gadījumā ADR.OR.E.005. punkta prasībām.
- c) Ja apstiprinātā izmaiņa ietekmē sertifikāta noteikumus, kompetentā iestāde tos groza.
- d) Kompetentā iestāde apstiprina visus nosacījumus, ar kādiem lidlauka ekspluatants darbojas šīs izmaiņas procesa laikā.
- e) Neskarot izpildes nodrošināšanas papildu pasākumus, gadījumos, kad lidlauka ekspluatants ievieš izmaiņas, kam nepieciešams iepriekšējs apstiprinājums, bet kam a) apakšpunktā noteiktais kompetentās iestādes apstiprinājums nav saņemts, kompetentā iestāde apsver, vai sertifikāts nav jāaptur, jāierobežo vai jāatsauc.
- f) To izmaiņu gadījumā, kam iepriekšējs apstiprinājums nav vajadzīgs, informāciju, kas sniegta paziņojumā, kuru saskaņā ar ADR.OR.B.040. punkta d) apakšpunktu nosūtījis lidlauka ekspluatants, kompetentā iestāde izvērtē, lai pārbaudītu attiecīgo pārvaldību un atbilstību sertifikācijas specifikācijām un citām attiecīgām prasībām, kas piemērojamas šai izmaiņai. Ja konstatēta neatbilstība prasībām, kompetentā iestāde:
 - 1) informē lidlauka ekspluatantu par neatbilstību un pieprasa veikt izmaiņas; un
 - 2) gadījumā, ja konstatētas 1. vai 2. līmeņa neatbilstības, rīkojas saskaņā ar ADR.AR.C.055. punktu.

▼ M4**ADR.AR.C.050 Organizāciju, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu, deklarācijas un paziņojumi par izmaiņām**

- a) Kompetentā iestāde, saņemusi deklarāciju no organizācijas, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu un kas paredzējusi kādā lidlaukā sniegt šādus pakalpojumus, vai paziņojumu par deklarācijā ietvertās informācijas izmaiņām, apstiprina deklarācijas vai paziņojuma par izmaiņām saņemšanu un pārbauda, vai deklarācijā vai paziņojumā par izmaiņām ir ietverta visa III pielikumā (*Part-ADR.OR*) prasītā informācija.
- b) Ja deklarācijā vai paziņojumā par izmaiņām nav ietverta visa III pielikuma ADR.OR.F.005. punktā prasītā informācija vai ja tajā ir ietverta informācija, kas neatbilst piemērojamajām prasībām, kompetentā iestāde par šo neatbilstību informē organizāciju, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu, un tā lidlauka ekspluatantu, kurā tiek sniegti šādi pakalpojumi, un pieprasa papildinformāciju. Vajadzības gadījumā kompetentā iestāde inspicē šo organizāciju. Ja neatbilstība apstiprinās, kompetentā iestāde rīkojas, kā noteikts šā pielikuma ADR.AR.C.055. punktā.
- c) Kompetentā iestāde uztur reģistru, kurā reģistrē deklarācijas un paziņojumus par izmaiņām, ko iesniegušas tās uzraudzībā esošās organizācijas, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu.

▼ B**ADR.AR.C.055 Neatbilstības, novērojumi, korektīvās darbības un izpildes nodrošināšanas pasākumi**

- a) Saskaņā ar ADR.AR.C.005. punkta a) apakšpunktu par uzraudzību atbildīgajai kompetentajai iestādei ir izveidota sistēma neatbilstību analizēšanai drošības aspektā.
- b) Kompetentā iestāde noformē 1. līmeņa neatbilstību, ja ir konstatēta būtiska drošības līmeni pazeminoša vai drošību ievērojami apdraudoša neatbilstība lidlauka sertifikācijas pamatam, Regulas (EK) Nr. 216/2008 un tās īstenošanas noteikumu piemērojamajām prasībām, lidlauka ekspluatanta vai perona pārvaldības pakalpojumu sniedzēja procedūrām un rokasgrāmatām, sertifikāta noteikumiem vai sertifikātam, vai arī deklarācijas saturam.

▼ B

1. līmeņa neatbilstības ir šādas:

- 1) parastajā darba laikā un pēc diviem rakstiskiem pieprasījumiem kompetentajai iestādei nav nodrošināta ADR.OR.C.015. punktā paredzētā piekļuve lidlaukam un lidlauka ekspluatanta vai perona pārvaldības pakalpojumu sniedzēja objektiem;
- 2) sertifikāts ir iegūts vai uzturēts spēkā, viltojot iesniegtos dokumentāros pierādījumus;
- 3) ir pierādījumi par sertifikāta nelikumīgu vai krāpniecisku izmantošanu; un
- 4) nav atbildīgā vadītāja.

c) Kompetentā iestāde noformē 2. līmeņa neatbilstību, ja ir konstatēta tāda neatbilstība lidlauka sertifikācijas pamatam, Regulas (EK) Nr. 216/2008 un tās īstenošanas noteikumu piemērojamajām prasībām, lidlauka ekspluatanta vai perona pārvaldības pakalpojumu sniedzēja procedūrām un rokasgrāmatām, sertifikāta noteikumiem vai sertifikātam, vai arī deklarācijas saturam, kura var pazemināt drošības līmeni vai kura var drošību apdraudēt.

d) Ja uzraudzības ceļā vai ar citiem līdzekļiem ir konstatēta neatbilstība, kompetentā iestāde, neskarot Regulā (EK) Nr. 216/2008 un tās īstenošanas noteikumos pieprasītās papildu darbības, rakstveidā paziņo lidlauka ekspluatantam vai perona pārvaldības pakalpojumu sniedzējam par šo neatbilstības konstatējumu un pieprasa veikt korektīvas darbības šīs neatbilstības novēršanai.

1. Gadījumā, kad konstatēta 1. līmeņa neatbilstība, kompetentā iestāde nekavējoties un atbilstīgi rīkojas, lai aizliegtu vai ierobežotu darbības un, ja vajadzīgs, lai atsauktu sertifikātu vai anulētu deklarāciju, vai arī attiecīgo sertifikātu vai deklarāciju ierobežotu vai apturētu pilnībā vai daļēji atkarībā no konstatētās neatbilstības pakāpes, līdz lidlauka ekspluatants vai perona pārvaldības pakalpojumu sniedzējs ir sekmīgi izpildījis korektīvo darbību.

2. Gadījumā, kad konstatētas 2. līmeņa neatbilstības, kompetentā iestāde:

- a) lidlauka ekspluatantam vai perona pārvaldības pakalpojumu sniedzējam piešķir termiņu korektīvo darbību izpildei, to iekļaujot konstatējuma raksturam atbilstošā darbības plānā; un
- b) izvērtē lidlauka ekspluatanta vai perona pārvaldības pakalpojumu sniedzēja ierosināto korektīvo darbību un īstenošanas plānu un to pieņem, ja novērtējumā secināts, ka šī darbība un šis plāns ir pietiekami neatbilstības novēršanai.

3. Ja lidlauka ekspluatants un perona pārvaldības pakalpojumu sniedzējs neiesniedz pieņemamu korektīvo darbību plānu vai kompetentās iestādes pieņemtajā vai pagarinātajā laika periodā korektīvo darbību neveic, neatbilstības līmeni paaugstina līdz 1. līmenim un veic d) apakšpunkta 1. punktā paredzētās darbības.

4. Kompetentā iestāde dokumentē visas neatbilstības, ko tā konstatējusi, un attiecīgā gadījumā izpildes nodrošināšanas pasākumus, ko tā īstenojusi, kā arī visas korektīvās darbības un datumu, kad konstatētās neatbilstības ir slēgtas.

▼ **C1**

- e) Gadījumos, kad nav vajadzīgs noformēt 1. vai 2. līmeņa neatbilstības, kompetentā iestāde var sniegt novērojumus.

▼ **M4**

- f) Kompetentā iestāde tā lidlauka ekspluatantam, kurā tiek sniegti šādi pakalpojumi, paziņo par visiem konstatējumiem, kuri izdarīti attiecībā uz organizāciju, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu, vai par visiem novērojumiem, kuri pausti organizācijai, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu.

▼ B*III PIELIKUMS***▼ M4****Organizācijām piemērojamās prasības (*Part-ADR.OR*)****▼ B****A APAKŠDAĻA – VISPĀRĒJĀS PRASĪBAS (*ADR.OR.A*)****ADR.OR.A.005 Piemērošanas joma**

Šajā pielikumā noteiktas prasības, kas jāievēro:

- a) lidlauka ekspluatantam, uz kuru attiecas Regula (EK) Nr. 216/2008 aspektos, kas saistīti ar tā sertifikāciju, pārvaldību, rokasgrāmatām un citiem pienākumiem; un
- b) perona pārvaldības pakalpojumu sniedzējam.

ADR.OR.A.010 Kompetentā iestāde

Šīs daļas piemērošanas nolūkā kompetentā iestāde ir iestāde, kuru izraudzījusies tā dalībvalsts, kurā attiecīgais lidlauks atrodas.

ADR.OR.A.015 Līdzekļi atbilstības panākšanai

- a) Lai panāktu atbilstību Regulai (EK) Nr. 216/2008 un tās īstenošanas noteikumiem, lidlauka ekspluatants vai perona pārvaldības pakalpojumu sniedzējs var izmantot tāds līdzekļus atbilstības panākšanai, kas ir alternatīvi Aģentūras pieņemtajiem līdzekļiem.
- b) Ja lidlauka ekspluatants vai perona pārvaldības pakalpojumu sniedzējs vēlas izmantot Aģentūras pieņemtajiem akceptējamajiem līdzekļiem atbilstības panākšanai (*AMC*) alternatīvus līdzekļus, ar kuriem panākt atbilstību Regulai (EK) Nr. 216/2008 un tās īstenošanas noteikumiem, attiecīgais ekspluatants vai pakalpojumu sniedzējs pirms šo līdzekļu īstenošanas iesniedz kompetentajai iestādei pilnu aprakstu par šiem alternatīvajiem līdzekļiem atbilstības panākšanai. Aprakstā iekļauj visus labojumus, kas ieviesti rokasgrāmatās vai procedūrās un kas var būt būtiski, kā arī novērtējumu, kas pierāda, ka tiek ievēroti īstenošanas noteikumi.

Alternatīvos līdzekļus atbilstības panākšanai lidlauka ekspluatants vai perona pārvaldības pakalpojumu sniedzējs var īstenot pēc tam, kad saņemta iepriekšēja kompetentās iestādes atļauja un saņemts informatīvs paziņojums saskaņā ar *ADR.AR.A.015.* punkta d) apakšpunktu.

- c) Gadījumā, ja perona pārvaldības pakalpojumus lidlauka ekspluatants pats nenodrošina, tad – lai šādu pakalpojumu sniedzēji varētu izmantot alternatīvus līdzekļu atbilstības panākšanai saskaņā ar a) un b) apakšpunktu – ir nepieciešama tā lidlauka ekspluatanta iepriekšēja piekrišana, kur šādi pakalpojumi tiek sniegti.

▼ M4**B APAKŠDAĻA – SERTIFIKĀCIJA – LIDLĀUKI UN LIDLĀUKU EKSPLUATANTI (*ADR.OR.B*)****▼ B****ADR.OR.B.005 Lidlauku un lidlauku ekspluatantu sertifikācijas pienākumi**

Pirms lidlauka ekspluatācijas sākšanas vai tad, ja tiek atsaukts saskaņā ar 5. pantu piemērots atbrīvojums, lidlauka ekspluatants iegūst attiecīgo(-os) kompetentās iestādes izdoto(-os) sertifikātu(-us).

ADR.OR.B.015 Pieteikums sertifikāta saņemšanai

- a) Pieteikumu sertifikāta saņemšanai iesniedz formā un veidā, ko noteikusi kompetentā iestāde.
- b) Pieteikuma iesniedzējs iesniedz kompetentajai iestādei šādas ziņas:

- 1) oficiālais nosaukums un komercnosaukums, adrese, pasta adrese;

▼B

2) informācija un dati par:

i) lidlauka atrašanās vietu;

▼M3

ii) attiecīgajā lidlaukā veikto darbību veidu un – attiecīgā gadījumā – saistīto gaisa telpu, un

▼B

iii) lidlauka projektu un objektiem saskaņā ar piemērojamajām sertifikācijas specifikācijām, ko noteikusi Aģentūra;

3) visas ierosinātās novirzes no piemērojamajām sertifikācijas specifikācijām, ko noteikusi Aģentūra;

4) dokumenti, kas apliecina, kā tiks nodrošināta atbilstība piemērojamajām prasībām, kas noteiktas Regulā (EK) Nr. 216/2008 un tās īstenošanas noteikumos. Šajā dokumentācijā ietilpst procedūra, kas ietverta lidlauka ekspluatācijas instrukcijā un kas apraksta, kā tiks pārvaldītas izmaiņas, kam nevajag iepriekšēju apstiprinājumu, un kā par šīm izmaiņām tiks paziņots kompetentajai iestādei; visām turpmākām izmaiņām šajā procedūrā būs vajadzīgs kompetentās iestādes iepriekšējs apstiprinājums;

5) pierādījumi tam, ka lidlaukam ir pietiekami resursi ekspluatācijai saskaņā ar piemērojamajām prasībām;

6) dokumentēti pierādījumi, kas apliecina pieteikuma iesniedzēja saikni ar lidlauka īpašnieku un/vai zemes īpašnieku;

7) vārds, uzvārds un saistīta informācija par atbildīgo vadītāju un citām izraudzītām personām, ko paredz ADR.OR.D.015. punkts; un

8) ADR.OR.E.005. punktā paredzētās lidlauka ekspluatācijas instrukcijas kopija.

c) Ja kompetentajai iestādei tas ir pieņemami, 7. un 8. punktā minēto informāciju var sniegt arī vēlāk, ko nosaka kompetentā iestāde, bet tomēr pirms sertifikāta izdošanas.

ADR.OR.B.025 Atbilstības pierādīšana

a) Lidlauka ekspluatants:

1) veic un dokumentē visas nepieciešamās darbības, inspekcijas, testus, drošības novērtējumus vai pasākumu kompleksus un apliecina kompetentajai iestādei:

i) atbilstību paziņotajam sertifikācijas pamatam, izmaiņām piemērojamajām sertifikācijas specifikācijām, attiecīgā gadījumā visām norādēm par drošību un piemērojamajām Regulas (EK) Nr. 216/2008 un tās piemērošanas noteikumu prasībām;

ii) to, ka lidlaukam, kā arī šā lidlauka šķēršļu ierobežošanas un aizsardzības virsmām un citām ar lidlauku saistītajām zonām nav tādu iezīmju vai īpašību, kas to padarītu nedrošu ekspluatācijai; un

▼M3

iii) to, ka lidlauka lidojuma procedūras un to attiecīgās izmaiņas ir noteiktas saskaņā ar Komisijas Īstenošanas regulu (ES) 2017/373 ⁽¹⁾.

▼B

2) dara zināmus kompetentajai iestādei līdzekļus, ar kuriem ir pierādīta atbilstība; un

3) deklarē kompetentajai iestādei savu atbilstību a) apakšpunkta 1. punktam.

⁽¹⁾ Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2017/373 (2017. gada 1. marts), ar ko nosaka kopīgas prasības gaisa satiksmes pārvaldības/aeronavigācijas pakalpojumu sniedzējiem un citu gaisa satiksmes pārvaldības tīkla funkciju nodrošinātājiem un to uzraudzībai, ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 482/2008, Īstenošanas regulas (ES) Nr. 1034/2011, (ES) Nr. 1035/2011 un (ES) 2016/1377 un groza Regulu (ES) Nr. 677/2011 (OV L 62, 8.3.2017., 1. lpp.).

▼B

- b) Attiecīgu informāciju par projektu, tostarp rasējumus, inspekciju ziņojumus, testu protokolus un citus attiecīgus ziņojumus, lidlauka ekspluatants uzglabā un ir gatavs nodot kompetentās iestādes rīcībā saskaņā ar ADR.OR.D.035. punkta noteikumiem, un to sniedz pēc kompetentās iestādes pieprasījuma.

ADR.OR.B.030 Sertifikāta noteikumi un sertifikāta turētāja tiesības

Lidlauka ekspluatants nodrošina atbildību tvērumam un tiesībām, kas noteiktas sertifikātam pievienotajos sertifikāta noteikumos.

ADR.OR.B.035 Sertifikāta pastāvīgais derīgums

- a) Sertifikāts ir derīgs, kamēr:

- 1) lidlauka ekspluatants atbilst Regulas (EK) Nr. 216/2008 un tās īstenošanas noteikumu prasībām un lidlauks atbilst sertifikācijas pamatam, ņemot vērā noteikumus par rīcību konstatējumu gadījumos, kā precizēts ADR.OR.C.020. punktā;
- 2) saskaņā ar ADR.OR.C.015. punktu kompetentajai iestādei tiek nodrošināta piekļuve lidlauka ekspluatanta organizācijai, lai tā varētu pārliecināties par pastāvīgo atbildību Regulas (EK) Nr. 216/2008 un tās īstenošanas noteikumu attiecīgajām prasībām; un
- 3) ekspluatants no apliecības nav atteicies vai apliecība nav tikusi atsaukta.

- b) Pēc apliecības atsaukšanas vai atteikšanās no apliecības tā nekavējoties jānodod atpakaļ kompetentajai iestādei.

▼M4**▼B****ADR.OR.B.040 Izmaiņas**

- a) Visām izmaiņām, kas:

- 1) ietekmē sertifikāta noteikumus, tā sertifikācijas pamatu vai tādu lidlauka aprīkojumu, no kura ir atkarīga drošība; vai
- 2) būtiski ietekmē lidlauka ekspluatanta pārvaldības sistēmas elementus, kas noteikti ADR.OR.D.005. punkta b) apakšpunktā,

ir nepieciešams iepriekšējs kompetentās iestādes apstiprinājums.

- b) Attiecībā uz citām izmaiņām, par kurām saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 216/2008 un tās īstenošanas noteikumiem ir jāsaņem iepriekšējs apstiprinājums, lidlauka ekspluatants kompetentajai iestādei iesniedz pieteikumu uz apstiprinājumu un iegūst šādu kompetentās iestādes izdotu apstiprinājumu.

- c) Izmaiņas ieviešanas pieteikumu saskaņā ar a) vai b) apakšpunktu iesniedz pirms šādu izmaiņu veikšanas, lai kompetentā iestāde varētu izvērtēt, vai izmaiņas joprojām atbilst Regulai (EK) Nr. 216/2008 un tās īstenošanas noteikumiem, un vajadzības gadījumā grozīt sertifikātu un tam pievienotos attiecīgos sertifikāta noteikumus.

Izmaiņas drīkst īstenot tikai pēc tam, kad saskaņā ar ADR.AR.C.040. punktu no kompetentās iestādes ir saņemts oficiāls apstiprinājums.

Izmaiņu laikā lidlauka ekspluatants darbojas, ievērojot kompetentās iestādes apstiprinātos nosacījumus.

▼ B

- d) Izmaiņas, kas nav iepriekš jāapstiprina, ir jāveic un par tām kompetentajai iestādei jāpaziņo, kā noteikts kompetentās iestādes apstiprinātajā procedūrā saskaņā ar ADR.AR.C.035. punkta h) apakšpunktu.
- e) Lidlauka ekspluatants nodrošina kompetentajai iestādei visu attiecīgo dokumentāciju saskaņā ar f) apakšpunktu un ADR.OR.E.005. punktu.
- f) Savas pārvaldības sistēmas ietvaros, kas noteikta ADR.OR.D.005. punktā, lidlauka ekspluatants, ierosinot izmaiņu lidlauka, tā ekspluatācijas, organizācijas vai pārvaldības sistēmā:
 - 1) nosaka, kāda ir savstarpējā saikne ar iesaistītajām personām, plāno un veic drošības novērtējumu, sadarbojoties ar šīm organizācijām;
 - 2) sistemātiski koordinē pieņemumus un riska mazināšanas pasākumus ar visām iesaistītajām personām;
 - 3) nodrošina visaptverošu ierosinātās izmaiņas novērtējumu, tostarp visu nepieciešamo mijiedarbību; un
 - 4) nodrošina, lai tiktu izveidoti un dokumentēti visaptveroši un derīgi argumenti, pierādījumi un drošības kritēriji drošības novērtējuma pamatošanai un lai šī izmaiņa, cik vien iespējams, sekmētu drošības uzlabošanu.

ADR.OR.B.050 Pastāvīga atbilstība Aģentūras izdotajām tehniskajām specifikācijām

Lidlauka ekspluatants pēc tam, kad ir grozītas Aģentūras noteiktās sertifikācijas specifikācijas:

- a) veic pārskatu, lai identificētu visas lidlaukam piemērojamās sertifikācijas specifikācijas; un
- b) vajadzības gadījumā uzsāk izmaiņu procesu saskaņā ar ADR.OR.B.040. punktu un ievieš lidlaukā vajadzīgās izmaiņas.

▼ M4**▼ B****ADR.OR.B.065 Ekspluatācijas izbeigšana**

Ekspluatants, kas paredz izbeigt lidlauka ekspluatāciju:

- a) nekavējoties to dara zināmu kompetentajai iestādei;
- b) šo informāciju paziņo attiecīgajam aeronavigācijas informācijas pakalpojumu sniedzējam;
- c) ekspluatācijas izbeigšanas dienā nodod sertifikātu kompetentajai iestādei; un
- d) nodrošina, ka ir veikti attiecīgi pasākumi, lai nepieļautu, ka kāds gaisa kuģis lidlauku izmanto nejauši, ja vien kompetentā iestāde nav apstiprinājusi lidlauka izmantošanu citos nolūkos.

▼ M4**ADR.OR.B.070 Perona pārvaldības pakalpojumu izbeigšana**

Lidlauka ekspluatants:

- a) veic atbilstīgus pasākumus, ar ko nodrošina, ka darbības izbeigšanas radītie drošības riski ir novērtēti un mazināti;
- b) informāciju par a) apakšpunktā minētajiem pasākumiem sniedz attiecīgajam aeronavigācijas informācijas pakalpojumu sniedzējam.

▼ B**C APAKŠDAĻA – LIDLĀUKU EKSPLUATANTU PAPILDU ATBILDĪBA (ADR.OR.C)****ADR.OR.C.005 Lidlauka ekspluatanta pienākumi**

- a) Lidlauka ekspluatants atbild par lidlauka drošu ekspluatāciju un apkopi saskaņā ar:
- 1) Regulu (EK) Nr. 216/2008 un tās īstenošanas noteikumiem,
 - 2) tā sertifikāta noteikumiem,
 - 3) lidlauka ekspluatācijas instrukcijas saturu; un
 - 4) citām lidlaukā pieejamā aprīkojuma rokasgrāmatām atkarībā no konkrētā gadījuma.
- b) Lidlauka ekspluatants vai nu tieši, vai arī koordinēti, slēdzot attiecīgas vienošanās ar atbildīgajiem subjektiem, kas sniedz šādus pakalpojumus, nodrošina:
- 1) aeronavigācijas pakalpojumu sniegšanu atbilstoši satiksmes līmenim un ekspluatācijas apstākļiem attiecīgajā lidlaukā; un
 - 2) lidojumu procedūru projektēšanu un uzturēšanu saskaņā ar piemērojamajām prasībām.
- c) Lidlauka ekspluatants darbojas koordinēti ar kompetento iestādi, lai nodrošinātu, ka visa saistošā informācija, kas attiecas uz gaisa kuģu drošību, būtu ietverta lidlauka ekspluatācijas instrukcijā un tiktu attiecīgā gadījumā publicēta. Tā ietver šādu informāciju:
- 1) piešķirtie atbrīvojumi vai atkāpes no piemērojamajām prasībām;
 - 2) noteikumi, attiecībā uz kuriem sertifikācijas pamatā kompetentā iestāde pieļāva līdzvērtīgu drošības līmeni; un
 - 3) īpaši nosacījumi un ierobežojumi attiecībā uz lidlauka izmantošanu.
- d) Ja lidlaukā izveidojas nedroši apstākļi, lidlauka ekspluatants bez nepamatotas kavēšanās veic visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka tās lidlauka daļas, kuras uzskatāmas par nedrošām, gaisa kuģi neizmanto.

▼ M6

- e) Lai uz lidlauka nodrošinātu gaisa kuģu drošu ekspluatāciju, lidlauka ekspluatants tieši vai ar trešo personu starpniecību nodrošina un uztur vizuālos un nevizuālos līdzekļus, meteoroloģisko aprīkojumu un jebkādu citu aprīkojumu, kas ir samērīgs ar lidlaukā veiktajām darbībām.

▼ B**ADR.OR.C.015 Piekļuve****▼ M4**

Lai būtu iespējams pārliecināties par atbilstību attiecīgajām Regulas (ES) 2018/1139 un uz tās pamata pieņemto deleģēto un īstenošanas aktu prasībām, lidlauka ekspluatants jebkurai personai, ko pilnvarojusi kompetentā iestāde, nodrošina piekļuvi:

▼ B

- a) visām iekārtām, dokumentiem, reģistriem, datiem, procedūrām vai jebkuriem citiem materiāliem, kam ir sakars ar viņa darbību, uz kuru attiecas sertifikācija vai deklarācija, neraugoties uz to, vai par to ir slēgts apakšlīgums vai nav; un
- b) veic jebkuru darbību, inspekciju, testu, novērtējumu vai pasākumu kompleksu, ko kompetentā iestāde uzskata par vajadzīgu, vai ir klāt, kad šāda darbība, inspekcija, tests, novērtējums vai pasākumu komplekss tiek veikts.

ADR.OR.C.020 Konstatētās neatbilstības un korektīvās darbības**▼ M4**

Saņēmis paziņojumu par konstatējumiem, lidlauka ekspluatants:

▼ B

- a) nosaka neatbilstības galveno iemeslu;
- b) izstrādā korektīvo darbību plānu; un
- c) veic korektīvas darbības kompetentajai iestādei pieņemamā veidā un laika periodā, kuru kompetentā iestāde noteikusi saskaņā ar ADR.AR.C.055. punkta d) apakšpunktu.

▼ M4**ADR.OR.C.025 Tūlītēja reaģēšana uz drošības problēmu – atbilstība norādēm par drošību**

Lidlauka ekspluatants īsteno visus drošības pasākumus, tostarp norādes par drošību, ko kompetentā iestāde noteikusi saskaņā ar II pielikuma ADR.AR.A.030. punkta c) apakšpunktu un ADR.AR.A.040. punktu.

▼ B**ADR.OR.C.030 Ziņošana par atgadījumiem****▼ M4**

a) Lidlauka ekspluatants kompetentajai iestādei un jebkurai citai organizācijai, ko noteikusi valsts, kurā atrodas lidlauks, ziņo par visiem nelaimes gadījumiem, nopietniem incidentiem un atgadījumiem, kas definēti Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 996/2010 ⁽¹⁾ un Regulā (ES) Nr. 376/2014.

▼ B

b) Neskarot a) apakšpunktu, ekspluatants ziņo kompetentajai iestādei un organizācijai, kas atbild par lidlauka aprīkojuma projektēšanu, par jebkuriem darbības traucējumiem, tehnisku defektu, tehnisko ierobežojumu pārsniegšanu, atgadījumu vai citu nestandarta apstākli, kas ir apdraudējis vai būtu varējis apdraudēt drošību un kura rezultātā nelaimes gadījums vai nopietns incidents nav noticis.

c) Neskarot Regulu (ES) Nr. 996/2010, Direktīvu 2003/42/EK, Komisijas Regulu (EK) Nr. 1321/2007 ⁽²⁾ un Komisijas Regulu (EK) Nr. 1330/2007 ⁽³⁾, a) un b) apakšpunktā minētos ziņojumus sagatavo tādā formā un veidā, kādu noteikusi kompetentā iestāde, un tajos jābūt visai attiecīgajai informācijai par apstākļiem, kādi zināmi lidlauka ekspluatantam un perona pārvaldības pakalpojumu sniedzējam.

▼ M4

d) Lidlauka ekspluatants sniedz ziņojumus 72 stundu laikā no brīža, kad tas uzzinājis par atgadījumu, uz kuru attiecas ziņojums, ja vien nav ārkārtas apstākļu, kuru dēļ tas nav iespējams.

e) Vajadzības gadījumā lidlauka ekspluatants sagatavo turpmāku ziņojumu, kurā sniedz sīkāku informāciju par darbībām, ko tas paredzējis veikt līdzīgu atgadījumu novēršanai nākotnē, tiklīdz šīs darbības ir identificētas. Ziņojumu sagatavo dalībvalsts noteiktā formā un veidā.

▼ B**ADR.OR.C.040 Ugunsgrēka draudu novēršana**

Lidlauka ekspluatants iedibina procedūras nolūkā aizliegt:

a) smēķēšanu kustības zonā, citās lidlauka ekspluatācijas zonās vai arī tajās lidlauka zonās, kur tiek uzglabāta degviela vai citi uzliesmojoši materiāli;

b) izmantot atklātu uguni vai uzsākt tādu darbību, kas radītu ugunsgrēka risku:

1) tajās lidlauka zonās, kur tiek uzglabāta degviela vai citi uzliesmojoši materiāli;

2) kustības zonā vai citās lidlauka ekspluatācijas zonās, ja vien lidlauka ekspluatants nav to sankcionējis.

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 996/2010 (2010. gada 20. oktobris) par nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanu un novēršanu civilajā aviācijā un ar ko atceļ Direktīvu 94/56/EK (OV L 295, 12.11.2010., 35. lpp.).

⁽²⁾ OV L 294, 13.11.2007., 3. lpp.

⁽³⁾ OV L 295, 14.11.2007., 7. lpp.

▼B**ADR.OR.C.045 Alkohola, psihotropo vielu un zāļu lietošana**

- a) Lidlauka ekspluatants iedibina procedūras, nosakot prasības saistībā ar alkohola, psihotropo vielu un zāļu lietošanas līmeni:
- 1) personām, kas iesaistītas lidlauka ekspluatācijā, glābšanas un ugunsdzēsības dienestā un lidlauka apkopē;
 - 2) personām bez pavadības, kuras strādā kustības zonā un citās lidlauka ekspluatācijas zonās.
- b) Šīs procedūras cita starpā ietver prasības, kurām atbilstoši minētās personas:
- 1) nedrīkst lietot alkoholu darba laikā;
 - 2) nedrīkst veikt nekādus pienākumus, atrodoties:
 - i) alkohola, jebkādu psihotropo vielu vai
 - ii) jebkādu tādu zāļu iedarbībā, kas varētu ietekmēt viņa/viņas spējas tā, ka tas neļauj garantēt drošību.

▼M4**D APAKŠDAĻA – PĀRVALDĪBA – LIDLĀUKU EKSPLUATANTI (ADR.OR.D)****▼B****ADR.OR.D.005 Pārvaldības sistēma**

- a) Lidlauka ekspluatants īsteno un uztur pārvaldības sistēmu, kurā ietilpst drošības pārvaldības sistēma.
- b) Pārvaldības sistēmai jāaptver:
- 1) skaidri definētas norādes par atbildību un pakļautību visos lidlauka ekspluatanta darbības aspektos, tostarp arī par augstākās vadības tiešo atbildību drošības jomā;
 - 2) atbildīgā vadītāja parakstīts lidlauka ekspluatanta vispārējo drošības noteikumu un principu apraksts, uz ko atsaucas kā uz drošības politiku;
 - 3) oficiāls process, kas nodrošina apdraudējuma konstatēšanu ekspluatācijas darbībā;
 - 4) oficiāls process, kas nodrošina drošības riska analīzi, izvērtējumu un mazināšanu lidlauka ekspluatācijas darbībā;
 - 5) līdzekļi, ar kuriem pārbaudīt lidlauka ekspluatanta organizācijas drošības rādītājus, pamatojoties uz drošības pārvaldības sistēmā noteiktajiem drošības stāvokļa rādītājiem un drošības mērķiem, un validēt riska kontroles iedarbīgumu drošības jomā;
 - 6) oficiāls process, ar kuru:
 - i) identificē tādas izmaiņas lidlauka ekspluatanta organizācijā, pārvaldības sistēmā, lidlaukā vai tā ekspluatācijā, kas var ietekmēt iedibinātos procesus, procedūras un pakalpojumus;
 - ii) apraksta vienošanās, kas noslēgtas, lai nodrošinātu nepieciešamos drošības rādītājus pirms izmaiņu piemērošanas; un
 - iii) likvidē vai groza tādu drošības riska kontroli, kas vairs nav vajadzīga vai kas vairs nav iedarbīga ekspluatācijas vidē ieviesto izmaiņu dēļ;
 - 7) formāls process, ar kuru pārskata a) apakšpunktā minēto pārvaldības sistēmu, identificē iemeslus tādiem drošības pārvaldības sistēmas rādītājiem, kas neatbilst noteiktajiem standartiem, nosaka šādas standartiem neatbilstošas darbības ietekmi uz ekspluatāciju un likvidē vai mazina šādus iemeslus;

▼ B

- 8) drošības mācību programma, kas nodrošina, ka personāls, kas iesaistīts lidlauka ekspluatācijā, glābšanas un ugunsdzēsšanas dienestā, apkopē un pārvaldībā, ir atbilstoši sagatavots un pietiekami kompetents, lai pildītu ar drošības pārvaldības sistēmu saistītos pienākumus;
 - 9) oficiāli līdzekļi saziņai drošības jomā, ar kuriem nodrošina, ka personālam ir pilnīgs priekšstats par drošības pārvaldības sistēmu, nodrošina tādas informācijas pārsūtīšanu, no kuras ir atkarīga drošība, un paskaidro, kādu iemeslu dēļ tiek veikti konkrēti pasākumi drošības jomā un kālab tiek ieviestas vai mainītas drošības procedūras;
 - 10) drošības pārvaldības sistēmas koordinēšana ar lidlauka operatīvās rīcības plānu ārkārtas situācijām; lidlauka operatīvās rīcības plāna ārkārtas situācijām koordinēšana ar to organizāciju operatīvās rīcības plāniem, ar kurām ekspluatants sadarbojas lidlauka pakalpojumu sniegšanā; un
 - 11) oficiāls process, ar kuru uzraudzīt organizācijas atbilstību attiecīgajām prasībām.
- c) Visus pārvaldības sistēmas pamatprocesus lidlauka ekspluatants dokumentē.
 - d) Pārvaldības sistēma atbilst organizācijas un tās darbību apmēram, ņemot vērā ar šīm darbībām saistītos apdraudējumus un riskus.
 - e) Ja lidlauka ekspluatantam ir arī sertifikāts aeronavigācijas pakalpojumu sniegšanai, ekspluatants nodrošina, lai viņa pārvaldības sistēma attiektos uz visām darbībām, kas ietilpst viņa sertifikātu darbības jomā.

▼ M5**ADR.OR.D.007. Aeronavigācijas datu un aeronavigācijas informācijas pārvaldība**

- a) Kā daļu no savas pārvaldības sistēmas lidlauka ekspluatants īsteno un uztur kvalitātes vadības sistēmu, kas aptver šādas darbības:
 - 1) tā darbības saistībā ar aeronavigācijas datiem;
 - 2) tā darbības saistībā ar aeronavigācijas informācijas sniegšanu.
- b) Kā daļu no savas pārvaldības sistēmas lidlauka ekspluatants izveido drošības pārvaldības sistēmu, lai nodrošinātu to ekspluatācijas datu drošību, kurus tas saņem vai sagatavo, vai izmanto citādi, lai piekļūve šādiem ekspluatācijas datiem būtu tikai pilnvarotām personām.
- c) Lidlauka ekspluatanta drošības pārvaldības sistēmā definē šādus elementus:
 - 1) procedūras attiecībā uz datu drošības riska novērtējumu un mazināšanu, drošības uzraudzību un uzlabošanu, drošības pārskatiem un gūtās pieredzes izplatīšanu;
 - 2) līdzekļus, kas nepieciešami, lai konstatētu drošības noteikumu neievērošanu un pievērstu personāla uzmanību attiecīgajiem brīdinājumiem drošības jomā;
 - 3) līdzekļus, ar kuriem kontrolē drošības noteikumu pārkāpumu ietekmi un nosaka vajadzīgo rīcību situācijas labošanai un attiecīgās riska mazināšanas procedūras, lai izvairītos no situācijas atkārtošanās.
- d) Lidlauka ekspluatants gādā par to, lai tiktu veiktas tā personāla drošības pārbaudes attiecībā uz aeronavigācijas datu drošību.

▼ M5

- e) Lidlauka ekspluatants veic vajadzīgos pasākumus, lai aizsargātu savus aeronavigācijas datus no kibernetiskās drošības apdraudējumiem.

▼ B**ADR.OR.D.010 Darbības, par kurām slēgti apakšlīgumi**

- a) Darbības, par kurām slēgti apakšlīgumi, ir visas lidlauka ekspluatanta darbības jomā ietilpstošās darbības atbilstīgi sertificēta noteikumiem, kuras veic cita organizācija, kura pati ir sertificēta šādu darbību izpildei vai, ja tā nav sertificēta, darbojas ar lidlauka ekspluatanta apstiprinājumu. Slēdzot ārpakalpojumu vai iepirkuma līgumu par daļu no savām darbībām, lidlauka ekspluatantam jānodrošina, ka pakalpojums vai aprīkojums, vai sistēma, par kuru noslēgts līgums vai veikts iepirkums, atbilst piemērojamajām prasībām.
- b) Ja lidlauka ekspluatants slēdz līgumu, lai daļu no savām darbībām uzticētu citai organizācijai, kas saskaņā ar šo daļu nav sertificēta šādu darbību veikšanai, nolīgta organizācija darbojas ar lidlauka ekspluatanta apstiprinājumu vai tā uzraudzībā. Lidlauka ekspluatants nodrošina, ka kompetentā iestāde var piekļūt nolīgtajai organizācijai, lai pārliecinātos par pastāvīgu atbilstību piemērojamajām prasībām.

ADR.OR.D.015 Prasības personālam

- a) Lidlauka ekspluatants norīko atbildīgo vadītāju, kas ir pilnvarots nodrošināt, lai visām darbībām būtu finansējums un tās tiktu veiktas saskaņā ar piemērojamajām prasībām. Atbildīgais vadītājs atbild par efektīvas pārvaldības sistēmas izveidi un uzturēšanu.
- b) Lidlauka ekspluatants ieceļ amatpersonas, kas atbild par pārvaldību un uzraudzību šādās jomās:
- 1) lidlauka ekspluatācijas pakalpojumi; un
 - 2) lidlauka apkope.

▼ C1

- c) Lidlauka ekspluatants izraugās personu vai personu grupu, kas atbild par drošības pārvaldības sistēmas izveidi, uzturēšanu un pārvaldību ikdienā.

▼ B

Šīs personas darbojas neatkarīgi no citiem vadītājiem šajā organizācijā, tām drošības jautājumos ir tieša piekļuve atbildīgajam vadītājam un attiecīgām pārvaldībā iesaistītām personām, un tās ir tieši pakļautas atbildīgajam vadītājam.

- d) Lidlauka ekspluatantam jābūt pietiekami daudz kvalificētiem darbiniekiem, lai plānotos uzdevumus un darbības varētu veikt saskaņā ar piemērojamām prasībām.

▼ C1

- e) Lidlauka ekspluatants konkrētus pienākumus un atbildību uztic pietiekamam skaitam personālu uzraugošu darbinieku, ņemot vērā organizācijas struktūru un nodarbināto darbinieku skaitu.

▼ B

- f) Lidlauka ekspluatants nodrošina, ka lidlauka ekspluatācijā, apkopē un pārvaldībā iesaistītie darbinieki ir atbilstoši apmācīti un sagatavoti saskaņā ar mācību programmu.

▼ M5**ADR.OR.D.017. Apmācība un profesionalitātes pārbaudes programmas**

- a) Lidlauka ekspluatants izstrādā un īsteno apmācību programmu lidlauka ekspluatācijā, apkopē un pārvaldībā iesaistītajiem darbiniekiem, lai gādātu par viņu pastāvīgu kompetenci un to, lai viņi zinātu noteikumus un procedūras, kas attiecas uz lidlauka ekspluatāciju un viņu funkciju un uzdevumu saistību ar lidlauka ekspluatāciju kopumā.

▼ **M5**

- b) Punkta a) apakšpunktā minētā apmācība:
- (1) iekļauj sākotnējo, periodisko, prasmju atsvaidzināšanas apmācību un tālākpmācību;
 - (2) ir atbilstoša darbinieku funkcijām un uzdevumiem;
 - (3) iekļauj piemērojamās lidlauka ekspluatācijas procedūras un prasības, kā arī vadīšanu.
- c) Lidlauka ekspluatants gādā, lai visi citi darbinieki, tostarp darbinieki no citām organizācijām, kuri veic darbības vai sniedz pakalpojumus lidlaukā, kuri var bez pavadības iekļūt lidlauka kustības zonā un citās ekspluatācijas zonās, ir pienācīgi apmācīti un kvalificēti šādai piekļuvei bez pavadības.
- d) Punkta c) apakšpunktā minētā apmācība:
- 1) iekļauj sākotnējo, periodisko, prasmju atsvaidzināšanas apmācību un tālākpmācību;
 - 2) iekļauj piemērojamās lidlauka ekspluatācijas procedūras un prasības, kā arī vadīšanu.
- e) Lidlauka ekspluatants gādā, lai a) un c) apakšpunktos minētie darbinieki būtu sekmīgi pabeiguši vajadzīgo sākotnējo apmācību, pirms tiem ļauj:
- 1) veikt pienākumus bez uzraudzības;
 - 2) bez pavadības iekļūt lidlauka kustības zonā un citās ekspluatācijas zonās.
- Sākotnējā apmācība iekļauj pienācīga ilguma teorētisko un praktisko apmācību un darbinieku kompetences novērtējumu pēc apmācību sniegšanas.
- f) Lai turpinātu veikt pienākumus bez uzraudzības un varētu bez pavadības iekļūt lidlauka kustības zonā un citās ekspluatācijas zonās, ja vien nav citādi noteikts šajā daļā un Part-ADR.OPS, lidlauka ekspluatants gādā, lai a) un c) apakšpunktā minētie darbinieki tiktu apmācīti par noteikumiem un procedūrām, kas saistītas ar lidlauka ekspluatāciju, sekmīgi pabeidzot:
- 1) periodisko apmācību intervālos, kas nepārsniedz 24 mēnešus kopš sākotnējās apmācības pabeigšanas. Ja periodiskā apmācība sāka intervāla pēdējos 3 kalendārajos mēnešos, jaunais intervāla periods tiek skaitīts no sākotnējā intervāla beigu datuma;
 - 2) prasmju atsvaidzināšanas apmācība pirms pienākumu veikšanas bez uzraudzības vai ar atļauju bez pavadības iekļūt lidlauka kustības zonā vai citās ekspluatācijas zonās, ja viņi nav veikuši šos pienākumus laikposmā, kas nav mazāks par 3 mēnešiem un nav ilgāks par 12 secīgiem mēnešiem. Gadījumā, ja prombūtne bijusi ilgāka par 12 secīgiem mēnešiem, šādi darbinieki apgūst sākotnējo apmācību saskaņā ar c) apakšpunktu;
 - 3) tālākpmācība gadījumā, ja viņu darba vidē vai uzticētajos uzdevumos notikušas izmaiņas.
- g) Lidlauka ekspluatants izstrādā un īsteno profesionalitātes pārbaudes programmu a) apakšpunktā minētajiem darbiniekiem un gādā, lai c) apakšpunktā minētie darbinieki apliecinātu savas prasmes uzdevumu veikšanā saskaņā ar kvalifikācijas pārbaudes programmu, gādājot par:
- 1) šā personāla pastāvīgu kompetenci;
 - 2) to, ka šis personāls zina noteikumus un procedūras, kas attiecas uz tā funkcijām un uzdevumiem.

▼ M5

Ja nav citādi noteikts šajā daļā un Part-ADR.OPS, lidlauka ekspluatants gādā, lai a) un c) apakšpunktā minētajām personām tiktu veiktas profesionalitātes pārbaudes intervālos, kas nepārsniedz 24 mēnešus kopš sākotnējās apmācības pabeigšanas.

- h) Lidlauka ekspluatants nodrošina, ka:
- 1) apmācību nodrošināšanai tiktu izmantoti pienācīgi kvalificēti un pieredzējuši instruktori un profesionalitātes pārbaudu novērtējumam – pienācīgi kvalificēti un pieredzējuši eksaminētāji;
 - 2) apmācību nodrošināšanai un, attiecīgā gadījumā, profesionalitātes pārbaudu veikšanai tiek izmantoti piemēroti objekti, līdzekļi un aprīkojums.
- i) Lidlauka ekspluatants izstrādā un īsteno procedūras apmācību un profesionalitātes pārbaudes programmu izveidei un īstenošanai un:
- 1) saglabā attiecīgo informāciju par kvalifikāciju, apmācību un profesionalitātes pārbaudēm, lai pierādītu atbilstību šai prasībai;
 - 2) pēc pieprasījuma šo informāciju dara pieejamu attiecīgajiem darbiniekiem;
 - 3) ja kādu darbinieku pieņem darbā cits darba devējs, šo informāciju par minēto personu pēc pieprasījuma dara pieejamu jaunajam darba devējam.

▼ B**ADR.OR.D.020 Prasības infrastruktūrai**

- a) Lidlauka ekspluatants nodrošina, lai piemērota un atbilstoša infrastruktūra būtu pieejama gan viņa personālam, gan to personu personālam, ar kurām ekspluatants noslēdzis līgumu lidlauka ekspluatācijas un apkopes pakalpojumu sniegšanai.
- b) Atbilstīgi tehniskajām instrukcijām lidlauka ekspluatants nosaka, kuras atbilstīgas lidlauka zonas izmanto lidlaukā transportēto bīstamo kravu glabāšanai.

ADR.OR.D.025 Koordinācija ar citām organizācijām

Lidlauka ekspluatants:

- a) nodrošina, lai lidlauka pārvaldības sistēma pievērstos jautājumam par koordināciju un sadarbību ar citu tādu organizāciju, kuras darbojas vai nodrošina pakalpojumus lidlaukā, drošības procedūrām; un
- b) nodrošina, ka šādas organizācijas ir ieviešas procedūras, lai nodrošinātu atbilstību piemērojamajām Regulas (EK) Nr. 216/2008 prasībām un tās īstenošanas noteikumiem, kā arī prasībām, kas noteiktas lidlauka ekspluatācijas instrukcijā.

ADR.OR.D.027 Drošības programmas

Lidlauka ekspluatants:

- a) izstrādā, vada un īsteno programmas, kas sekmē drošību un tādas informācijas apmaiņu, kura attiecas uz drošību; un
- b) mudina, lai šādās programmās iesaistītos organizācijas, kas darbojas vai sniedz pakalpojumus lidlaukā.

ADR.OR.D.030 Sistēma ziņošanai par drošības problēmām

- a) Lidlauka ekspluatants izveido un īsteno sistēmu ziņošanai par drošības problēmām, kuru izmanto viss personāls un organizācijas, kuras nodrošina ekspluatāciju vai sniedz pakalpojumus lidlaukā, tādējādi sekmējot drošību lidlaukā un lidlauka drošu izmantošanu.

▼ B

- b) Lidlauka ekspluatants saskaņā ar ADR.OR.D.005. punkta b) apakšpunkta 3. punktu:
- 1) pieprasa, lai personāls un organizācijas, kas minētas a) apakšpunktā, izmanto sistēmu ziņošanai par drošības problēmām, lai obligāti ziņotu par jebkuru nelaimes gadījumu, nopietnu incidentu un atgadījumu; un
 - 2) nodrošina, lai sistēmu ziņošanai par drošības problēmām varētu izmantot brīvprātīgai ziņošanai par jebkuru defektu, kļūdu vai drošības apdraudējumu, kas varētu ietekmēt drošību.
- c) Sistēma ziņošanai par drošības problēmām aizsargā ziņotāja identitāti, sekmē brīvprātīgu ziņošanu un paredz iespēju, ka ziņojumus var iesniegt arī anonīmi.
- d) Lidlauka ekspluatants:
- 1) visus iesniegtos ziņojumus arhivē;
 - 2) šos ziņojumus attiecīgi analizē un izvērtē, lai drošības trūkumus novērstu un identificētu tendences;
 - 3) nodrošina, lai visas organizācijas, kuras darbojas vai sniedz pakalpojumus lidlaukā un uz kurām attiecas konstatētā drošības problēma, piedalītos šādu ziņojumu analizē un lai tiktu identificēti un īstenoti visi korektīvie un/vai profilaktiskie pasākumi;
 - 4) attiecīgā gadījumā saistībā ar iesniegtajiem ziņojumiem veic izmeklēšanu; un
 - 5) atbilstīgi “taisnīguma kultūras” principiem atturas no kāda vainošanas.

ADR.OR.D.035 Arhivēšana

- a) Lidlauka ekspluatants izveido piemērotu arhivēšanas sistēmu, kas attiecas uz visām ekspluatanta darbībām atbilstoši Regulai (EK) Nr. 216/2008 un tās īstenošanas noteikumiem.
- b) Arhivētās informācijas formāts ir noteikts lidlauka ekspluatācijas instrukcijā.
- c) Informācija jāuzglabā tā, lai to pasargātu no bojājumiem, izmainīšanas un nozagšanas.
- d) Arhivētos dokumentus uzglabā vismaz piecus gadus, izņemot turpmāk norādītos dokumentus, kurus uzglabā, kā norādīts:
 - 1) lidlauka sertifikācijas pamatu, alternatīvos līdzekļus atbilstības panākšanai, kas tiek izmantoti, un pašreizējo lidlauka un lidlauka ekspluatanta sertifikātu(-us) – kamēr sertifikāts ir derīgs;
 - 2) vienošanās ar citām organizācijām – kamēr šīs vienošanās ir spēkā;
 - 3) lidlaukā izmantotā aprīkojuma vai sistēmu rokasgrāmatas – kamēr šis aprīkojums vai sistēmas lidlaukā tiek izmantotas;
 - 4) drošības novērtējuma ziņojumus – kamēr pastāv attiecīgā sistēma/procedūra/darbība;
 - 5) dokumentus, kas attiecas uz personāla apmācību, kvalifikāciju un medicīniskajiem datiem, kā arī attiecīgi personāla profesionalitātes pārbaudēm, – vismaz četrus gadus pēc darba attiecību izbeigšanas ar šīm personām vai līdz brīdim, kad jomu, kurā šīs personas bija nodarbinātas, ir auditējusi kompetentā iestāde;

▼ M5

- 6) apdraudējumu reģistru tā pašreizējā redakcijā;
- 7) braukšanas atļaujas un, vajadzības gadījumā, valodu zināšanu sertifikātus vismaz četrus gadus pēc personas nodarbinātības beigām, vai braukšanas atļaujas atsaukšanai vai anulēšanai, vai līdz brīdim, kad šo darbības jomu auditējusi kompetentā iestāde; un

▼ M5

- 8) transportlīdzekļu atļaujas un lidlauka ekspluatanta transportlīdzekļu apkopes reģistrus vismaz četrus gadus pēc tam, kad tiek pārtraukta transportlīdzekļa ekspluatācija, vai līdz šo jomu auditējusi kompetentā iestāde.

▼ B

- e) Uz visiem arhivētajiem dokumentiem attiecas tiesību akti par datu aizsardzību.

E APAKŠDAĻA – LIDLAUKA EKSPLUATĀCIJAS INSTRUKCIJA UN DOKUMENTĀCIJA (ADR.OR.E)**ADR.OR.E.005 Lidlauka ekspluatācijas instrukcija**

- a) Lidlauka ekspluatants izveido un uztur lidlauka ekspluatācijas instrukciju.
- b) Lidlauka ekspluatācijas instrukcijas saturs atspoguļo sertifikācijas pamatu un prasības, kas izklāstītas šajā daļā un attiecīgā gadījumā *Part-ADR.OPS* daļā, un nav pretrunā sertifikāta noteikumiem. Lidlauka ekspluatācijas instrukcija satur visu informāciju vai atsauc uz tādu informāciju, kas vajadzīga, lai droši izmantotu, ekspluatētu un uzturētu lidlauku, tā aprīkojumu, kā arī tā šķēršļu ierobežošanas un aizsardzības virsmas un citas ar lidlauku saistītās zonas.
- c) Lidlauka ekspluatācijas instrukciju var izdot atsevišķās daļās.
- d) Lidlauka ekspluatants nodrošina, lai visiem lidlauka darbiniekiem un visiem citu attiecīgo organizāciju darbiniekiem būtu vienkārša piekļuve tām lidlauka ekspluatācijas instrukcijas daļām, kas attiecas uz viņu pienākumiem un uzdevumiem.
- e) Lidlauka ekspluatants:
- 1) kompetentajai iestādei dara zināmus paredzētos lidlauka ekspluatācijas instrukcijas grozījumus un labojumus aspektos, attiecībā uz kuriem ir nepieciešams iepriekšējs apstiprinājums saskaņā ar ADR.OR.B.040. punktu, pirms to spēkā stāšanās dienas un nodrošina, ka tie nestājas spēkā, pirms nav saņemts kompetentās iestādes apstiprinājums; vai
 - 2) kompetentajai iestādei dara zināmus paredzētos lidlauka ekspluatācijas instrukcijas grozījumus un labojumus pirms to spēkā stāšanās dienas, ja ir noteikts, ka par ierosināto lidlauka ekspluatācijas instrukcijas grozījumu vai labojumu ir tikai jāpaziņo kompetentajai iestādei saskaņā ar ADR.OR.B.040. punkta d) apakšpunktu un ADR.OR.B.015. punkta b) apakšpunktu.
- f) Neskarot e) apakšpunktu, steidzamus grozījumus vai labojumus, kas vajadzīgi drošības apsvērumu dēļ, var publicēt un piemērot nekavējoties, ja ir iesniegts pietiekams visu nepieciešamo apstiprinājumu saņemšanai.
- g) Lidlauka ekspluatants:
- 1) pārskata lidlauka ekspluatācijas instrukcijas saturu, nodrošina, lai tas būtu pastāvīgi atjaunināts un vajadzības gadījumā grozīts;
 - 2) lidlauka ekspluatācijas instrukcijā iestrādā visus grozījumus un labojumus, ko pieprasa kompetentā iestāde; un
 - 3) informē visus lidlauka un citu attiecīgo organizāciju darbiniekus par izmaiņām, kuras attiecas uz viņu pienākumiem un uzdevumiem.
- h) Lidlauka ekspluatants nodrošina, ka lidlauka ekspluatācijas instrukcija precīzi atspoguļo no citiem apstiprinātiem dokumentiem ņemto informāciju un visus šādu apstiprināto dokumentu grozījumus. Šī prasība neaizliedz lidlauka ekspluatantam iekļaut lidlauka ekspluatācijas instrukcijā piesardzīgākus datus un procedūras.

▼ B

- i) Lidlauka ekspluatants nodrošina, ka:
 - 1) lidlauka ekspluatācijas instrukcija ir sarakstīta kompetentajai iestādei pieņemamā valodā; un
 - 2) visi darbinieki spēj lasīt un saprast valodu, kurā ir sarakstītas tās lidlauka ekspluatācijas instrukcijas daļas un citi darba dokumenti, kas saistās ar viņu pienākumiem un uzdevumiem.
- j) Lidlauka ekspluatants nodrošina, ka:
 - 1) lidlauka ekspluatācijas instrukciju ir parakstījis lidlauka atbildīgais vadītājs;
 - 2) lidlauka ekspluatācijas instrukcija ir nodrukāta vai pieejama elektroniskā formātā un ir viegli rediģējama;
 - 3) saistībā ar lidlauka ekspluatācijas instrukciju ir sistēma versiju kontroles vadībai, kas tiek piemērota un ir tajā skaidri izcelta; un
 - 4) lidlauka ekspluatācijas instrukcijā ir ievēroti cilvēkfaktora principi, šī ekspluatācijas instrukcija ir organizēta tā, lai atvieglotu tās sagatavošanu, izmantošanu un pārskatīšanu.
- k) Lidlauka ekspluatants nodrošina, lai lidlaukā būtu vismaz viens pilnīgs un aktualizēts lidlauka ekspluatācijas instrukcijas eksemplārs un lai tas būtu pieejams kompetentajai iestādei inspicēšanai.
- l) Lidlauka ekspluatācijas instrukcijas saturs ir šāds:
 - 1) vispārīga informācija;
 - 2) lidlauka pārvaldības sistēma, prasības attiecībā uz kvalifikāciju un apmācību;
 - 3) lidlauka atrašanās vietas raksturojums;
 - 4) lidlauka raksturojums, kas jāpaziņo aeronavigācijas informācijas dienestam; un
 - 5) lidlauka ekspluatācijas procedūru, tā aprīkojuma un drošības pasākumu raksturojums.

ADR.OR.E.010 Prasības attiecībā uz dokumentiem

- a) Lidlauka ekspluatants gādā, lai būtu pieejami visi citi nepieciešamie dokumenti un ar tiem saistītie grozījumi.
- b) Lidlauka ekspluatants spēj bez kavēšanās izplatīt ekspluatācijas instrukcijas un citu informāciju.

▼ M4**F APAKŠDAĻA – PERONA PĀRVALDĪBAS PAKALPOJUMI (ADR.OR.F)****ADR.OR.F.001 Organizācijas, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu, pienākumi**

Organizācija, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu, sniedz perona pārvaldības pakalpojumus saskaņā ar:

- a) prasībām, kas noteiktas Regulas (ES) 2018/1139 VII pielikumā un šīs regulas III pielikumā (*Part-ADR.OR*) un IV pielikumā (*Part-ADR.OPS*);
- b) savu deklarāciju;
- c) lidlauka ekspluatācijas instrukcijā iekļautajām ekspluatācijas procedūrām;
- d) savu pārvaldības sistēmas rokasgrāmatu saskaņā ar ADR.OR.F.095. punktu;
- e) visām citām rokasgrāmatām, ko izmanto perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanai.

▼ **M4****ADR.OR.F.005 Organizācijas, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu, deklarācija**

- a) Ja organizācija, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu, paredzējusi sniegt norādes gaisa kuģiem, kā noteikts ADR.OPS.D.001. punkta a) apakšpunkta 1. un 2. punktā, tā vismaz divus mēnešus pirms paredzētā pakalpojumu sākšanas datuma iesniedz deklarāciju kompetentajai iestādei. Deklarācijā ietver šādu informāciju:
- 1) organizācijas, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu, nosaukums;
 - 2) organizācijas, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu, kontaktinformācija;
 - 3) atbildīgā vadītāja vārds, uzvārds un kontaktinformācija;
 - 4) lidlauka(-u) nosaukums(-i) dalībvalstī, kurā tiks sniegti pakalpojumi;
 - 5) to lidlauku saraksts, kas atrodas citās dalībvalstīs, kurās tiek sniegti pakalpojumi;
 - 6) perona pārvaldības pakalpojumu paredzētais sākšanas datums;
 - 7) paziņojums, kas apliecina, ka organizācija ir noslēgusi oficiālas vienošanās ar lidlauka ekspluatantu un gaisa satiksmes pakalpojumu sniedzēju lidlaukā, kurā tā paredzējusi sniegt perona pārvaldības pakalpojumus;
 - 8) paziņojums, kas apliecina, ka organizācija, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu, saskaņā ar ADR.OR.F.045. punkta b) apakšpunkta 2. punktu ir izstrādājusi drošības politiku un minēto politiku piemēros, sniedzot pakalpojumus, uz ko attiecas deklarācija;
 - 9) paziņojums, kas apliecina, ka organizācija, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu, atbilst un laikā, kad tiks sniegti pakalpojumi, uz ko attiecas deklarācija, turpinās nodrošināt atbilstību piemērojamajām Regulas (ES) 2018/1139 VII pielikuma un šīs regulas III pielikuma (*Part-ADR.OR*) un IV pielikuma (*Part-ADR.OPS*) prasībām.
- b) Atkāpjoties no a) apakšpunkta, gadījumā, ja sertificēts lidlauka ekspluatants vai apstiprināts gaisa satiksmes pakalpojumu sniedzējs paredzējis sniegt perona pārvaldības pakalpojumus, tas:
- 1) informē savu kompetento iestādi;
 - 2) pārskata savu drošības politiku, lai tajā iekļautu perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu;
 - 3) iesniedz kompetentajai iestādei šo pakalpojumu sniegšanā iesaistāmā personāla mācību programmu.

ADR.OR.F.010 Deklarācijas spēkā esības uzturēšana

Deklarācija, ko organizācija, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu, ir iesniegusi saskaņā ar ADR.OR.F.005. punktu, paliek spēkā ar šādiem nosacījumiem:

- a) organizācija, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu, atbilst prasībām, kas noteiktas Regulas (ES) 2018/1139 VII pielikumā un šīs regulas III pielikumā (*Part-ADR.OR*) un IV pielikumā (*Part-ADR.OPS*), ņemot vērā noteikumus, kas saistīti ar konstatējumu izskatīšanu, kā norādīts šā pielikuma ADR.OR.F.035. punktā;

▼ M4

- b) kompetentajai iestādei saskaņā ar šā pielikuma ADR.OR.F.030. punktu ir nodrošināta piekļuve organizācijai, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu, lai kompetentā iestāde varētu pārliecināties par pastāvīgu atbilstību prasībām, kas noteiktas Regulas (ES) 2018/1139 VII pielikumā un šīs regulas III pielikumā (*Part-ADR.OR*) un IV pielikumā (*Part-ADR.OPS*);
- c) organizācija, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu, nav atsaukusi deklarāciju vai kompetentā iestāde nav tai paziņojusi, ka jāizbeidz daži vai visi pakalpojumi, uz kuriem attiecas deklarācija.

ADR.OR.F.015 Perona pārvaldības pakalpojumu sākšana

Organizācija, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu, sāk sniegt perona pārvaldības pakalpojumus lidlaukā, kad:

- a) kompetentā iestāde ir saņēmusi deklarāciju;
- b) tā attiecīgi saskaņā ar ADR.OR.F.085. un ADR.OR.F.090. punktu ir noslēgusi oficiālas vienošanās ar sertificēto lidlauka ekspluatantu un apstiprināto gaisa satiksmes pakalpojumu sniedzēju lidlaukā, kurā pakalpojums tiks sniegts;
- c) tā ir sniegusi pierādījumus, ka tās personāls ir pabeidzis nepieciešamo sākotnējo un struktūrvienības apmācību.

ADR.OR.F.020 Perona pārvaldības pakalpojumu izbeigšana

Organizācija, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu un kas paredzējusi pilnīgi izbeigt pakalpojumu sniegšanu lidlaukā:

- a) lai būtu iespējams veikt piemērotus pasākumus drošai pakalpojumu turpināšanai, cik drīz vien iespējams informē lidlauka ekspluatantu un kompetento iestādi;
- b) iesniedz kompetentajai iestādei grozītu deklarāciju vai pieprasījumu anulēt deklarācijas reģistrāciju dienā, kad tiek izbeigta pakalpojumu sniegšana.

ADR.OR.F.025 Izmaiņas

- a) Organizācija, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu, koordinē ar lidlauka ekspluatantu visas izmaiņas informācijā, kas ietverta ADR.OR.F.005. punkta a) apakšpunktā noteiktajā deklarācijā un attiecīgi ADR.OR.F.005. punkta b) apakšpunktā vai ADR.OR.F.095. punktā minētajā mācību programmā vai pārvaldības sistēmas rokasgrāmatā.
- b) Organizācija, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu, bez liekas kavēšanās paziņo kompetentajai iestādei par visām a) apakšpunktā norādītajām izmaiņām un vajadzības gadījumā iesniedz grozītu deklarāciju.
- c) Organizācija, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu, iesniedz kompetentajai iestādei attiecīgos dokumentus saskaņā ar d) apakšpunktu.
- d) Organizācija, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu un kas ierosina veikt izmaiņas organizācijā kopumā, savā pārvaldības sistēmā vai mācību programmā, ADR.OR.F.045. punktā minētās pārvaldības sistēmas satvarā:

▼ M4

- 1) nosaka savstarpējās saiknes ar iesaistītajām personām un plāno un veic drošības novērtējumu, sadarbojoties ar šīm organizācijām;
- 2) sistemātiski koordinē pieņemumus un riska mazināšanas pasākumus ar visām iesaistītajām personām;
- 3) nodrošina ierosināto izmaiņu, tostarp visas nepieciešamās mijiedarbības, visaptverošu novērtējumu;
- 4) nodrošina, ka tiek izveidoti un dokumentēti visaptveroši un derīgi argumenti, pierādījumi un drošības kritēriji drošības novērtējuma pamatošanai un ka šīs izmaiņas, cik vien iespējams, sekmē drošības uzlabošanu.

ADR.OR.F.030 Piekļuve

Lai būtu iespējams noteikt, vai organizācija, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu, darbojas saskaņā ar savu deklarāciju, organizācija, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu, nodrošina, ka ikvienai personai, kuru pienācīgi pilnvarojusi kompetentā iestāde, jebkurā laikā:

- a) ir nodrošināta piekļuve visiem objektiem, dokumentiem, ierakstiem, datiem, procedūrām vai jebkuram citam materiālam, kas saistīts ar organizācijas darbību;
- b) ir atļauts veikt ikvienu darbību, inspekciju, testu, novērtējumu vai pasākumu kompleksu, ko kompetentā iestāde uzskata par vajadzīgu, vai būt klāt, kad šāda darbība, inspekcija, tests, novērtējums vai pasākumu komplekss tiek veikts.

ADR.OR.F.035 Konstatējumi un korektīvi pasākumi

a) Pēc tam, kad kompetentā iestāde organizācijai, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu, ir paziņojusi par konstatējumu saskaņā ar II pielikuma ADR.AR.C.055. punktu, organizācija, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu, kompetentās iestādes noteiktajā termiņā veic šādus pasākumus:

- 1) nosaka neatbilstības galveno iemeslu;
- 2) nosaka korektīvo pasākumu plānu;
- 3) pierāda, ka korektīvie pasākumi ir īstenoti kompetentajai iestādei pieņemamā veidā un laika periodā, par kuru ar minēto iestādi panākta vienošanās saskaņā ar II pielikuma ADR.AR.C.055. punkta d) apakšpunktu.

b) Organizācija, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu, informē lidlauka ekspluatantu par a) apakšpunktā izklāstītajiem pasākumiem un attiecīgā gadījumā ar lidlauka ekspluatantu koordinē šos pasākumus.

ADR.OR.F.040 Tūlītēja reaģēšana uz drošības problēmu – atbilstība norādēm par drošību

Organizācija, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu:

- a) īsteno visus drošības pasākumus, tostarp norādes par drošību, ko kompetentā iestāde pieņēmusi saskaņā ar II pielikuma ADR.AR.A.030. punkta c) apakšpunktu un ADR.AR.A.040. punktu;
- b) īstenojot a) apakšpunktā minētos pasākumus, vajadzības gadījumā veic koordinēšanu ar lidlauka ekspluatantu un gaisa satiksmes pakalpojumu sniedzēju.

ADR.OR.F.045. Pārvaldības sistēma

a) Organizācija, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu, lidlauka ekspluatants vai gaisa satiksmes pakalpojumu sniedzējs, ja tas daļēji vai ekskluzīvi sniedz perona pārvaldības pakalpojumus, īsteno un uztur pārvaldības sistēmu, kurā integrēta drošības pārvaldības sistēma, kas aptver arī minētās darbības.

▼ **M4**

- b) Pārvaldības sistēmai jāietver:
- 1) skaidri definētas norādes par atbildību un pārskatatbildību visā organizācijā, tostarp par augstākās vadības tiešo pārskatatbildību drošības jomā;
 - 2) organizācijas, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu, vispārējo drošības pamatu un principu apraksts, ko dēvē par drošības politiku un ko parakstījis atbildīgais vadītājs;
 - 3) oficiāls process, ar ko nodrošina ekspluatācijas apdraudējumu konstatēšanu;
 - 4) oficiāls process, ar ko nodrošina drošības risku analīzi, novērtēšanu un mazināšanu perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanā;
 - 5) līdzekļi, ar kuriem pārbauda organizācijas, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu, drošības rādītājus, pamatojoties uz drošības pārvaldības sistēmā noteiktajiem drošības stāvokļa rādītājiem un drošības mērķiem, un validē drošības riska kontroles iedarbīgumu;
 - 6) oficiāls process, ar ko:
 - i) identificē organizācijas, tās pārvaldības sistēmas vai perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanas izmaiņas, kas var ietekmēt izveidotos procesus, procedūras un pakalpojumus;
 - ii) apraksta kārtību, kādā pirms izmaiņu īstenošanas nodrošina nepieciešamo drošības rādītāju sasniegšanu;
 - iii) atceļ vai groza drošības riska kontroli, kas vairs nav vajadzīga vai kas vairs nav iedarbīga ekspluatācijas vidē ieviesto izmaiņu dēļ;
 - 7) oficiāls process, ar ko pārskata a) apakšpunktā minēto pārvaldības sistēmu, identificē cēloni(-ņus), kas izraisa drošības pārvaldības sistēmas darbības neatbilstību noteiktajiem standartiem, nosaka šādas standartiem neatbilstīgas darbības ietekmi uz ekspluatāciju un likvidē vai mazina šādu(-us) cēloni(-ņus);
 - 8) drošības mācību programma, kas nodrošina, ka perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanā iesaistītais personāls ir atbilstoši apmācīts un pietiekami kompetents, lai pildītu ar drošības pārvaldību saistītus pienākumus;
 - 9) oficiāli līdzekļi saziņai drošības jomā, ar kuriem nodrošina, ka personālam ir pilnīgs priekšstats par drošības pārvaldības sistēmu, nodod drošībai būtisku informāciju un paskaidro, kāpēc tiek veiktas konkrētas darbības drošības jomā un kālab tiek ieviestas vai mainītas drošības procedūras;
 - 10) oficiāls process, ar ko uzrauga organizācijas atbilstību attiecīgajām prasībām.
- c) Organizācija, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu, visus pārvaldības sistēmas pamatprocesus dokumentē rokasgrāmātā.

ADR.OR.F.050 Ziņošana par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanai izmantoto sistēmu darbības traucējumiem

Neskarot Regulu (ES) Nr. 376/2014, organizācija, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu, tās valsts kompetentajai iestādei, kurā atrodas lidlauks, lidlauka ekspluatantam un organizācijai, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanai izmantotā lidlauka aprīkojuma konstruēšanu, ziņo par visiem darbības traucējumiem, tehniskiem defektiem, tehnisko ierobežojumu pārsniegšanu, atgadījumiem vai citiem nestandarta apstākļiem, kas ir vai varēja būt apdraudējuši drošību, bet nav izraisījuši nelaimes gadījumu vai nopietnu incidentu.

▼ **M4****ADR.OR.F.055 Sistēma ziņošanai par drošības problēmām**

- a) Organizācija, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu, sava personāla vajadzībām izstrādā un īsteno sistēmu ziņošanai par drošības problēmām.
- b) Kā daļu no ADR.OR.F.045. punkta b) apakšpunkta 3. punktā minētā procesa organizācija, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu, nodrošina, ka:
- 1) tās personāls sistēmu ziņošanai par drošības problēmām izmanto obligātajai ziņošanai par visiem nelaimes gadījumiem, nopietniem incidentiem un atgadījumiem;
 - 2) sistēmu ziņošanai par drošības problēmām var izmantot brīvprātīgai ziņošanai par jebkuru defektu, kļūmi vai drošības apdraudējumu, kas varētu ietekmēt drošību.
- c) Sistēma ziņošanai par drošības problēmām aizsargā ziņotāja identitāti, sekmē brīvprātīgu ziņošanu un paredz iespēju ziņojumus iesniegt anonīmi.
- d) Organizācija, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu:
- 1) reģistrē visus iesniegtos ziņojumus;
 - 2) pārsūta ziņojumus lidlauka ekspluatantam un attiecīgā gadījumā gaisa satiksmes pakalpojumu sniedzējam;
 - 3) sadarbībā ar lidlauka ekspluatantu un/vai gaisa satiksmes pakalpojumu sniedzēju analizē un novērtē ziņojumus, lai novērstu trūkumus drošības jomā un apzinātu tendences;
 - 4) attiecīgā gadījumā piedalās lidlauka ekspluatanta veiktajā ziņojumu izmeklēšanā;
 - 5) atbilstīgi “taisnīguma kultūras” principiem atturas no kāda vainošanas.

ADR.OR.F.060 Drošības programmas

Organizācija, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu, piedalās lidlauka ekspluatanta izveidotajās drošības programmās.

ADR.OR.F.065 Prasības personālam

- a) Organizācija, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu:
- 1) norīko atbildīgo vadītāju, kas ir pilnvarots nodrošināt, lai visām darbībām būtu finansējums un tās tiktu veiktas saskaņā ar piemērojamajām prasībām. Atbildīgais vadītājs atbild par efektīvas pārvaldības sistēmas izveidi un uzturēšanu;
 - 2) izraugās personu, kas atbild par to ekspluatācijas pakalpojumu pārvaldību un uzraudzību, kuri saistīti ar perona pārvaldību;
 - 3) izraugās personu, kas atbild par drošības pārvaldības sistēmas izstrādi, uzturēšanu un pārvaldību ikdienā. Minētā persona rīkojas neatkarīgi no citiem vadītājiem attiecīgajā organizācijā, tai drošības jautājumos ir tieša piekļuve atbildīgajam vadītājam un attiecīgajām pārvaldībā iesaistītajām personām, un tā ir tieši pakļauta atbildīgajam vadītājam;
 - 4) lai plānotos uzdevumus un darbības varētu veikt saskaņā ar piemērojamām prasībām, ir pieņēmusi darbā pietiekami daudz kvalificēta personāla;

▼ **M4**

- 5) uztic konkrētus pienākumus un atbildību pietiekamam skaitam personālu uzraugošu darbinieku, ņemot vērā organizācijas struktūru un tās darbinieku skaitu;
 - 6) nodrošina, ka perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanā iesaistītais personāls ir pienācīgi apmācīts saskaņā ar mācību programmu.
- b) Ja lidlauka ekspluatants vai gaisa satiksmes pakalpojumu sniedzējs daļēji vai ekskluzīvi sniedz perona pārvaldības pakalpojumus, tas nodrošina, ka a) apakšpunktā noteiktās prasības ir iekļautas tā pārvaldības sistēmā noteiktajā pienākumu sadalījumā.

ADR.OR.F.075 Alkohola, psihoaktīvu vielu un zāļu lietošana

Gadījumos, kad tās personāls, kas iesaistīts perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanā, lieto alkoholu, psihoaktīvas vielas vai zāles, organizācija, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu, īsteno procedūras, ko lidlauka ekspluatants izveidojis saskaņā ar ADR.OR.C.045. punktu.

ADR.OR.F.080. Arhivēšana

- a) Organizācija, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu, izveido atbilstīgu arhivēšanas sistēmu, kas aptver visas darbības, kuras tā veic saskaņā ar Regulu (ES) 2018/1139 un uz tās pamata pieņemtajiem deleģētajiem un īstenošanas aktiem.
- b) Arhivētās informācijas formātu nosaka pārvaldības sistēmas rokasgrāmatā.
- c) Arhivētā informācija jāglabā tā, lai to aizsargātu pret bojājumiem, sagrozīšanu un zādībām.
- d) Arhivēto informāciju glabā vismaz 5 gadus, izņemot šādus gadījumus:
 - 1) spēkā esošo deklarāciju glabā tik ilgi, cik šī deklarācija ir spēkā;
 - 2) rakstiskus nolīgumus ar citām organizācijām glabā tik ilgi, cik šie nolīgumi ir spēkā;
 - 3) drošības novērtējuma ziņojumus glabā visu attiecīgās sistēmas, procedūras vai darbības dzīves laiku;
 - 4) dokumentus, kas attiecas uz personāla apmācību, kvalifikāciju un tā profesionalitātes pārbaudēm glabā vismaz četrus gadus pēc darba attiecību izbeigšanas ar šīm personām vai līdz brīdim, kad jomu, kurā šīs personas bija nodarbinātas, ir auditējusi kompetentā iestāde.
- e) Organizācija, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu, izveido un uztur apdraudējumu reģistru.

ADR.OR.F.085 Oficiālā vienošanās starp organizāciju, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu, un lidlauka ekspluatantu

- a) Organizācija, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu, slēdz oficiālu vienošanos ar tā lidlauka ekspluatantu, kurā tā paredzējusi sniegt perona pārvaldības pakalpojumus.
- b) Vienošanās noslēdz pirms pakalpojumu sākšanas datuma.
- c) Oficiālā vienošanās ietver vismaz šādus elementus:
 - 1) vienošanās ilgums;

▼ **M4**

- 2) teritorija, kurā tiks sniegti perona pārvaldības pakalpojumi;
- 3) to pakalpojumu saraksts, kurus nodrošinās organizācija, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu;
- 4) metodes operatīvās informācijas apmaiņai starp lidlauka ekspluatantu un organizāciju, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu.

ADR.OR.F.090 Oficiāla vienošanās starp organizāciju, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu, un gaisa satiksmes pakalpojumu sniedzēju

- a) Organizācija, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu, slēdz oficiālu vienošanos ar tā lidlauka gaisa satiksmes pakalpojumu sniedzēju, kurā tā paredzējusi sniegt perona pārvaldības pakalpojumus.
- b) Vienošanos noslēdz pirms pakalpojumu sākšanas datuma.
- c) Oficiālā vienošanās ietver vismaz šādus elementus:
 - 1) vienošanās ilgums;
 - 2) sniedzamo pakalpojumu tvērums, tostarp gaisa kuģu dzinēju iedarbināšanas atļauju, manevrēšanas un izstumšanas koordinācija;
 - 3) pārejas punkti starp perona pārvaldības pakalpojumu sniedzēju un gaisa satiksmes pakalpojumu sniedzēju;
 - 4) metodes operatīvās informācijas apmaiņai starp gaisa satiksmes pakalpojumu sniedzēju un organizāciju, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu;
 - 5) gaisa kuģu dzinēju iedarbināšanas atļauju, manevrēšanas un izstumšanas koordinācija.

ADR.OR.F.095. Pārvaldības sistēmas rokasgrāmata

- a) Organizācija, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu:
 - 1) izstrādā un uztur pārvaldības sistēmas rokasgrāmatu;
 - 2) nodrošina, ka tās personālam rokasgrāmata ir viegli pieejama un tas ir informēts par visām izmaiņām;
 - 3) apspriedusi un saskaņojusi ar lidlauka ekspluatantu, pirms rokasgrāmatas paredzēto grozījumu un labojumu spēkā stāšanās dienas iesniedz tos kompetentajai iestādei;
 - 4) pārskata rokasgrāmatas saturu un nodrošina, ka tas tiek pastāvīgi atjaunināts un vajadzības gadījumā grozīts;
 - 5) iekļauj rokasgrāmatā visus grozījumus un labojumus, ko prasa kompetentā iestāde;
 - 6) informē citas iesaistītās organizācijas par izmaiņām, kas attiecas uz to pienākumiem;
 - 7) nodrošina, ka rokasgrāmatā precīzi atspoguļota no citiem apstiprinātiem dokumentiem ņemtā informācija un visi šādu dokumentu grozījumi;
 - 8) nodrošina, ka rokasgrāmata ir rakstīta kompetentajai iestādei pieņemamā valodā;
 - 9) nodrošina, ka visi darbinieki spēj lasīt un saprast valodu, kurā ir rakstītas rokasgrāmatas daļas un citi dokumenti, kas saistīti ar attiecīgo darbinieku pienākumiem un atbildību;

▼ M4

- 10) nodrošina, ka rokasgrāmatu ir parakstījis organizācijas atbildīgais vadītājs;
 - 11) nodrošina, ka rokasgrāmata ir nodrukāta vai pieejama elektroniskā formātā un viegli rediģējama;
 - 12) nodrošina, ka ir izstrādāta rokasgrāmatas versiju kontroles pārvaldības sistēma, kas tiek piemērota un ir atspoguļota rokasgrāmatā;
 - 13) nodrošina, ka rokasgrāmatā ir ievēroti cilvēkfaktora principi un rokasgrāmata ir strukturēta tā, lai atvieglotu tās sagatavošanu, izmantošanu un pārskatīšanu;
 - 14) nodrošina, ka lidlaukā, kurā tā sniedz pakalpojumus, ir vismaz viens pilnīgs un aktualizēts rokasgrāmatas eksemplārs, kas kompetentajai iestādei ir pieejams inspicēšanai.
- b) Rokasgrāmatas saturs ir strukturēts šādi:
- 1) vispārīgi noteikumi;
 - 2) organizācijas pārvaldības sistēma un kvalifikācijas prasības.
- c) Ja lidlauka ekspluatants vai gaisa satiksmes pakalpojumu sniedzējs daļēji vai ekskluzīvi sniedz perona pārvaldības pakalpojumus, tas nodrošina, ka attiecīgās b) apakšpunktā noteiktās prasības ir iekļautas attiecīgi lidlauka ekspluatācijas instrukcijā vai gaisa satiksmes pakalpojumu rokasgrāmatā.

ADR.OR.F.100 Prasības attiecībā uz dokumentiem

Organizācija, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu:

- a) dara pieejamas savam operatīvajam personālam lidlauka ekspluatācijas instrukcijas daļas, kas saistītas ar perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu;
- b) dara pieejamus visus citus dokumentus, ko prasa kompetentā iestāde, un to attiecīgos grozījumus;
- c) nekavējoties izplata ekspluatācijas instrukcijas un citu informāciju.

▼ B*IV PIELIKUMS***Ekspluatācijai piemērojamās prasības – Lidlauki (*Part-ADR.OPS*)****A APAKŠDAĻA – LIDLAUKA DATI (*ADR.OPS.A*)****ADR.OPS.A.005 Lidlauka dati**

Lidlauka ekspluatants attiecīgā gadījumā:

- a) nosaka, dokumentē un atjaunina datus par lidlauku un pieejamajiem pakalpojumiem;
- b) attiecīgajiem gaisa satiksmes dienestiem un aeronavigācijas informācijas pakalpojumu sniedzējiem nodrošina attiecīgos datus par lidlauku un lietotājiem pieejamajiem pakalpojumiem.

▼ M5**ADR.OPS.A.010. Prasības attiecībā uz datu kvalitāti**

Lidlauka ekspluatantam ir noslēgtas oficiālas vienošanās ar organizācijām, ar kurām tas veic aeronavigācijas datu vai aeronavigācijas informācijas apmaiņu, un tas nodrošina:

- a) ka visi ar lidlauku un pieejamajiem pakalpojumiem saistītie dati tiek sniegti prasītajā kvalitātē; ka datu ģenerēšanā tiek ievērotas datu kvalitātes prasības (*DQR*), kas tiek uzturētas arī datu pārraides laikā;
- b) ka aeronavigācijas datu precizitāte ir tāda, kā norādīts aeronavigācijas datu katalogā;
- c) ka aeronavigācijas datu integritāte tiek saglabāta visā datu apstrādes procesā no datu ģenerēšanas līdz pārraidei, pamatojoties uz aeronavigācijas datu katalogā norādīto integritātes klasifikāciju. Papildus ievieš procedūras, lai:
 - 1) attiecībā uz parastajiem datiem – tiktu novērsti to bojājumi visā to apstrādes procesā;
 - 2) attiecībā uz būtiskajiem datiem – tie netiktu sabojāti nevienā visa procesa posmā un lai pēc vajadzības tiktu iekļauti papildu procesi nolūkā novērst iespējamos riskus vispārējā sistēmas arhitektūrā, tādējādi nodrošinot datu integritāti attiecīgajā līmenī;
 - 3) attiecībā uz kritiskajiem datiem – tie netiktu sabojāti nevienā visa procesa posmā un lai tiktu ietverti papildu integritātes nodrošināšanas procesi, kas pilnībā novērš tādu kļūmju izraisītas sekas, kuras vispārējās sistēmas arhitektūras pilnīgā analizē identificētas kā iespējami datu integritātes apdraudējumi;
- d) ka aeronavigācijas datu izšķirtspēja ir samērīga ar faktisko datu precizitāti;
- e) aeronavigācijas datu izsekojamību;
- f) aeronavigācijas datu savlaicīgumu, ietverot spēkā esības termiņu ierobežojumus;
- g) aeronavigācijas datu pilnīgumu;
- h) ka sniegto datu formāts atbilst norādītajām prasībām.

▼ B**ADR.OPS.A.015 Koordinācija starp lidlauku ekspluatantiem un aeronavigācijas pakalpojumu sniedzējiem**

- a) Lai nodrošinātu, ka aeronavigācijas informācijas pakalpojumu sniedzēji var iegūt informāciju, kas tiem ļauj sniegt aktualizētu pirmslidojuma informāciju un nodrošināt vajadzīgo informāciju lidojumu laikā, lidlauka ekspluatants veic pasākumus, lai attiecīgajiem aeronavigācijas informācijas pakalpojumu sniedzējiem nekavējoties paziņotu šādu informāciju:
- 1) informāciju par apstākļiem lidlaukā, pārvietošanās spēju zaudējuša gaisa kuģa evakuāciju, glābšanas un ugunsdzēsšanas dienestiem un glisādes vizuālās indikācijas sistēmām;
 - 2) saistīto objektu, dienestu un aeronavigācijas līdzekļu funkcionālo statusu lidlaukā;
 - 3) visu citu informāciju, kas uzskatāma par nozīmīgu ekspluatācijai.
- b) Lidlauka ekspluatants pirms izmaiņu ieviešanas aeronavigācijas sistēmā pienācīgā mērā ņem vērā, cik ilgs laiks vajadzīgs attiecīgajiem aeronavigācijas informācijas dienestiem, lai tie varētu sagatavot, sastādīt un izdot attiecīgo izplatīšanai paredzēto materiālu.

▼ M5**ADR.OPS.A.020. Kopējās atsaucēs sistēmas**

Aeronavigācijas vajadzībām lidlauka ekspluatants izmanto:

- a) Pasaules ģeodēzisko sistēmu 1984 (WGS-84) kā horizontālo atsaucēs sistēmu;
- b) vidējā jūras līmeņa (*MSL*) datus kā vertikālo atsaucēs sistēmu;
- c) Gregora kalendāru un koordinēto universālo laiku (*UTC*) kā laika atskaites sistēmas.

ADR.OPS.A.025. Datu kļūdu atklāšana un autentifikācija

Veicot datu ģenerēšanu, apstrādi vai pārraidīšanu aeronavigācijas informācijas pakalpojumu (*AIS*) sniedzējam, lidlauka ekspluatants:

- a) nodrošina, ka aeronavigācijas datu pārraidīšanas un uzglabāšanas laikā tiek izmantotas digitālas datu kļūdu atklāšanas metodes, lai atbalstītu piemērojamos datu integritātes līmeņus;
- b) nodrošina, ka aeronavigācijas datu pārsūtīšanā izmanto piemērotu autentifikācijas procesu, kas ļauj saņēmējiem apstiprināt, ka dati vai informācija ir pārraidīti no sankcionēta avota.

ADR.OPS.A.030. Aeronavigācijas datu katalogs

Veicot datu ģenerēšanu, apstrādi vai pārraidīšanu *AIS* sniedzējam, lidlauka ekspluatants nodrošina, ka Komisijas Īstenošanas regulas (ES) 2017/373 ⁽¹⁾ III pielikuma (Part-ATM/ANS.OR) 1. papildinājumā minētie aeronavigācijas dati atbilst datu katalogā noteiktajām specifikācijām.

⁽¹⁾ Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2017/373 (2017. gada 1. marts), ar ko nosaka kopīgas prasības gaisa satiksmes pārvaldības/aeronavigācijas pakalpojumu sniedzējiem un citu gaisa satiksmes pārvaldības tīkla funkciju nodrošinātājiem un to uzraudzībai, ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 482/2008, Īstenošanas regulas (ES) Nr. 1034/2011, (ES) Nr. 1035/2011 un (ES) 2016/1377 un groza Regulu (ES) Nr. 677/2011 (OV L 62, 8.3.2017., 1. lpp.).

▼ M5**ADR.OPS.A.035. Datu validācija un verifikācija**

Veicot datu ģenerēšanu, apstrādi vai pārraidīšanu *AIS* sniedzējam, lidlauka ekspluatants nodrošina, ka tiek izmantotas validācijas un verifikācijas metodes, lai aeronavigācijas dati atbilstu saistītajām *DQR*. Turklāt:

- a) verifikācija nodrošina, ka aeronavigācijas dati tiek saņemti nebojāti un ka aeronavigācijas datu apstrādes process neizraisa datu sabojāšanu;
- b) aeronavigācijas datus un aeronavigācijas informāciju, ko ievada manuāli, verificē neatkarīgā kārtā, lai atklātu jebkādas kļūdas, kas varētu būt ieviesušās;
- c) izmantojot aeronavigācijas datus, lai iegūtu vai aprēķinātu jaunus aeronavigācijas datus, sākotnējos datus verificē un validē, izņemot, ja tos saņem no autoritatīva avota.

ADR.OPS.A.040. Prasības attiecībā uz kļūdu labošanu

Lidlauka ekspluatants nodrošina, ka:

- a) kļūdas, ko konstatē datu ģenerēšanas laikā un pēc datu nodošanas, tiek ņemtas vērā, izlabotas vai atrisinātas;
- b) prioritāte tiek piešķirta tādu kļūdu pārvaldībai, kas atklātas kritiskajos un būtiskajos aeronavigācijas datos.

ADR.OPS.A.045. Metadati

Lidlauka ekspluatants nodrošina, ka metadati ietver vismaz:

- a) to organizāciju vai struktūru identifikāciju, kuras veic jebkādas aeronavigācijas datu ģenerēšanas, pārraidīšanas vai manipulācijas darbības;
- b) veikto darbību;
- c) darbības veikšanas datumu un laiku.

ADR.OPS.A.050. Datu pārraidīšana

Lidlauka ekspluatants nodrošina, ka aeronavigācijas dati tiek pārraidīti, izmantojot elektroniskus līdzekļus.

ADR.OPS.A.055. Rīki un programmatūra

Veicot aeronavigācijas datu ģenerēšanu, apstrādi vai pārsūtīšanu *AIS* sniedzējam, lidlauka ekspluatants nodrošina, ka rīki un programmatūra, ko izmanto, lai atbalstītu vai automatizētu aeronavigācijas datu apstrādes procesus, pilda to funkcijas, neradot nelabvēlīgu ietekmi uz aeronavigācijas datu kvalitāti.

ADR.OPS.A.057. NOTAM sagatavošana

a) Lidlauka ekspluatants:

- 1) izstrādā un īsteno procedūras, saskaņā ar kurām tas sagatavo *NOTAM*, ko izdod attiecīgais aeronavigācijas informācijas pakalpojumu sniedzējs:
 - i) kas satur informāciju par jebkuras aeronavigācijas iekārtas, pakalpojuma, procedūras vai apdraudējuma ieviešanu, stāvokli vai izmaiņām, par kurām laikus zināt ir būtiski lidojumu operācijās iesaistītajiem darbiniekiem;
 - ii) kas satur īslaicīgu pagaidu informāciju par ekspluatācijai būtiskām pastāvīgām izmaiņām vai ilglaicīgām pagaidu izmaiņām, izņemot attiecībā uz izsmeļošu tekstu un/vai grafisko informāciju vai abu kombināciju;

▼ M5

- 2) norīko lidlauka darbiniekus, kas sekmīgi pabeiguši attiecīgo apmācību un apliecinājuši savu kompetenci, lai sagatavotu *NOTAM* un sniegtu attiecīgo informāciju aeronavigācijas informācijas pakalpojumu sniedzējiem, ar kuriem tam ir vienošanās;
- 3) gādā, lai visi citi lidlauka darbinieki, kuru pienākumos ietilpst *NOTAM* izmantošana, ir sekmīgi pabeiguši attiecīgo apmācību un apliecinājuši savu kompetenci šajā ziņā.

b) Lidlauka ekspluatants sagatavo *NOTAM*, kad ir jāsniedz šāda informācija:

- 1) lidlauku vai helikopteru lidlauku, vai skrejceļu izveidošana, slēgšana vai būtiskas izmaiņas to darbībā;
- 2) lidlauka pakalpojumu ieviešana, atsaukšana vai būtiskas izmaiņas to darbībā;
- 3) radionavigācijas līdzekļu un sakaru “gaiss-zeme” pakalpojumu ieviešana, atsaukšana un to darbības spējas būtiskas izmaiņas, par kurām ir atbildīgs lidlauka ekspluatants;
- 4) rezerves un sekundāro sistēmu nepiecieamība, kas tieši ietekmē ekspluatāciju;
- 5) vizuālo līdzekļu ieviešana, atsaukšana un būtiskas to izmaiņas;
- 6) lidlauka apgaismojuma sistēmu galveno sastāvdaļu darbības pārtraukšana vai atsākšana;
- 7) aeronavigācijas pakalpojumu ieviešana, atsaukšana vai to darbības spējas būtiskas izmaiņas, par kurām ir atbildīgs lidlauka ekspluatants;
- 8) būtisku defektu vai traucēkļu rašanās vai novēršana manevrēšanas teritorijā;
- 9) degvielas, eļļas un skābekļa pieejamības izmaiņas un ierobežojumi;
- 10) par aeronavigācijas šķēršļiem brīdinošu aizsarggaismu ierīkošana, aizvākšana vai ekspluatācijas atsākšana;
- 11) plānota lāzera staru, lāzera ekrānu un starmešu izmantošana lidlauka apkārtņē, ja pilotiem varētu būt pasliktināta redzamība naktī;
- 12) aeronavigācijas šķēršļu novietošana, aizvākšana vai to izmaiņas pacelšanās/augstuma uzņemšanas, otrā riņķa uzsākšanas, nolaišanās zonās, kā arī skrejceļa joslā;
- 13) lidlaukam/helikopteru lidlaukam noteiktās glābšanas un ugunsdzēsības kategorijas izmaiņas;
- 14) sniega, šķīdoņa, ledus, radioaktīvu materiālu, toksisku ķīmisku vielu, vulkānisko pelnu sanesu vai ūdens radītu bīstamu apstākļu pastāvēšana, novēršana vai būtiskas šādu apstākļu izmaiņas kustības zonā;

▼ **M5**

- 15) par slideni slapju skrejceļu vai skrejceļa daļu;
- 16) par skrejceļu, kas nav pieejams skrejceļa marķēšanas darbu dēļ; vai, vajadzības gadījumā, informācija par starplaiku, kas vajadzīgs, lai nodrošinātu skrejceļa pieejamību, ja šādiem darbiem izmantotais aprīkojums var tikt noņemts;
- 17) par apdraudējumiem, kas ietekmē aeronavigāciju, tostarp savvaļas dzīvnieku klātesamību, šķēršļiem, gaismām un nozīmīgiem notikumiem.
- c) Punkta b) apakšpunktā minētajām vajadzībām lidlauka ekspluatants nodrošina, ka:
- 1) *NOTAM* izdod savlaicīgi, lai skartajām pusēm būtu pietiekams laiks vajadzīgo pasākumu veikšanai, izņemot neizmantojamības, radioaktīvu materiālu vai toksisku ķīmikāliju noplūšanas un citu neparedzamu notikumu gadījumā;
 - 2) *NOTAM*, ar kurām informē par saistīto objektu, dienestu un aeronavigācijas līdzekļu neizmantojamību lidlaukā, norāda aplēsto neizmantojamības periodu vai laiku, kad ir gaidāma izmantojamības atjaunošana;
 - 3) trīs mēnešu laikā no pastāvīga *NOTAM* izdošanas *NOTAM* ietvertu informāciju iekļauj attiecīgajos aeronavigācijas informācijas produktos;
 - 4) trīs mēnešu laikā no ilglaicīga pagaidu *NOTAM* izdošanas *NOTAM* ietvertu informāciju iekļauj *AIP* papildinājumā;
 - 5) ja *NOTAM*, kam ir aplēsts derīguma termiņš, šāds termiņš negaidīti pārsniedz trīs mēnešus, izdod aizstājēju *NOTAM*, ja vien nav paredzams, ka konkrētais stāvoklis turpināsies ilgāk nekā vēl trīs mēnešus; tādā gadījumā lidlauka ekspluatants nodrošina, ka informāciju publicē *AIP* papildinājumā.
- d) Turklāt lidlauka ekspluatants nodrošina, ka:
- 1) izņemot d) apakšpunkta 4) punktā paredzētos gadījumus, katrs tā sagatavotais *NOTAM* ietver vajadzīgo informāciju secībā, kas norādīta *NOTAM* formāta paraugā, kas iekļauts šā pielikuma 1. papildinājumā;
 - 2) *NOTAM* tekstu veido apzīmējumi/vienota saīsināta standarta frāzes, kas noteiktas *ICAO NOTAM* kodam, un to papildina ar *ICAO* saīsinājumiem, rādītājiem, identifikatoriem, apzīmējumiem, izsaukuma signāliem, frekvencēm, skaitļiem un vienkāršu valodu;
 - 3) *NOTAM* tiek sagatavots angļu valodā vai attiecīgās valsts valodā, ja tā vienojas ar attiecīgo aeronavigācijas informācijas pakalpojumu sniedzēju;
 - 4) informāciju par sniegu, šķīdoni, ledu, sarmu un stāvošu ūdeni vai ūdeni, kas saistīts ar sniegu, šķīdoni, ledu vai sarmu kustības zonā, paziņo, izmantojot *SNOWTAM*, kurā informāciju sniedz tādā secībā, kas atbilst šā pielikuma 2. papildinājumā noteiktajam *SNOWTAM* formātam;
 - 5) ja *NOTAM* ir kļūda, sagatavo *NOTAM* ar jaunu numuru, kas aizstāj kļūdaino *NOTAM*, vai kļūdaino *NOTAM* atceļ un sagatavo jaunu *NOTAM*;
 - 6) ja sagatavo *NOTAM*, ar ko atceļ vai aizstāj iepriekš sagatavotu *NOTAM*:
 - (a) norāda iepriekšējā *NOTAM* sēriju un numuru/gadu;
 - (b) abiem *NOTAM* ir vienāds atrašanās vietas indikators un temats;

▼ **M5**

- 7) ar jaunu *NOTAM* atceļ vai aizstāj tikai vienu *NOTAM*;
 - 8) katrs *NOTAM* attiecas tikai uz vienu tematu un tikai vienu temata aspektu;
 - 9) katrs *NOTAM* ir iespējami īss un sagatavots tā, lai tā nozīme būtu skaidra, bez vajadzības atsaucei izmantot citu dokumentu;
 - 10) sagatavots *NOTAM*, kas satur pastāvīgu informāciju vai ilglaicīgu pagaidu informāciju, iekļauj atbilstošas norādes uz *AIP* vai *AIP* papildinājumu;
 - 11) *ICAO* atrašanās vietas indikatori, kas iekļauti sagatavotā *NOTAM*, lidlaukam ir tie, kas iekļauti atrašanās vietas indikatoros. Neizmanto šo indikatoru saīsināto formu.
- e) Lidlauka ekspluatants pēc sevis sagatavotā *NOTAM* publikācijas pārskata tā saturu, lai nodrošinātu tā pareizību un informācijas izplatīšanu visiem attiecīgajiem lidlauka darbiniekiem un organizācijām lidlaukā.
- f) Lidlauka ekspluatants uzglabā reģistrus:
- 1) par sagatavotajiem un izdotajiem *NOTAM*;
 - 2) attiecībā uz a) apakšpunkta 2) un 3) punkta ieviešanu.

ADR.OPS.A.060. Ziņošana par virsmas kontaminantiem

Lidlauka ekspluatants ziņo aeronavigācijas informācijas pakalpojumu un gaisa satiksmes pakalpojumu struktūrvienībām par ekspluatācijā nozīmīgiem jautājumiem, kas ietekmē gaisa kuģa un lidlauka ekspluatācijas darbības kustības zonā, jo īpaši gadījumā, ja tajā atrodas:

- a) ūdens;
- b) sniegs;
- c) šķīdonis;
- d) ledus;
- e) sarma;
- f) šķidrās ķīmikālijas vai citi kontaminanti pretapledošanas vai atledošanas nodrošināšanai;
- g) sniega sanesas vai kupenas.

ADR.OPS.A.065. Ziņošana par skrejceļa virsmas stāvokli

a) Lidlauka ekspluatants ziņo par skrejceļa virsmas stāvokli par katru skrejceļa trešdaļu, izmantojot skrejceļa stāvokļa ziņojumu (*RCR*). Ziņojumā iekļauj skrejceļa stāvokļa kodu (*RWYCC*), izmantojot ciparus no 0 līdz 6, kontaminantu pārklājumu un kārtas biezumu un aprakstu, izmantojot šādus terminus:

- 1) SABLĪTĒTS SNIEGS;
- 2) SAUSS;
- 3) SAUSS SNIEGS;
- 4) SAUSS SNIEGS UZ SABLĪTĒTA SNIEGA;
- 5) SAUSS SNIEGS UZ LEDUS;
- 6) SARMA;
- 7) LEDUS;
- 8) SLIDENI SLAPJŠ;
- 9) ŠĶĪDONIS;
- 10) ĪPAŠI SAGATAVOTS ZIEMAS SKREJCEĻŠ;

▼ **M5**

- 11) STĀVOŠS ŪDENS;
 - 12) ŪDENS UZ SABLĪETĒTA SNIEGA;
 - 13) SLAPJŠ;
 - 14) SLAPJŠ LEDUS;
 - 15) SLAPJŠ SNIEGS;
 - 16) SLAPJŠ SNIEGS UZ SABLĪETĒTA SNIEGA;
 - 17) SLAPJŠ SNIEGS UZ LEDUS;
 - 18) ĶĪMISKI APSTRĀDĀTS;
 - 19) IZBĀRSTĪTAS SMILTIS.
- b) Ziņošanu sāk, kad ūdens, sniega, šķīdoņa, ledus vai sarmas dēļ ir nozīmīgas izmaiņas skrejceļa virsmas stāvoklī.
- c) Ziņošanu par skrejceļa virsmas stāvokli turpina, atspoguļojot nozīmīgas izmaiņas, līdz skrejceļš vairs nav kontaminēts. Kad rodas šāda situācija, lidlauka ekspluatants izdod *RCR*, kurā atbilstoši situācijai paziņo, ka skrejceļš ir slapjš vai sauss.
- d) Nav jāziņo par saķeres mērījumiem.
- e) Kad skrejceļš ar mākslīgo virsmu vai daļa no tā ir slideni slapja, lidlauka ekspluatants šādu informāciju dara zināmu attiecīgajiem lidlauka lietotājiem. To dara, sagatavojot *NOTAM* un aprakstot skartās daļas atrašanās vietu.

▼ **M6****ADR.OPS.A.070 Informācija par lidlauka apgaismojuma sistēmu**

Lidlauka ekspluatants paziņo aeronavigācijas informācijas pakalpojumu sniedzējam informāciju par lidlauka apgaismojuma sistēmas daļām, kurās gaismas sekcijas veido gaismas diodes (LED).

ADR.OPS.A.075 Kartes

Lidlauka ekspluatants vai nu tieši, vai ar trešo personu starpniecību nodrošina, ka aeronavigācijas informācijas pakalpojumu sniedzējs *AIP* publicē ar lidlauku saistītās kartes.

ADR.OPS.A.080 Informācija par radionavigācijas un nosēšanās līdzekļiem

- a) Lidlauka ekspluatants vai nu tieši, vai ar trešo personu starpniecību nodrošina, ka aeronavigācijas informācijas pakalpojumu sniedzējiem ir sniegta informācija par radionavigācijas un nosēšanās līdzekļiem, kas saistīti ar instrumentālo nolaišanos un lidostas termināļa zonas procedūrām.
- b) Šā punkta a) apakšpunktā minētā informācija ir šāda:
- 1) līdzekļu veids;
 - 2) attiecīgā gadījumā – magnētiskā deklinācija ar precizitāti līdz tuvākajam grādam;
 - 3) atbalstīto darbību veids attiecībā uz *ILS/MLS/GLS*, pamata GNSS un *SBAS*;
 - 4) *ILS* klasifikācija;
 - 5) iekārtu klasifikācija un nolaišanās iekārtu apzīmējums(-i) saistībā ar *GBAS*;
 - 6) attiecībā uz *VOR/ILS/MLS* arī stacijas deklinācija ar precizitāti līdz tuvākajam grādam līdzekļa tehniskajai sakārtošanai;

▼ M6

- 7) vajadzības gadījumā – identifikācija;
- 8) frekvence(-es), kanāla numurs(-i), pakalpojuma sniedzējs un – attiecīgā gadījumā – atskaites trajektorijas identifikators(-i) (*RPT*);
- 9) attiecīgā gadījumā – ekspluatācijas laiks;
- 10) attiecīgā gadījumā – raidošās antenas atrašanās vietas ģeogrāfiskās koordinātas grādos, minūtēs, sekundēs un sekundes desmitdaļās;
- 11) *DME* raidošās antenas pacēlums ar precizitāti līdz tuvākajiem 30 m (100 ft) un attāluma (precīzas) mērīšanas iekārtas (*DME/P*) pacēlums ar precizitāti līdz tuvākajiem 3 m (10 ft), *GBAS* atskaites punkta pacēlums ar precizitāti līdz tuvākajam metram vai pēdai un punkta elipsoidālais augstums ar precizitāti līdz tuvākajam metram vai pēdai; attiecībā uz *SBAS* – nosēšanās sliekšņa punkta (*LTP*) vai iedomātā skrejceļa sliekšņa (*FTP*) elipsoidālais augstums ar precizitāti līdz tuvākajam metram vai pēdai;
- 12) apkalpošanas rajona rādiuss no *GBAS* atskaites punkta ar precizitāti līdz tuvākajam kilometram vai jūras jūdzei; un
- 13) piezīmes.

ADR.OPS.A.085 Informācija par vizuālā segmenta virsmas (*VSS*) paaugstinājumu

Lidlauka ekspluatants vai nu tieši, vai ar trešo personu starpniecību nodrošina, ka aeronavigācijas informācijas pakalpojumu sniedzējiem ir sniegta informācija par vizuālā segmenta virsmas paaugstinājumu, tai skaitā ietekmētā procedūra un procedūras minimumi.

▼ B**B APAKŠDAĻA – LIDLAUKA EKSPLUATĀCIJAS PAKALPOJUMI, APRĪKOJUMS UN IEKĀRTAS (ADR.OPS.B)****ADR.OPS.B.001 Pakalpojumu sniegšana**

Pakalpojumus atbilstīgi šā pielikuma B apakšdaļai lidlauka ekspluatants sniedz tieši vai netiešā veidā.

▼ M5**ADR.OPS.B.003 Darbību nodošana – ekspluatācijas informācijas sniegšana**

- a) Lidlauka ekspluatants izstrādā un īsteno procedūras ekspluatācijas darbību nodošanai starp darbiniekiem, kas iesaistīti lidlauka ekspluatācijā un apkopē, lai nodrošinātu to, ka visi jaunie darbinieki saņem ar saviem uzdevumiem saistītu ekspluatācijas informāciju.
- b) Lidlauka ekspluatants izstrādā un īsteno procedūras, kas sniedz organizācijām, kuras veic darbības vai sniedz pakalpojumus lidlaukā, ar lidlauku saistītu ekspluatācijas informāciju, kas varētu ietekmēt šādu organizāciju darbiniekiem uzticēto pienākumu izpildi.

▼ B**ADR.OPS.B.005 Lidlauka ārkārtas situāciju pasākumu plāns**

Lidlauka ekspluatantam ir ārkārtas situāciju pasākumu plāns, ko tas īsteno un kas:

- a) ir proporcionāls gaisa kuģu ekspluatācijai un citām darbībām, ko veic lidlaukā;
- b) paredz attiecīgo organizāciju koordināciju, reaģējot uz ārkārtas situāciju lidlaukā vai tā apkārtnē; un
- c) satur procedūras periodiskai šā plāna piemērotības izvērtēšanai un rezultātu pārskatīšanai tā efektivitātes uzlabošanas nolūkos.

▼ B**ADR.OPS.B.010 Glābšanas un ugunsdzēsšanas pakalpojumi**

- a) Lidlauka ekspluatants nodrošina, ka:
- 1) ir nodrošinātas lidlauka glābšanas un ugunsdzēsšanas iekārtas, aprīkojums un pakalpojumi;
 - 2) laikus ir pieejams atbilstošs aprīkojums, ugunsdzēsšanas līdzekļi un pietiekams skaits darbinieku;
 - 3) glābšanas un ugunsdzēsšanas pakalpojumus sniedzotais personāls ir pienācīgi sagatavots, aprīkots un kvalificēts darbam lidlauka vidē; un
 - 4) glābšanas un ugunsdzēsšanas pakalpojumus sniedzotie darbinieki, kam var nākties rīkoties aviācijas ārkārtas situācijās, pierāda, ka viņu veselības stāvoklis ļauj viņiem apmierinoši veikt savas funkcijas, ņemot vērā darbības veidu.
- b) Lidlauka ekspluatants izveido un īsteno mācību programmu personālam, kas iesaistīts lidlauka glābšanas un ugunsdzēsšanas pakalpojumu sniegšanā.

▼ M5

- c) Apmācību programmu vada saskaņā ar ADR.OR.D.017. punktu, ar šādiem izņēmumiem:
- 1) periodiskā apmācība iekļauj teorētisku un pastāvīgu praktisko apmācību;
 - 2) profesionalitātes pārbaudes veic intervālos, kas nepārsniedz 12 mēnešus kopš sākotnējās apmācības pabeigšanas.
- d) Glābšanas un ugunsdzēsšanas darbinieku apmācību plāno tā, lai tā papildinātu pamatzināšanas un praktiskās prasmes, kas saistītas ar viņu pienākumu izpildi.
- e) Ja neparedzētu apstākļu dēļ uz laiku pazeminās šā lidlauka glābšanas un ugunsdzēsšanas pakalpojumu nodrošinātais aizsardzības līmenis, kompetentās iestādes iepriekšējs apstiprinājums tam nav vajadzīgs.

▼ B**ADR.OPS.B.015 Kustības zonas un ar to saistīto objektu pārraudzība un inspicēšana**

- a) Lidlauka ekspluatants pārbauda kustības zonas stāvokli un ar to saistīto objektu funkcionālo statusu un ziņo attiecīgajiem gaisa satiksmes pakalpojumu sniedzējiem un aeronavigācijas informācijas pakalpojumu sniedzējiem par tām problēmām, kam ir vai nu pagaidu, vai arī pastāvīga ietekme uz ekspluatāciju.
- b) Lidlauka ekspluatants kustības zonu un ar to saistītos objektus regulāri inspicē.

▼ M5**ADR.OPS.B.016 Svešķermeņu kontroles programma**

- a) Lidlauka ekspluatants izstrādā un īsteno svešķermeņu (*FOD*) kontroles programmu un pieprasa organizācijām, kas veic darbības vai sniedz pakalpojumus lidlaukā, piedalīties šajā programmā.
- b) As part of the FOD control programme, the aerodrome operator shall:
- 1) ensure personnel awareness and participation, and that such personnel have successfully completed relevant training and demonstrated their competence;
 - 2) establish and implement measures to prevent generation of FOD;

▼ M5

- 3) establish and implement procedures to:
 - i) detect FOD, including the monitoring and inspection of the movement area or adjacent areas in accordance with an inspection schedule and whenever such an inspection is required due to activities, weather phenomena, or occurrences that may have led to the generation of FOD;
 - ii) promptly remove, contain, and dispose of FOD, and provide all relevant means necessary;
 - iii) notify, as soon as possible, aircraft operators in the case of identified aircraft parts;

▼ C2

- 4) vāc un analizē datus un informāciju *FOD* avotu un tendenču identificēšanai un īsteno korektīvus vai profilaktiskus pasākumus, vai abus kopā, lai uzlabotu programmas efektivitāti.

▼ B**ADR.OPS.B.020 Sadursmju ar savvaļas dzīvniekiem radītā apdraudējuma mazināšana**

Lidlauka ekspluatants:

- a) izvērtē savvaļas dzīvnieku radīto apdraudējumu lidlaukā un tā apkārtnē;
- b) iedibina līdzekļus un procedūras, ar kurām mazināt risku, ka gaisa kuģi lidlaukā varētu sadurties ar savvaļas dzīvniekiem; un
- c) ziņo attiecīgajai iestādei, ja savvaļas dzīvnieku radītā apdraudējuma novērtējums liecina par tādiem apstākļiem lidlauka apkārtnē, kas varētu izraisīt ar savvaļas dzīvniekiem saistīta apdraudējuma problēmu.

▼ M5**ADR.OPS.B.024 Atļaujas transportlīdzekļu vadītājiem**

- a) Izņemot d) apakšpunktā paredzētos gadījumus, braukšanai ar transportlīdzekļiem jebkurā lidlauka kustības zonā vai citā ekspluatācijas zonā vajadzīga atļauja, ko vadītājam izsniedz lidlauka ekspluatants. Braukšanas atļaujas izdod personai:
 - 1) kurai uzticēti uzdevumi, kas ietver braukšanu šādās zonās;
 - 2) kurai ir derīga vadītāja apliecība vai jebkāda cita apliecība, kas vajadzīga specializēto transportlīdzekļu ekspluatācijai;
 - 3) kura sekmīgi pabeigusi attiecīgo braukšanas apmācību programmu un apliecinājusi savu kompetenci saskaņā ar b) apakšpunktu;
 - 4) apliecinājusi valodas zināšanas saskaņā ar ADR.OPS.B.029. punktu, ja šai personai paredzēts braukt ar transportlīdzekli manevrēšanas teritorijā;
 - 5) saņēmusi apmācību no darba devēja par tā transportlīdzekļa izmantošanu, kuru paredzēts ekspluatēt lidlaukā.
- b) Lidlauka ekspluatants izstrādā un īsteno braukšanas apmācību programmu vadītājiem, kas veic darbības uz perona vai citās ekspluatācijas zonās, izņemot manevrēšanas teritoriju, un vadītājiem, kas veic darbības manevrēšanas teritorijā. Apmācību programma:
 - 1) ir piemērota lidlauka parametriem un ekspluatācijai, vadītāja funkcijām un veicamajiem uzdevumiem, un lidlauka zonām, kurās vadītājiem var būt atļauja veikt ekspluatāciju;

▼ M5

- 2) tajā iekļauj:
- i) pienācīga ilguma teorētisko un praktisko apmācību vismaz šādās jomās:
 - A) reglamentējošie noteikumi un personīgā atbildība;
 - B) transportlīdzekļu standarti, lidlauku ekspluatācijas prasības un procedūras;
 - C) sakari;
 - D) radiotelefonijas iekārtas – vadītājiem, kas ekspluatē transportlīdzekļus manevrēšanas teritorijā;
 - E) cilvēka veiktspēja;
 - F) iepazīšanās ar darba vidi;
 - ii) vadītāju kompetences novērtēšanu.
- c) Braukšanas atļaujā, kas izdota saskaņā ar a) apakšpunktu, precizē kustības zonas vai citas ekspluatācijas zonas daļas, kurās vadītājs drīkst braukt, un tā ir spēkā, kamēr vien:
- 1) atbilst a) apakšpunkta 1) punkta un 2) punkta prasībām;
 - 2) braukšanas atļaujas turētājs:
 - i) veic un sekmīgi pabeidz apmācību un profesionalitātes pārbaudes saskaņā ar ADR.OR.D.017. punkta f) un g) apakšpunkta prasībām;
 - ii) vajadzības gadījumā turpina apliecināt prasītās valodu zināšanas saskaņā ar ADR.OPS.B.029. punktu.
- d) Neskarot a) apakšpunktu, lidlauka ekspluatants var atļaut personai īslaicīgi vadīt transportlīdzekli kustības zonā vai citā ekspluatācijas zonā, ja:
- 1) šai personai ir derīga vadītāja apliecība vai jebkāda cita apliecība, kas vajadzīga specializēto transportlīdzekļu ekspluatācijai;
 - 2) šo transportlīdzekli pavada transportlīdzeklis, kura vadītājam ir atļauja saskaņā ar a) apakšpunktu.
- e) Lidlauka ekspluatants:
- 1) izstrādā sistēmu un ievieš procedūras, lai:
 - i) izsniegtu braukšanas atļaujas un īslaicīgi atļautu transportlīdzekļu vadīšanu;
 - ii) nodrošinātu to, ka vadītāji, kuriem izsniegta braukšanas atļauja, pastāvīgi atbilst c) apakšpunkta 1) un 2) punktam;
 - iii) pārrauga vadītāju atbilstību visām braukšanas prasībām, kas piemērojamas lidlaukā, un veic attiecīgās darbības, tostarp aptur un atsauc braukšanas atļauju vai īslaicīgu atļauju vadīt transportlīdzekli;
 - 2) uztur attiecīgos reģistrus.

ADR.OPS.B.026 Atļaujas transportlīdzekļiem

- a) Transportlīdzekļu ekspluatācijai kustības zonā vai citās ekspluatācijas zonās vajadzīga atļauja, ko izsniedz lidlauka ekspluatants. Atļauju var izsniegt, ja transportlīdzekli izmanto darbībās, kas saistītas ar lidlauka ekspluatāciju, un:
- 1) tas ir darba kārtībā un piemērots veicamajai darbībai;

▼ **M5**

- 2) atbilst ADR.OPS.B.080. punktā noteiktajām marķējuma un apgaismojuma prasībām;
 - 3) ir aprīkots ar radioiekārtu, kas nodrošina divvirzienu sakarus attiecīgajā gaisa satiksmes pakalpojumu frekvencē un jebkādā citā vajadzīgajā frekvencē, ja to paredzēts ekspluatēt kādā no šīm zonām:
 - i) manevrēšanas teritorijā;
 - ii) citās ekspluatācijas zonās, kurās vajadzīgi sakari ar gaisa satiksmes pakalpojumu struktūrvienību vai citām lidlauka ekspluatācijas struktūrvienībām;
 - 4) aprīkots ar transponderu vai citu aprīkojumu, kas nodrošina novērošanu, ja to paredzēts izmantot manevrēšanas teritorijā un ja lidlaukā nodrošināta kustības uz zemes vadības un kontroles sistēma, kuras darbināšanai jāizmanto transponderi vai cits uz transportlīdzekļiem uzstādīts aprīkojums, kas nodrošina novērošanu.
- b) Lidlauka ekspluatants ierobežo to transportlīdzekļu skaitu, kam atļauts veikt darbības kustības zonā un citās ekspluatācijas zonās, līdz minimālajam skaitam, kas vajadzīgs drošai un efektīvai lidlauka ekspluatācijai.
- c) Atļauja, kas izsniegta saskaņā ar a) apakšpunktu:
- 1) detalizēti norāda kustības zonas vai citu ekspluatācijas zonu daļas, kurās transportlīdzekli drīkst izmantot;
 - 2) ir spēkā, kamēr vien tiek nodrošināta atbilstība a) apakšpunktam.
- d) Lidlauka ekspluatants transportlīdzeklim, kam piešķirta ekspluatācijas atļauja lidlaukā, piešķir izsaukuma signālu saskaņā ar a) apakšpunktu, ja šis transportlīdzeklis jāaprīko ar radioiekārtu. Izsaukuma signāls, ko piešķir transportlīdzeklim:
- 1) nerada neskaidrību attiecībā uz tā identitāti;
 - 2) ir piemērots tā funkcijām;
 - 3) transportlīdzekļiem, kas veic darbības manevrēšanas teritorijā, tas ir saskaņots ar gaisa satiksmes pakalpojumu struktūrvienību un izplatīts attiecīgajām lidlauka organizācijām.
- e) Atkāpjoties no a) apakšpunkta, lidlauka ekspluatants var atļaut:
- 1) atsevišķos gadījumos a) apakšpunkta 3) un 4) punktā minētajās zonās var ekspluatēt tādu transportlīdzekli, kam izsniegta braukšanas atļauja saskaņā ar a) apakšpunkta 1) un 2) punktu, bet kuram nav radioiekārtas atbilstoši a) punkta 3) apakšpunktam un transpondera vai cita aprīkojuma, kas nodrošina a) apakšpunkta 4) punktā noteikto novērošanu, ar nosacījumu, ka:
 - i) šo transportlīdzekli visu laiku pavada transportlīdzeklis, kam izsniegta braukšanas atļauja un kas atbilst visām a) apakšpunkta 3) punkta prasībām un, vajadzības gadījumā, a) apakšpunkta 4) punkta prasībām;
 - ii) pavadošais transportlīdzeklis atbilst ADR.OPS.B.080. punktā noteiktajām marķējuma un apgaismojuma prasībām;
 - iii) tas neattiecas uz procedūrām ierobežotas redzamības apstākļos, ja pavadošajam transportlīdzeklim ir jāveic darbības manevrēšanas teritorijā;
 - 2) īslaicīga transportlīdzekļa iebraukšana lidlaukā un tā ekspluatācija kustības zonā vai citās ekspluatācijas zonās ir pakļauta šādiem nosacījumiem:
 - a) vizuālā transportlīdzekļa pārbaudē konstatēts, ka tā stāvoklis neapdraud drošību;

▼ **M5**

- b) šo transportlīdzekli visu laiku pavada transportlīdzeklis, kam izsniegta atļauja, kurš:
- i) atbilst a) apakšpunkta 3) punkta un, vajadzības gadījumā, a) apakšpunkta 4) punkta prasībām, veicot darbības zonās, kas minētas a) apakšpunkta 3) un 4) punktā;
 - ii) atbilst ADR.OPS.B.080. punktā noteiktajām marķējuma un apgaisojuma prasībām;
- c) tas neattiecas uz procedūrām ierobežotas redzamības apstākļos, ja transportlīdzeklim ir jāveic darbības manevrēšanas teritorijā.
- f) Lidlauka ekspluatants:
- 1) izstrādā un īsteno procedūras, lai:
 - i) izsniegtu atļaujas transportlīdzekļiem un atļaujas īslaicīgai transportlīdzekļu iebraukšanai un izmantošanai lidlaukā;
 - ii) piešķirtu transportlīdzekļiem izsaukuma signālus;
 - iii) pārrauga transportlīdzekļu atbilstību ADR.OPS.B.026. punkta noteikumiem un veic attiecīgās darbības, tostarp aptur un atsauc transportlīdzekļu atļauju vai īslaicīgu atļauju veikt darbības ar transportlīdzekli;
 - 2) uztur attiecīgos reģistrus.

ADR.OPS.B.027. Transportlīdzekļu ekspluatācija

- a) Transportlīdzekļa vadītājs manevrēšanas teritorijā ekspluatē transportlīdzekli:
- 1) tikai tā, kā atļāvusi gaisa satiksmes pakalpojumu struktūrvienība un saskaņā ar šīs struktūrvienības izdotajām instrukcijām;
 - 2) atbilstoši visām obligātajām instrukcijām, uz ko norāda marķējumi un zīmes, ja vien gaisa satiksmes pakalpojumu struktūrvienība nav atļāvusi citādi;
 - 3) atbilstoši visām obligātajām instrukcijām, uz ko norāda ugunis.
- b) Transportlīdzekļa vadītājs manevrēšanas teritorijā ekspluatē transportlīdzekli saskaņā ar šādiem noteikumiem:
- 1) avārijas dienestu transportlīdzekļiem, kas dodas palīdzēt gaisa kuģim briesmu gadījumā, ir priekšroka attiecībā pret pārējo kustību uz zemes;
 - 2) atbilstoši 1) punkta noteikumiem:
 - i) transportlīdzekļi un tie transportlīdzekļi, kas velk gaisa kuģi, dod ceļu gaisa kuģim, kas nosēžas, paceļas vai manevrē;
 - ii) transportlīdzekļi, kas nevelk gaisa kuģi, dod ceļu transportlīdzekļiem, kas velk gaisa kuģi;
 - iii) transportlīdzekļi, kas nevelk gaisa kuģi, dod ceļu citiem transportlīdzekļiem, kas nevelk gaisa kuģi, saskaņā ar gaisa satiksmes pakalpojumu struktūrvienības instrukcijām;
 - iv) neskarot i), ii) un iii) apakšpunkta nosacījumus, transportlīdzekļi un tie transportlīdzekļi, kas velk gaisa kuģi, ievēro gaisa satiksmes pakalpojumu struktūrvienību norādījumus.
- c) Tāda transportlīdzekļa vadītājs, kas aprīkots ar radioiekārtu un plāno veikt darbības vai veic darbības manevrēšanas teritorijā:
- 1) nodibina pietiekamus divvirzienu radiosakarus ar gaisa satiksmes pakalpojumu struktūrvienību attiecīgajā gaisa satiksmes pakalpojumu frekvencē pirms iekļūšanas manevrēšanas teritorijā, un nodrošina nepārtrauktu klausīšanos attiecīgajā frekvencē;

▼ M5

- 2) pirms iekļūšanas manevrēšanas teritorijā iegūst atļauju no gaisa satiksmes pakalpojumu struktūrvienības un veic darbības vienīgi tā, kā atļāvusi gaisa satiksmes pakalpojumu struktūrvienība. Neskarot šādu atļauju, uzbraukšanai uz skrejceļa vai skrejceļa joslas vai atļautās darbības mainīšanai var būt vajadzīga papildu īpaša atļauja no gaisa satiksmes pakalpojumu struktūrvienības;
 - 3) atkārtu gaisa satiksmes pakalpojumu darbiniekiem ar drošību saistīto instrukciju daļas, kas pārraidītas, izmantojot balss sakarus. Instrukcijas, lai uzbrauktu, īslaicīgi gaidītu, veiktu darbības uz skrejceļa, manevrēšanas ceļa vai skrejceļa joslas, vai šķērsotu tās, vienmēr jāatkārto;
 - 4) atkārtu gaisa satiksmes pakalpojumu darbiniekiem instrukcijas, kas nav norādītas 3) punktā tādā veidā, kas skaidri norāda, ka tās ir saprastas un tiks ievērotas, vai apstiprina tās.
- d) Transportlīdzekļa vadītājs, kas veic darbības manevrēšanas teritorijā, šaubu gadījumā par transportlīdzekļa pozīciju attiecībā pret manevrēšanas teritoriju:
- 1) ziņo gaisa satiksmes pakalpojumu struktūrvienībai par apstākļiem, ieskaitot pēdējo zināmo pozīciju;
 - 2) vienlaikus, ja gaisa satiksmes pakalpojumu struktūrvienība nav devusi citas instrukcijas, pēc iespējas ātrāk atstāj skrejceļu, manevrēšanas ceļu vai citu manevrēšanas teritorijas daļu līdz drošam attālumam;
 - 3) pēc 1) un 2) punktā minētajām darbībām aptur transportlīdzekli.
- e) Transportlīdzekļa vadītājs manevrēšanas teritorijā:
- 1) veicot darbības ar transportlīdzekli uz skrejceļa joslas, kad šo skrejceļu izmanto nosēšanās vai pacelšanās darbībām, netuvojas skrejceļam tuvāk nekā tādā attālumā, kurā atrodas gaidīšanas vieta pie skrejceļa vai jebkurā gaidīšanas vietā pie ceļa, kas izveidots šim skrejceļam;
 - 2) kad skrejceļu izmanto nosēšanās vai pacelšanās darbībām, neveic darbības ar transportlīdzekli:
 - i) tajā skrejceļa joslas daļā, kas ir pagarinājums aiz attiecīgā skrejceļa gala;
 - ii) attiecīgā skrejceļa gala drošības zonā;
 - iii) šķēršļbrīvajā joslā, ja tāda pieejama, tādā attālumā, kas apdraudētu gaisā esošu gaisa kuģi.
- f) Ar radioiekārtu aprīkota transportlīdzekļa vadītājs uz perona, ja to pieprasa lidlauks:
- 1) nodibina pietiekamus divvirzienu radiosakarus ar atbildīgo struktūrvienību, ko lidlauka ekspluatants norādījis pirms uzbraukšanas uz perona;
 - 2) nodrošina nepārtrauktu klausīšanos attiecīgajā frekvencē.
- g) Transportlīdzekļa vadītājs uz perona veic darbības ar transportlīdzekli saskaņā ar šādiem noteikumiem:
- 1) tikai tā, kā atļāvusi lidlauka ekspluatanta norādītā atbildīgā struktūrvienība un saskaņā ar šīs struktūrvienības izdotajām instrukcijām;

▼ **M5**

- 2) atbilstoši visām obligātajām instrukcijām, uz ko norāda marķējumi un zīmes, ja vien lidlauka ekspluatanta norādītā atbildīgā struktūrvienība nav atļāvusi citādi;
 - 3) atbilstoši visām obligātajām instrukcijām, uz ko norāda apgaismojums;
 - 4) dod ceļu avārijas dienestu transportlīdzeklim, gaisa kuģim, kas manevrē, grasās manevrēt vai tiek stumts vai vilkts;
 - 5) dod ceļu citiem transportlīdzekļiem saskaņā ar vietējiem noteikumiem;
 - 6) avārijas dienestu transportlīdzekļiem, kas reaģē uz avārijas gadījumiem, vienmēr ir priekšroka.
- h) Transportlīdzekļa vadītājs kustības zonā un citās ekspluatācijas zonās:
- 1) ekspluatē transportlīdzekli saskaņā ar noteiktajiem ātruma ierobežojumiem un braukšanas maršrutiem;
 - 2) braukšanas laikā neveic traucējošas vai mulsinošas darbības;
 - 3) atbilst sakaru prasībām un ekspluatācijas procedūrām, kas ietvertas lidlauka ekspluatācijas rokasgrāmatā.
- i) Tāda transportlīdzekļa vadītājs, kas pavadā citu transportlīdzekli, nodrošina, ka pavadītā transportlīdzekļa vadītājs veic darbības ar transportlīdzekli saskaņā ar dotajām instrukcijām.
- j) Transportlīdzekļa vadītājs novieto transportlīdzekli stāvēšanai tikai zonās, ko šādam nolūkam norādījis lidlauka ekspluatants.
- k) Lidlauka ekspluatants izstrādā un īsteno procedūras, lai nodrošinātu to, ka vadītāji, kas veic darbības kustības zonā un citās ekspluatācijas zonās, atbilst a)–j) punktam.

ADR.OPS.B.028. Gaisa kuģa vilkšanaLidlauka ekspluatants:

- a) gādājot par drošību, izstrādā gaisa kuģa manevrēšanas procedūras un norāda maršrutus, kas jāizmanto gaisa kuģa vilkšanas darbībām kustības zonā;
- b) nodrošina atbilstošu un piemērotu vadību vilkšanas darbību laikā;
- c) nodrošina, ka vilktais gaisa kuģis vilkšanas darbību laikā ieslēdzis ugunis saskaņā ar SERA.3215. punktu Komisijas Īstenošanas regulas (ES) Nr. 923/2012 ⁽¹⁾ pielikumā;
- d) izstrādā un īsteno procedūras, kas nodrošina atbilstošus sakarus un koordināciju starp organizāciju, kas veic vilkšanas darbību, perona vadības pakalpojumu struktūrvienību un gaisa satiksmes pakalpojumu struktūrvienību, atbilstoši vilkšanas darbībai;
- e) izstrādā un īsteno procedūras, lai nodrošinātu vilkšanas darbību drošību sliktos laika vai meteoroloģiskajos apstākļos, tostarp ierobežojot vai neatļaujot šādas darbības.

⁽¹⁾ ^(*) Komisijas Īstenošanas regula (ES) Nr. 923/2012 (2012. gada 26. septembris), ar ko nosaka vienotus lidojumu noteikumus un ekspluatācijas normas aeronavigācijas pakalpojumiem un procedūrām un ar ko groza Īstenošanas regulu (ES) Nr. 1035/2011 un Regulas (EK) Nr. 1265/2007, (EK) Nr. 1794/2006, (EK) Nr. 730/2006, (EK) Nr. 1033/2006 un (ES) Nr. 255/2010 (OV L 281, 13.10.2012., 1. lpp.).

▼ M5**ADR.OPS.B.029. Valodu zināšanas**

- a) Persona, kam saskaņā ar ADR.OPS.B.024. punktu jāapliecina valodu zināšanas, apliecina zināšanas vismaz operatīvajā līmenī gan standarta frāžu, gan vienkāršas valodas lietojumā atbilstoši b) apakšpunktam:
- 1) angļu valodā un
 - 2) jebkurā citā valodā vai valodās, kas lidlaukā tiek izmantota radiosakaros ar lidlauka gaisa satiksmes pakalpojumu struktūrvienību.
- b) Pretendents apliecina spēju:
- 1) raiti sazināties, gan neredzot sarunbiedru, gan arī tiešā saziņā;
 - 2) precīzi un skaidri sazināties par vispārīgiem un ar darbu saistītiem tematiem;
 - 3) izmantot piemērotas saziņas stratēģijas, lai apmainītos ar ziņojumiem un konstatētu un novērstu pārpratumus vispārīgās vai ar darbu saistītās situācijās;
 - 4) sekmīgi tikt galā ar valodas problēmām, ko izraisa sarežģījumi vai negaidīti notikumu pavērsieni, kas rodas ikdienas darba situācijās vai saistībā ar saziņas uzdevumu, kas valodas lietotājam citādā ziņā ir pazīstams;
 - 5) lietot dialektu vai akcentu, ko saprot aeronavigācijas vidē.
- c) Valodas prasmi apliecina ar sertifikātu, ko izsniedz organizācija, kas veikusi novērtējumu, apliecinot valodas vai valodu prasmi, zināšanu līmeni vai līmeņus un norādot novērtējuma datumu.
- d) Izņemot personas, kas apliecinājušas valodas prasmi eksperta līmenī, valodas prasmi atkārtoti novērtē ik pēc:
- 1) četriem gadiem kopš novērtējuma datuma, ja apliecināts operatīvais līmenis;
 - 2) sešiem gadiem kopš novērtējuma datuma, ja apliecināts paaugstināts līmenis.
- e) Valodas prasmes apliecināšanu veic, izmantojot novērtēšanas metodi, kas ietver:
- 1) novērtējuma izpildes procesu;
 - 2) valodas prasmes novērtējumu veikušo eksaminētāju kvalifikāciju;
 - 3) pārsūdzības procedūru.
- f) Lai sava personāla valodas prasmi uzturētu vajadzīgajā līmenī, lidlauka ekspluatants nodrošina valodu apmācību.
- g) Atkāpjoties no a) apakšpunkta, dalībvalstis var izlemt, ka angļu valodas zināšanas nav vajadzīgas ADR.OPS.B.024. punktā minētajiem darbiniekiem radiosakaros ar lidlauka gaisa satiksmes pakalpojumu struktūrvienību. Tādā gadījumā tas veic drošības novērtējumu vienam vai vairākiem lidlaukiem.
- h) Lidlauka ekspluatants var izsniegt atļauju cilvēkam, kas nav apliecinājis atbilstību a) un b) apakšpunktam līdz:
- 1) 2026. gada 7. janvārim attiecībā uz angļu valodu;
 - 2) 2023. gada 7. janvārim attiecībā uz citu valodu, kas nav angļu valoda.

ADR.OPS.B.030 Zemes kustības vadības un kontroles sistēma**▼ M6**

- a) Lidlauka ekspluatants gādā, lai lidlaukā būtu nodrošināta zemes kustības vadības un kontroles sistēma (*SMGCS*). *SMGCS*:

▼ M6

- 1) ņem vērā lidlauka uzbūves parametrus un ekspluatācijas un meteoroloģiskos apstākļus, kā arī cilvēkfaktora principus;
- 2) ir veidota tā, lai palīdzētu nepieļaut:
 - i) ka gaisa kuģi un transportlīdzekļi nejauši šķērso aktīvu skrejceļu; un
 - ii) sadursmes starp gaisa kuģiem, kā arī starp gaisa kuģiem un kustības zonā esošiem transportlīdzekļiem vai objektiem; un
- 3) tiek atbalsēti ar piemērotiem līdzekļiem un procedūrām.

▼ M5

- b) Lidlauka ekspluatants kustības uz zemes vadības un kontroles sistēmā, saskaņojot ar gaisa satiksmes pakalpojumu sniedzēju, iekļauj novērtējumu vajadzībai lidlaukā izveidot standarta maršrutus gaisa kuģu manevrēšanai. Ja tiek nodrošināti standarta maršruti, lidlauka ekspluatants:
 - 1) gādā, lai tie būtu atbilstoši un piemēroti lidlauka satiksmei, projektam un paredzētajai ekspluatācijai un tīktu pareizi identificēti;
 - 2) sniedz attiecīgu informāciju aeronavigācijas informācijas pakalpojumu sniedzējam publicēšanai *AIP*.
- c) Ja kustības uz zemes vadības un kontroles sistēmā paredzēts, ka gaisa kuģis kustības zonā izmanto transponderu, lidlauka ekspluatants ar aeronavigācijas pakalpojumu sniedzēju saskaņo:
 - 1) attiecīgās transpondera ekspluatācijas procedūras, kas jāievēro gaisa kuģu ekspluatantiem;
 - 2) attiecīgās informācijas sniegšanu aeronavigācijas informācijas pakalpojumu sniedzējam publicēšanai *AIP*.

▼ M6

- d) Lidlauka ekspluatants darbojas koordinēti ar gaisa satiksmes pakalpojumu sniedzēju, lai izstrādātu lidlauka *SMGCS* procedūras.

▼ M5**ADR.OPS.B.031 Sakari**

- a) Transportlīdzekļi un gaisa satiksmes pakalpojumu struktūrvienība sazinās saskaņā ar Īstenošanas Regulas (ES) Nr. 923/2012 pielikuma 14. nodaļā piemērojamām prasībām.
- b) Lidlauka ekspluatants, to koordinējot ar gaisa satiksmes pakalpojumu sniedzēju, izstrādā sakaru procedūras, tostarp:
 - 1) frekvences un valodu vai valodas, kas jāizmanto sakariem starp gaisa satiksmes pakalpojumu struktūrvienību un transportlīdzekļiem, kuriem paredzēts veikt darbības vai kuri veic darbības manevrēšanas teritorijā;
 - 2) sakarus starp gaisa satiksmes pakalpojumu struktūrvienību un gājējiem, kuriem paredzēts veikt darbības vai kuri veic darbības manevrēšanas teritorijā;
 - 3) nozīmīgas ar lidlauku saistītas informācijas izplatīšanu, kas var ietekmēt darbību drošību manevrēšanas teritorijā, izmantojot radiosakarus;
 - 4) signālus un citus sakaru līdzekļus, kas jāizmanto visos redzamības apstākļos radiosakaru atteices gadījumā starp gaisa satiksmes pakalpojumu struktūrvienību un transportlīdzekļiem vai gājējiem manevrēšanas teritorijā.

▼ **M5****ADR.OPS.B.033 Gājēju kontrole**

- a) Lidlauka ekspluatants izstrādā un īsteno procedūras, lai:
- 1) atļautu iekļuvi kustības zonā un citās ekspluatācijas zonās tikai tām personām, kuru pienākumos ir iekļūšana šādās zonās;
 - 2) nodrošinātu, ka šīm personām tiek atļauta iekļūšana šajās zonās bez pavadības tikai tad, ja tās saņēmušas attiecīgu apmācību un apliecinājušas savu kompetenci;
 - 3) kontrolētu personu kustību uz perona un gādātu, lai pasažieri, kas iekāpj gaisa kuģī vai izkāpj no tā, vai kuriem jāiet uz gaisa kuģi vai jānāk no tā, vai jāšķērso perons:
 - i) to darītu apmācītu un kompetentu darbinieku pavadībā;
 - ii) netraucētu darbībām ar stāvošiem gaisa kuģiem un apkalpošanu uz zemes;
 - iii) tiktu pasargāti no darbībā esošiem gaisa kuģiem, tostarp ietekmes, ko rada to dzinēji, kā arī pārvietošanās vai citas darbības.
- b) Lidlauka ekspluatants izstrādā un īsteno procedūras, lai nodrošinātu:
- 1) akurātu un drošu tādu darbinieku iekļūšanu manevrēšanas teritorijā, kuru pienākumos ir iekļūšana šajā teritorijā bez transportlīdzekļa;
 - 2) ka šādi darbinieki:
 - i) ir pienācīgi apmācīti, tostarp ar labi saskatāmu apģērbu, orientēšanās līdzekļiem un līdzekļiem, kas nodrošina divvirzienu sakarus ar gaisa satiksmes pakalpojumu struktūrvienību un attiecīgo lidlauka ekspluatanta struktūrvienību šādu darbību laikā;
 - ii) iegūst atļauju no gaisa satiksmes pakalpojumu struktūrvienības pirms iekļūšanas manevrēšanas teritorijā. Neskarot šādu atļauju, uzbraukšanai uz skrejceļa vai skrejceļa joslas vai atļautās darbības mainīšanai var būt vajadzīga papildu īpaša atļauja no gaisa satiksmes pakalpojumu struktūrvienības;
 - iii) neiekļūst manevrēšanas teritorijā, kad notiek procedūras ierobežotas redzamības apstākļos.

ADR.OPS.B.035. Ekspluatācija ziemas apstākļos

- a) Lidlauka ekspluatants gadījumos, kad lidlauks jāekspluatē tādos apstākļos, kad kustības zonā var uzkrāties sniegš, šķīdonis vai ledus, izstrādā un īsteno sniega plānu. Sniega plāna ietvaros lidlauka ekspluatants:
- 1) paredz noteikumus par tādu materiālu izmantošanu, ar kuriem notīra ledu un sarmu vai nepieļauj to veidošanos, vai uzlabo skrejceļa virsmas saķeres parametrus;
 - 2) nodrošina, cik vien tas ir pamatoti praktiski, sniega, šķīdoņa vai ledus notīrīšanu no lietošanā esošajiem skrejceļiem un citām kustības zonām, ko paredzēts lietot gaisa kuģa ekspluatācijā.
- b) Lidlauka ekspluatants nodrošina publicēšanai *AIP* informāciju par:
- 1) sniega tīrīšanai un sniega un ledus kontroles darbībām paredzētā aprīkojuma pieejamību;
 - 2) vajadzības gadījumā, apstiprinājuma statusu attiecībā uz īpaši sagatavotu ziemas skrejceļu izmantošanu;
 - 3) materiālu veidu, kas tiek izmantots kustības zonu virsmu apstrādei.

▼ M5**ADR.OPS.B.036. Eksploatācijas darbības uz īpaši sagatavotiem ziemas skrejceļiem**

- a) Lidlauka ekspluatants var, ja to iepriekš apstiprina kompetentā iestāde, izstrādāt un izmantot procedūras lidmašīnu ekspluatācijai uz īpaši sagatavotiem ziemas skrejceļiem gadījumos, kad kontaminantu veids ir sablīvēts sniegš vai ledus. Īpaši sagatavotus ziemas skrejceļus var saistīt galvenokārt ar *RWYCC* 4; tomēr, ja apstrāde neattaisno *RWYCC* 4, jāpiemēro normāla procedūra saskaņā ar ADR.OPS.B.037. punktu.
- b) Lai iegūtu iepriekšēju kompetentās iestādes apstiprinājumu, lidlauka ekspluatants:
- 1) izstrādā procedūras, kas iekļauj:
 - i) aprīkojuma veidu vai materiālu veidu, kvalitāti un daudzumu, vai abu kombināciju, ko izmanto, lai uzlabotu skrejceļa virsmas stāvokli un to uzklāšanas metodi;
 - ii) meteoroloģisko parametru pārraudzīšanu;
 - iii) nesavāktu kontaminantu pārzināšanu;
 - iv) iegūto rezultātu novērtēšanu;
 - 2) to lidmašīnas datu iegūšanu, kas saistīti ar apstāšanās veikspēju uz skrejceļa ar īpašo apstrādi no vismaz viena lidmašīnu operatora;
 - 3) saskaņā ar 2) punktu iegūto datu analīzi un apstrādi, lai apliecinātu spēju sagatavot tādu skrejceļa stāvokli, kas atbilstu attiecīgajam *RWYCC*;
 - 4) tādas apkopes programmas noteikšanu, kas sedz gan profilaktisko, gan korektīvo apkopi aprīkojumam, kurš tiek izmantots, lai sasniegtu konsekvētu veikspēju.
- c) Lidlauka ekspluatants izstrādā un ievieš programmu procedūras pastāvīgas efektivitātes pārraudzīšanai. Programma izmanto bremzēšanas darbību ziņojumus no lidmašīnu datiem, kas tiek salīdzināti ar skrejceļu stāvokļa ziņojumiem.
- d) Lidlauka ekspluatants izvērtē ziemas ekspluatācijas darbību veikspēju pēc ziemas perioda beigām, lai identificētu:
- 1) papildu apmācības nepieciešamību;
 - 2) procedūru atjaunināšanas nepieciešamību;
 - 3) papildu vai cita aprīkojuma un materiāliem nepieciešamību.

ADR.OPS.B.037. Skrejceļa virsmas stāvokļa novērtēšana un skrejceļa stāvokļa koda piešķiršana

Visos gadījumos, kad uz skrejceļa virsmas atrodas ADR.OPS.A.060. punkta a) apakšpunktā uzskaitītie kontaminanti, lidlauka ekspluatants:

- a) piešķir *RWYCC* kodu, pamatojoties uz kontaminanta veidu, kārtas biežumu un temperatūru;
- b) inspicē skrejceļu visos gadījumos, kad skrejceļa virsmas stāvoklis var būt mainījies meteoroloģisko apstākļu dēļ, novērtē skrejceļa virsmas stāvokli un piešķir jaunu *RWYCC*;
- c) izmanto īpašos ziņojumus no gaisa kuģa, lai izraisītu *RWYCC* atkārtotu novērtēšanu.

▼ B**ADR.OPS.B.040 Eksploatācija nakts laikā**

Lidlauka ekspluatants gādā, lai tiktu izveidoti un īstenoti līdzekļi un procedūras, kas nodrošina drošus apstākļus lidlauka ekspluatācijai nakts laikā.

▼ M6**ADR.OPS.B.045 Ierobežotas redzamības procedūras**

a) Lidlauka ekspluatants nodrošina, ka lidlaukā ir piemērots lidlauka aprīkojums un iekārtas un ka ir izveidotas un īstenotas piemērotas ierobežotas redzamības procedūras, ja lidlauku ir paredzēts izmantot šādām darbībām:

- 1) pacelšanās ierobežotas redzamības apstākļos;
- 2) nolaišanās un nosēšanās, kad redzamība ir mazāka nekā 550 m *RVR* vai *DH* ir mazāks nekā 200 ft (60 m);
- 3) darbība ar ekspluatācijas kredītiem, ja faktiskā *RVR* ir mazāka nekā 550 m.

Ierobežotas redzamības procedūras koordinē gaisa kuģu un transportlīdzekļu kustību un ierobežo vai aizliedz darbības kustības zonā.

- b) Lidlauka ekspluatants ierobežotas redzamības procedūras izveido un īsteno sadarbībā ar gaisa satiksmes pakalpojumu sniedzēju. Ierobežotas redzamības procedūrās ietver kritērijus par to sagatavošanu, uzsākšanu un izbeigšanu. Kritēriju pamatā izmanto *RVR* un apakšējās mākoņu robežas augstuma vērtības.
- c) Lidlauka ekspluatants informē attiecīgā gadījumā aeronavigācijas informācijas pakalpojumu sniedzēju un gaisa satiksmes pakalpojumu sniedzēju par izmaiņām saistībā ar lidostas aprīkojuma un iekārtu statusu, kas ietekmē ekspluatāciju ierobežotas redzamības apstākļos.
- d) Lidlauka ekspluatants aeronavigācijas informācijas pakalpojumu sniedzējam sniedz informāciju par ierobežotas redzamības procedūrām publicēšanai *AIP*.
- e) Ierobežotas redzamības procedūrām un to izmaiņām ir vajadzīgs iepriekšējs kompetentās iestādes apstiprinājums.

▼ B**ADR.OPS.B.050 Eksploatācija sliktos laikapstākļos**

Lidlauka ekspluatants gādā, lai tiktu izveidoti un īstenoti līdzekļi un procedūras, kas nodrošina drošus apstākļus lidlauka ekspluatācijai sliktos laikapstākļos.

ADR.OPS.B.055 Degvielas kvalitāte

Lidlauka ekspluatants pārbauda, vai organizācijām, kas iesaistītas degvielas uzglabāšanā un gaisa kuģu apgādē ar degvielu, ir procedūras, ar kurām nodrošina, ka gaisa kuģiem tiek piegādāta nekontaminēta degviela un ka tā atbilst pareizajām specifikācijām.

ADR.OPS.B.065 Vizuālie līdzekļi un lidlauka elektrosistēmas

Lidlauka ekspluatantam ir procedūras, ar kurām nodrošina, ka lidlauka vizuālie līdzekļi un elektrosistēmas darbojas, kā paredzēts.

▼ B**ADR.OPS.B.070 Drošība, ja lidlaukā notiek darbi**

- a) Lidlauka ekspluatants izstrādā un īsteno procedūras, lai nodrošinātu, ka:
- 1) lidlaukā notiekošie darbi neietekmē gaisa kuģu drošību; un
 - 2) lidlauka ekspluatācijas darbības neietekmē lidlaukā notiekošo darbu drošību.

ADR.OPS.B.075 Lidlauku aizsardzība

- a) Lidlauka ekspluatants lidlaukā un tā apkārtnē pārtrauga:
- 1) šķēršļu ierobežošanas un aizsardzības virsmas, kā noteikts saskaņā ar sertifikācijas pamatu, kā arī citas ar lidlauku saistītās virsmas un zonas, lai atbilstoši savas kompetences jomai pieņemtu attiecīgus pasākumus tā riska mazināšanai, kas saistīts ar šo virsmu un zonu pieļautā augstuma pārsniegšanu;
 - 2) šķēršļu marķējumu un aizsarggaismas, lai vajadzības gadījumā varētu rīkoties atbilstoši savai kompetencei; un
 - 3) ar cilvēka darbībām un zemes izmantojumu saistīto apdraudējumu, lai vajadzības gadījumā varētu rīkoties atbilstoši savai kompetencei.
- b) Lidlauka ekspluatantam ir procedūras, kas ļauj mazināt ar šķēršļiem, apbūvi vai citām pārraudzītajās zonās veiktajām darbībām saistīto risku, kas varētu ietekmēt to gaisa kuģu drošu ekspluatāciju, kas tiek ekspluatēti lidojumos no šā lidlauka vai uz to.

▼ M5**ADR.OPS.B.080 Transportlīdzekļu un citu kustīgu objektu marķējums un apgaismojums**

- a) Lidlauka ekspluatants gādā, lai transportlīdzekļi un citi kustīgi objekti, neskaitot gaisa kuģus, lidlauka kustības zonā tiktu:
- 1) marķēti ar skaidri saredzamām krāsām vai gaismām piemērotās vietās, atbilstoša lieluma karodziņiem, rūtainu rakstu un kontrastējošām krāsām;
 - 2) izgaismoti ar zemas intensitātes aizsarggaismām, kuru veids un parametri atbilst to funkcijām, ja transportlīdzekļus un lidlauku izmanto naktī vai ierobežotas redzamības apstākļos. Apgaismes ierīču izstarotās krāsas ir šādas:
 - i) mirgojoši zils transportlīdzekļiem, kas saistīti ar ārkārtas situācijām vai drošību;
 - ii) mirgojoši dzeltens citiem transportlīdzekļiem, tostarp “seko man” transportlīdzekļiem;
 - iii) nemainīgi sarkans objektiem ar ierobežotu kustīgumu.
- b) Lidlauka ekspluatanti var atbrīvot no a) apakšpunkta prasībām gaisa kuģu apkalpošanas aprīkojumu un transportlīdzekļus, ko izmanto tikai uz peroniem.

▼ B**ADR.OPS.B.090 Lidlauka izmantošana gaisa kuģiem ar augstāku koda burtu****▼ C1**

- a) Izņemot gaisa kuģu ārkārtas situācijas, lidlauka ekspluatants, saņemot iepriekšēju kompetentās iestādes apstiprinājumu, var atļaut izmantot lidlauku vai tā daļas gaisa kuģiem ar tādu koda burtu, kas ir augstāks par sertifikāta noteikumos precizētajiem lidlauka uzbūves parametriem.

▼ B

- b) Lai apliecinātu atbilstību a) apakšpunktam, piemēro ADR.OR.B.040. punkta noteikumus.

▼ B**C APAKŠDAĻA – LIDLAUKA APKOPE (ADR.OPS.C)****▼ M5****ADR.OPS.C.005 Apkope – vispārīgi**

- a) Lidlauka ekspluatants izstrādā un īsteno apkopes programmu, kas vajadzības gadījumā iekļauj profilaktisku apkopi, lai apkoptu lidlauka infrastruktūru, sistēmas un aprīkojumu, kurš nepieciešams lidlauka ekspluatācijai tādos apstākļos, kas nekaitē aeronavigācijas drošībai, regularitātei vai efektivitātei. Apkopes programmas izveidē un īstenošanā ņem vērā cilvēkfaktora principus.
- b) Lidlauka ekspluatants nodrošina atbilstošu un piemērotu līdzekļu sagādi efektīvai apkopes programmas īstenošanai.

ADR.OPS.C.007 Transportlīdzekļu apkope

- a) Lidlauka ekspluatants:
 - 1) izstrādā un īsteno apkopes programmu, kas iekļauj profilaktisku apkopi un ņem vērā cilvēkfaktora principus, glābšanas un ugunsdzēsšanas transportlīdzekļiem, lai nodrošinātu šo transportlīdzekļu un to aprīkojuma efektivitāti un atbilstību noteiktajam reakcijas laikam visā transportlīdzekļa kalpošanas laikā;
 - 2) nodrošina apkopes programmas īstenošanu citiem transportlīdzekļiem, kas veic darbības kustības zonā vai citās ekspluatācijas zonās.
- b) Lidlauka ekspluatants:
 - 1) izstrādā procedūras, kas atbalsta a) apakšpunktā minēto apkopes programmu īstenošanu;
 - 2) nodrošina, ka tās efektīvai īstenošanai tiek sagādāti pietiekami un atbilstoši līdzekļi un objekti;
 - 3) uzglabā katra transportlīdzekļa apkopes reģistrus.
- c) Lidlauka ekspluatants nodrošina, ka organizācijas, kas veic darbības vai nodrošina pakalpojumus lidlaukā:
 - 1) apkopj transportlīdzekļus, kas veic darbības kustības zonā vai citās ekspluatācijas zonās, saskaņā ar noteiktajām apkopes programmām, tostarp profilaktisko apkopi;
 - 2) uzglabā attiecīgos apkopes reģistrus.
- d) Lidlauka ekspluatants nodrošina, ka lietošanai nederīgi transportlīdzekļi netiek izmantoti ekspluatācijas darbībām.

ADR.OPS.C.010 Seguma, citas zemes virsmas un drenāžas apkope

- a) Lidlauka ekspluatants inspicē visu kustības zonu virsmas, tostarp segumus (skrejceļu, manevrēšanas ceļus un peronus), piegulošās zonas un drenāžu, lai lidlauka profilaktiskās un korektīvās apkopes programmas ietvaros regulāri izvērtētu to stāvokli.
- b) Lidlauka ekspluatants:
 - 1) nodrošina visu kustības zonu virsmu apkopi, lai uz tām neatrastos *FOD*, kas varētu izraisīt gaisa kuģa bojājumu vai pasliktināt gaisa kuģu sistēmu darbību;
 - 2) nodrošina skrejceļu, manevrēšanas ceļu un peronu virsmas apkopi, lai novērstu bīstamu virsmas bojājumu veidošanos;
 - 3) nodrošina tādu skrejceļa stāvokli, lai tā virsmas saķeres parametri būtu atbilstoši minimālajiem standartiem vai augstāki par tiem;

▼ **M5**

- 4) periodiski inspicē un dokumentē skrejceļa virsmas saķeres parametrus apkopes nolūkos. Šīs pārbaudes veic tik bieži, lai noteiktu, kādas ir lidlauka virsmas saķeres parametru tendences;
- 5) veic korektīvas apkopes darbības, lai novērstu to, ka skrejceļa vai kādas tā daļas virsmas saķeres parametri gadījumos, kad tie nav kontaminēti, ir zemāki par minimālajiem standartiem.

ADR.OPS.C.015 Vizuālo līdzekļu un elektrosistēmu apkope

- a) Lidlauka ekspluatants izstrādā un īsteno profilaktiskas un korektīvas apkopes programmu, lai nodrošinātu elektrosistēmas izmantojamību un energoapgādes pieejamību visai vajadzīgajai lidlauka infrastruktūrai tādā veidā, kas nodrošina aeronavigācijas drošību, regularitāti un efektivitāti.
- b) Lidlauka ekspluatants izstrādā un īsteno profilaktiskas un korektīvas apkopes programmu, lai nodrošinātu individuālo gaismu izmantojamību un lidlauka apgaismojuma sistēmas uzticamību tādā veidā, kas nodrošina gaisa kuģu un transportlīdzekļu vadības un kontroles nepārtrauktību:
 - 1) II vai III kategorijas precīzas nolaišanās skrejceļa profilaktiskās apkopes sistēmas mērķis ir tāds, ka jebkurā II vai III kategorijas ekspluatācijas darbību laikā visu pieeju un skrejceļu ugunis ir izmantojamas, un tā tas ir, ja:
 - i) katrā no šiem elementiem ir izmantojami 95 % no gaismām:
 - A) II un III kategorijas precīzas nolaišanās apgaismojuma sistēma, tuvākie 450 m;
 - B) skrejceļa ass līnijas gaismas;
 - C) skrejceļa robežu gaismas;
 - D) skrejceļa malu gaismas;
 - ii) no zemskares zonas gaismām ir izmantojami 90 %;
 - iii) pieejas apgaismojuma sistēmā aiz 450 m robežas ir izmantojami 85 % no gaismām;
 - iv) no skrejceļa gala zonas gaismām ir izmantojami 75 %;
 - 2) gaismas, kas saskaņā ar 1) punktu nav izmantojamas, nemaina apgaismojuma sistēmas pamatstruktūru;
 - 3) nav pieļaujamas neizmantojamas gaismas, kas ir piegulošas citai neizmantojamai gaismai, vienīgi līnijugunīm un horizonta ugunīm ir atļautas divas piegulošas neizmantojamas gaismas;
 - 4) “stop” līnijas ugunīm, kas atrodas gaidīšanas vietā pie skrejceļa un tiek izmantotas kopā ar skrejceļu, kurš paredzēts ekspluatācijas darbībām, kad redzamība uz skrejceļa ir mazāka nekā 550 m, profilaktiskās apkopes sistēmai ir šādi mērķi:
 - i) neizmantojamas var palikt ne vairāk kā divas gaismas;
 - ii) nedrīkst palikt divas piegulošas neizmantojamas gaismas, ja vien atstāts starp gaismām nav ievērojami mazāks, nekā vajadzīgs;
 - 5) manevrēšanas ceļam, kas paredzēts gadījumiem, kad redzamība uz skrejceļa ir mazāka nekā 550 m, profilaktiskās apkopes sistēmas mērķis ir tāds, ka nedrīkst būt neizmantojamas divas piegulošas manevrēšanas ceļa līnijugunis;

▼ **M5**

- 6) I kategorijas precīzas nolaišanās skrejceļam izmantotās profilaktiskās apkopes sistēmas mērķis ir tāds, ka jebkurā I kategorijas ekspluatācijas darbību laikā visu pieeju un skrejceļu ugunis ir izmantojamas, un tā tas ir, ja:
- i) katrā no šiem elementiem ir izmantojami vismaz 85 % no gaismām:
 - A) I kategorijas precīzas nolaišanās apgaismojuma sistēma;
 - B) skrejceļa robežu gaismas;
 - C) skrejceļa malu gaismas;
 - D) skrejceļa gala gaismas;
 - ii) neizmantojama gaisma nedrīkst būt pieguloša citai neizmantojamai gaismai, ja vien atstatums starp gaismām nav ievērojami mazāks nekā vajadzīgs;
- 7) skrejceļam, kas paredzēts pacelšanās darbībām gadījumos, kad redzamība uz skrejceļa ir mazāka nekā 550 m, profilaktiskās apkopes sistēmas mērķis ir tāds, lai jebkurā ekspluatācijas darbību periodā visas skrejceļa gaismas būtu izmantojamas, un tas visos gadījumos nozīmē:
- i) vismaz:
 - A) 95 % no skrejceļa līnijugunīm (ja tādas ir) un skrejceļa malas gaismām ir izmantojamas;
 - B) no skrejceļa gala zonas gaismām ir izmantojami 75 %;
 - ii) neizmantojama gaisma nedrīkst būt pieguloša citai neizmantojamai gaismai;
- 8) skrejceļam, kas paredzēts pacelšanās darbībām gadījumos, kad redzamība uz skrejceļa ir 550 m vai lielāka, profilaktiskās apkopes sistēmas mērķis ir tāds, lai jebkurā ekspluatācijas darbību laikā visās sekcijās būtu izmantojamas, un tas visos gadījumos nozīmē:
- i) vismaz 85 % no skrejceļa malas gaismām un skrejceļa gala zonas gaismām ir izmantojamas;
 - ii) neizmantojama gaisma nedrīkst būt pieguloša citai neizmantojamai gaismai;
- 9) skrejceļam, kas aprīkots ar vizuālās pieejas trajektorijas indikācijas sistēmām, profilaktiskās apkopes sistēmas mērķis ir tāds, lai jebkurā ekspluatācijas darbību brīdī visas sekcijas būtu izmantojamas. Sekcija tiek uzskatīta par neizmantojamu, ja neizmantojamo gaismu skaits tādā sekcijā nesniedz gaisa kuģim vajadzīgo vadību.
- c) Punkta b) apakšpunkta izpratnē gaisma uzskatāma par neizmantojamu, ja:
- 1) galvenā stara vidējā intensitāte ir mazāka nekā 50 % no vērtības, kas noteikta Aģentūras izsniegtajās sertifikācijas specifikācijās. Gaismu sekcijām, kuru paredzētā galvenā stara vidējā intensitāte ir virs Aģentūras izsniegtajās sertifikācijas specifikācijās precizētās vērtības, jāvērtē 50 % vērtība no paredzētās vērtības;
 - 2) trūkst vai ir bojāts ar gaismu saistītais filtrs, vai arī gaisma neveido pareizas krāsas gaismas staru.
- d) Lidlauka ekspluatants izstrādā un īsteno profilaktiskas un korektīvas apkopes programmu, lai nodrošinātu marķējumu un zīmju izmantojamību un uzticamību tādā veidā, kas nodrošina gaisa kuģu un transportlīdzekļu vadības un kontroles nepārtrauktību.

▼ M5

- e) Celniecības vai apkopes darbības nenotiek lidlauka elektrosistēmu tuvumā, kad lidlaukā tiek veiktas procedūras ierobežotas redzamības apstākļos.
- f) Lidlauka ekspluatants nodrošina, ka:
 - 1) a), b) un d) apakšpunktos minētās profilaktiskās apkopes programmas iekļauj attiecīgas katras sistēmas atsevišķo elementu, kā arī pašas sistēmas inspekcijas un pārbaudes, kas tiek veiktas saskaņā ar noteiktajām procedūrām un definētos intervālos, saskaņā ar paredzēto ekspluatāciju un sistēmu;
 - 2) tiek veiktas attiecīgās korektīvās darbības trūkumu novēršanai un identificēšanai.
- g) Lidlauka ekspluatants uzglabā reģistrus par attiecīgajām apkopes darbībām.

▼ M4**D APAKŠDAĻA – PERONA PĀRVALDĪBAS DARBĪBAS****ADR.OPS.D.001 Ar perona pārvaldības drošumu saistītas darbības**

- a) Lidlauka ekspluatants nodrošina, ka ir izstrādāti un īstenoti līdzekļi un procedūras, ar ko uz perona:
 - 1) regulē kustību, lai novērstu sadursmes starp gaisa kuģiem un starp gaisa kuģiem un šķēršļiem;
 - 2) regulē gaisa kuģu iebraukšanu perona teritorijā un ar lidlauka vadības torni koordinē gaisa kuģu izbraukšanu no perona teritorijas;
 - 3) nodrošina drošu un ātru transportlīdzekļu kustību;
 - 4) atbilstīgi regulē šādas darbības:
 - i) gaisa kuģu stāvvietu piešķiršana;
 - ii) gaisa kuģu manevru vadīšanas pakalpojumu sniegšana;
 - iii) procedūra gaisa kuģu novietošanai stāvvietā un izbraukšanai no stāvvietas;
 - iv) gaisa kuģu degvielas uzpilde;
 - v) piesardzības pasākumi attiecībā uz reaktīvā dzinēja strūklu un dzinēju pārbaudes;
 - vi) dzinēju iedarbināšanas atļaujas un manevrēšanas norādījumi.
- b) Lai īstenotu a) apakšpunktu, lidlauka ekspluatants, drīkst uzticēt pienākumus citām organizācijām. Ja lidlauka ekspluatants uztic šādus pienākumus, uzticētos pienākumus norāda lidlauka ekspluatācijas instrukcijā.

ADR.OPS.D.005 Perona robežas

- a) Lidlauka ekspluatants sadarbībā ar gaisa satiksmes pakalpojumu sniedzēju nosaka perona robežas un informāciju par perona robežām sniedz aeronavigācijas informācijas pakalpojumu sniedzējam publicēšanai aeronavigācijas informācijas publikācijā (AIP).
- b) Nosakot perona robežas, ņem vērā vismaz šādus faktorus:
 - 1) lidlauka plānojums;

▼M4

- 2) skrejceļa un manevrēšanas ceļa konfigurācija un ekspluatācijas metode;
- 3) satiksmes blīvums;
- 4) laika apstākļi;
- 5) ekspluatācijas procedūras.

ADR.OPS.D.010 Koordinācija saistībā ar gaisa kuģu iebraukšanu perona teritorijā un izbraukšanu no tās

- a) Ja gaisa kuģu kustību uz perona nepārvalda gaisa satiksmes pakalpojumu sniedzējs, lidlauka ekspluatants nodrošina, ka gaisa kuģu iebraukšana perona teritorijā un izbraukšana no tās tiek koordinēta ar gaisa satiksmes pakalpojumu sniedzēju. Koordinācija ietver:
 - 1) īpašus pārejas punktus, kuros ielidojošo un izlidojošo gaisa kuģu kustības pārvaldība tiek nodota starp perona pārvaldības dienestu un gaisa satiksmes dienestu;
 - 2) īpašas “gaiss–zeme” sakaru iekārtas, kas izmantojamas uz perona;
 - 3) ielidojošo gaisa kuģu uzgaidīšanas zonas, ja gaisa kuģu stāvvietas nav pieejamas.
- b) Lidlauka ekspluatants aeronavigācijas informācijas pakalpojumu sniedzējiem publicēšanai aeronavigācijas informācijas publikācijā (AIP) sniedz šādu informāciju:
 - 1) izraudzītie pārejas punkti, kas minēti a) apakšpunkta 1. punktā;
 - 2) izraudzītās “gaiss–zeme” sakaru iekārtas, kas minētas a) apakšpunkta 2. punktā.

ADR.OPS.D.015 Gaisa kuģu kustības pārvaldība uz perona

Lidlauka ekspluatants nodrošina, ka:

- a) gaisa kuģiem ir sniegtas instrukcijas par maršrutu, kas jāievēro uz perona;
- b) ir nodrošināti atbilstīgi vizuālie līdzekļi, kas lidojuma apkalpei ļauj identificēt noteikto maršrutu;
- c) paredzētajā maršrutā nav nekādu šķēršļu, kas varētu radīt sadursmes risku kustībā esošajam gaisa kuģim.

ADR.OPS.D.025 Gaisa kuģu stāvvietu piešķiršana

- a) Lidlauka ekspluatants izstrādā procedūru un gādā par tās īstenošanu, lai nodrošinātu, ka piešķirtā gaisa kuģa stāvvietā ir:
 - 1) piemērota tam gaisa kuģa tipam, kam paredzēts stāvvietu izmantot;
 - 2) paziņota organizācijai, kas atbild par perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu, ja tāda ir izveidota, vai attiecīgajam gaisa satiksmes pakalpojumu sniedzējam;
 - 3) paziņota personām, kas atbild par gaisa kuģu manevrēšanu.
- b) Lidlauka ekspluatants nodrošina, ka gaisa kuģu stāvvietu piešķiršanā tiek ņemti vērā vismaz šādi parametri:
 - 1) gaisa kuģa parametri;
 - 2) palīg līdzekļi gaisa kuģa novietošanai stāvvietā;
 - 3) iekārtas gaisa kuģa stāvvietas apkalpošanai;

▼ M4

- 4) infrastruktūras tuvums;
- 5) citi gaisa kuģi, kas novietoti blakusesošās gaisa kuģu stāvvietās;
- 6) savstarpējā atkarība gaisa kuģu stāvvietu izmantošanā.

ADR.OPS.D.030 Gaisa kuģu manevru vadīšana

Lidlauka ekspluatants nodrošina, ka gaisa kuģu manevru vadīšana notiek, izmantojot manevrēšanas signālus saskaņā ar Komisijas Īstenošanas regulas (ES) Nr. 923/2012 ⁽¹⁾ pielikuma 1. papildinājumu.

ADR.OPS.D.035 Gaisa kuģu novietošana stāvvietā

Lidlauka ekspluatants izstrādā procedūru un gādā par tās īstenošanu, lai nodrošinātu, ka:

- a) zonu, kas paredzēta gaisa kuģu novietošanai stāvvietā uz perona, uzrauga, lai nodrošinātu, ka, veicot manevrēšanu gaisa kuģa novietošanai stāvvietā, tiek ievērota drošības distance;
- b) tiek sniegtas norādes, kas ļauj gaisa kuģi droši novietot stāvvietā;
- c) ja ir uzstādītas automatizētas norādes sistēmas gaisa kuģu novietošanai stāvvietā, tās darbojas pareizi;
- d) personas, kas atbild par gaisa kuģu manevrēšanu, ir brīdinātas apturēt gaisa kuģi, ja netiek ievērota drošības distance;
- e) personām, kurām nav uzdevuma sniegt palīdzību gaisa kuģa novietošanai stāvvietā, ir aizliegts tuvoties gaisa kuģim, kad ir ieslēgtas pretsadursmju ugunis un darbojas dzinēji;
- f) gaisa kuģa stāvvietā nav nekādu svešķermeņu, kas var ietekmēt drošumu.

ADR.OPS.D.040 Gaisa kuģa izbraukšana no stāvvietas

Lidlauka ekspluatants izstrādā procedūru un gādā par tās īstenošanu, lai nodrošinātu, ka laikā, kad gaisa kuģis izbrauc no stāvvietas:

- a) apkalpošanai uz zemes paredzētās iekārtas – izņemot gaisa kuģu izstumšanas traktoros, ja tie vajadzīgi gaisa kuģa kustībai, – un transportlīdzekļi ir aizvērti no gaisa kuģa stāvvietas vai novietoti stāvēšanai īpašās zonās;
- b) ja gaisa kuģa stāvvietu apkalpo, izmantojot pasažieru iekāpšanas tiltus, tie ir ievilkti;
- c) norādītajā maršrutā izbraukšanai no gaisa kuģa stāvvietas nav svešķermeņu;
- d) transportlīdzekļu kustība stāvvietā un satiksme pa blakusesošo(-ajiem) ceļu(-iem) ir apturēta, izņemot gaisa kuģu izstumšanas traktoros, ja tie vajadzīgi gaisa kuģa kustībai;
- e) personām, kurām nav uzdevuma sniegt palīdzību gaisa kuģa izbraukšanai no stāvvietas, ir aizliegts tuvoties gaisa kuģim, kad ir ieslēgtas pretsadursmju ugunis un darbojas dzinēji.

⁽¹⁾ Komisijas Īstenošanas regula (ES) Nr. 923/2012 (2012. gada 26. septembris), ar ko nosaka vienotus lidojumu noteikumus un ekspluatācijas normas aeronavigācijas pakalpojumiem un procedūrām un ar ko groza Īstenošanas regulu (ES) Nr. 1035/2011 un Regulas (EK) Nr. 1265/2007, (EK) Nr. 1794/2006, (EK) Nr. 730/2006, (EK) Nr. 1033/2006 un (ES) Nr. 255/2010 (OV L 281, 13.10.2012., 1. lpp.).

▼ M4**ADR.OPS.D.045 Informācijas izplatīšana organizācijām, kas veic darbības uz perona**

- a) Lidlauka ekspluatants informāciju par perona ekspluatācijas ierobežojumiem savlaicīgi izplata attiecīgajām organizācijām, kas veic darbības uz perona.
- b) Sniedzamajā informācijā attiecīgā gadījumā ietver šādus elementus:
 - 1) ierobežojuma veids;
 - 2) ierobežojuma ilgums, ja zināms;
 - 3) piemērojami ietekmes mazināšanas pasākumi;
 - 4) ierobežojuma ietekme uz ekspluatāciju;
 - 5) gaisa kuģu stāvvietu pieejamība;
 - 6) ierobežojumi attiecībā uz gaisa kuģu stāvvietām;
 - 7) stacionāro iekārtu pieejamība gaisa kuģu stāvvietās;
 - 8) īpašas procedūras gaisa kuģu novietošanai stāvvietās;
 - 9) kustības maršrutu pagaidu izmaiņas;
 - 10) notiekošie darbi;
 - 11) visa cita informācija, kas perona izmantotājiem ir svarīga ekspluatācijā.

ADR.OPS.D.050 Neatliekamās palīdzības dienestu brīdināšana

- a) Lidlauka ekspluatants:
 - 1) lidlauka ārkārtas situāciju pasākumu plānā nosaka un īsteno procedūru neatliekamās palīdzības dienestu brīdināšanai par nelaimes gadījumiem un incidentiem uz perona;
 - 2) nodrošina atbilstīgus līdzekļus un iekārtas attiecīgo neatliekamās palīdzības dienestu brīdināšanai.
- b) Lidlauka ekspluatanta izveidotā procedūra ietver vismaz šādus elementus:
 - 1) kontaktinformācija un līdzekļi, kas izmantojami, lai brīdinātu neatliekamās palīdzības dienestus;
 - 2) informācija, kas jāsniedz neatliekamās palīdzības dienestiem, lai varētu efektīvi rīkoties incidenta gadījumā, piemēram:
 - i) nelaimes gadījuma vai incidenta norises vieta;
 - ii) nelaimes gadījuma vai incidenta veids;
 - iii) bojājumi;
 - iv) personām nodarīti miesas bojājumi;
 - v) bīstamās kravas.

ADR.OPS.D.055 Piesardzības pasākumi attiecībā uz reaktīvā dzinēja strūklu

- a) Lidlauka ekspluatants informē perona izmantotājus par apdraudējumu, ko rada reaktīvā dzinēja strūkļa un aizpropellera gaisa strūkļa.
- b) Lidlauka ekspluatants prasa, lai perona izmantotāji pienācīgi nostiprinātu transportlīdzekļus un aprīkojumu, un norāda stāvvietu zonas, kur reaktīvā dzinēja strūkļa vai aizpropellera gaisa strūkļa ietekme ir samazināta līdz minimumam.

▼ M4

- c) Izstrādājot perona plānojuma projektu vai veicot izmaiņas tajā, lidlauka ekspluatants ņem vērā reaktīvā dzinēja strūkļas vai aizpropellera gaisa strūkļas ietekmi.
- d) Lidlauka ekspluatants nosaka vietas, kas ir sensitīvas pret reaktīvā dzinēja strūkļu, un vai nu publicē prasību pilotiem nodrošināt minimālu vilci, vai veic atbilstīgus ietekmes mazināšanas pasākumus, lai līdz minimumam samazinātu reaktīvā dzinēja strūkļas ietekmi.

ADR.OPS.D.060 Gaisa kuģu degvielas uzpilde

- a) Lidlauka ekspluatants izstrādā procedūru gaisa kuģu degvielas uzpildei:
- b) Procedūrā prasīti šādi elementi:
 - 1) aizliegums izmantot atklātu liesmu un elektriskus vai līdzīgus instrumentus, kas degvielas uzpildes zonā varētu radīt dzirksteļizlādi vai lokizlādi;
 - 2) aizliegums degvielas uzpildes laikā iedarbināt zemes spēka iekārtas;
 - 3) brīvs ceļš no gaisa kuģa, lai avārijas gadījumā varētu ātri evakuēt gaisa kuģu degvielas uzpildei izmantojamus transportlīdzekļus un/vai iekārtas un cilvēkus;
 - 4) gaisa kuģa un degvielas padeves avotu pareiza savienošana un zemēšanas procedūru pareiza piemērošana;
 - 5) tūlītēja ziņošana degvielas uzpildes uzraudzītājam par degvielas izšļakstīšanos un detalizēti norādījumi par to, kā rīkoties degvielas izšļakstīšanās gadījumā;
 - 6) gaisa kuģu apkalpošanai uz zemes paredzētā aprīkojuma izvietošana tādā veidā, lai avārijas izejas nebūtu aizšķērsotas un būtu iespējams ātri evakuēt pasažierus, ja degvielas uzpildes laikā pasažieri iekāpj gaisa kuģī vai izkāpj no tā, vai paliek gaisa kuģī;
 - 7) viegli pieejami piemērota tipa ugunsdzēsāmie aparāti vismaz sākotnējai intervencei degvielas aizdegšanās gadījumā;
 - 8) degvielas uzpildes darbību pārtraukšana, ja lidlaukā vai tā tuvumā ir pērkona negaiss ar zibeņošanu.

ADR.OPS.D.065 Dzinēja pārbaude

- a) Lidlauka ekspluatants izstrādā un īsteno dzinēja pārbaudes procedūru.
- b) Procedūra aptver šādus elementus:
 - 1) persona, kas ir pilnvarota apstiprināt dzinēja pārbaudes;
 - 2) zonas, kurās veic dzinēja pārbaudes;
 - 3) veicamie drošības pasākumi.

ADR.OPS.D.070 Augstas redzamības apģērbs

Lidlauka ekspluatants prasa, lai viss personāls, kas strādā ārā un kājām pārvietojas pa kustības zonu, valkātu augstas redzamības apģērbus.

▼ **M4****ADR.OPS.D.075 Dzinēju iedarbināšanas atļaujas un manevrēšanas norādījumi**

- a) Ja gaisa kuģu kustību uz perona nepārvalda gaisa satiksmes pakalpojumu sniedzējs, lidlauka ekspluatants nodrošina, ka dzinēju iedarbināšanas atļaujas, gaisa kuģa izstumšanas atļaujas, ja ir vajadzīgas, un manevrēšanas norādījumi tiek koordinēti ar gaisa satiksmes pakalpojumu sniedzēju.
- b) Šādā gadījumā lidlauka ekspluatants sadarbībā ar gaisa satiksmes pakalpojumu sniedzēju izstrādā un īsteno procedūru, kas ietver šādus elementus:
 - 1) pilnvarojums dot dzinēju iedarbināšanas atļaujas;
 - 2) līdzekļi savstarpējai informācijas apmaiņai par dotajām dzinēju iedarbināšanas atļaujām;
 - 3) līdzekļi savstarpējai informācijas apmaiņai par dotajām gaisa kuģa izstumšanas atļaujām un manevrēšanas norādījumiem.

ADR.OPS.D.080 Manevru vadītāju un "FOLLOW-ME" transportlīdzekļu vadītāju mācību un profesionalitātes pārbaudes programmas

- a) Lidlauka ekspluatants izstrādā mācību programmu personām, kas sniedz turpmāk minētos pakalpojumus, un nodrošina tās īstenošanu:
 - 1) gaisa kuģu manevru vadīšana;
 - 2) "FOLLOW-ME" norādes.
- b) Mācību programmu īsteno saskaņā ar III pielikuma ADR.OR.D.017. punktu.
- c) Apmācību plāno tā, lai sniegtu pamatzināšanas un praktiskās prasmes, kas saistītas ar minēto personu pienākumu izpildi.
- d) Lidlauka ekspluatants gādā par a) apakšpunktā minētā personāla profesionalitātes pārbaudes programmas īstenošanu, lai nodrošinātu:
 - 1) šā personāla pastāvīgu kompetenci;
 - 2) to, ka šis personāls zina noteikumus un procedūras, kas attiecas uz tā funkcijām un uzdevumiem. Lidlauka ekspluatants nodrošina, ka a) apakšpunktā minēto personu profesionalitātes pārbaudes tiek veiktas ar intervālu, kas nepārsniedz 12 mēnešus kopš sākotnējās apmācības pabeigšanas.

ADR.OPS.D.085 Personāla, kas pa radiotelefonu sniedz manevrēšanas norādījumus gaisa kuģim, mācību un profesionalitātes pārbaudes programma

- a) Lidlauka ekspluatants nodrošina, ka:
 - 1) personas, kas, izmantojot piešķirtās aeronavigācijas radiofrekvences, pa radiotelefonu sniedz manevrēšanas norādījumus gaisa kuģiem uz perona, ir atbilstoši apmācītas un kvalificētas;
 - 2) mācību programmu īsteno saskaņā ar III pielikuma ADR.OR.D.017. punktu, ar šādiem izņēmumiem:
 - i) pēc sākotnējās apmācības tiek veikta struktūrvienības apmācība, kas ietver šādus posmus:

▼ **M4**

- A) pārejas apmācības posms, kura galvenais mērķis ir sniegt zināšanas un izpratni par konkrētajai vietai specifiskām ekspluatācijas procedūrām un ar konkrētiem uzdevumiem saistītiem aspektiem;
- B) praktiskās apmācības posms, kas ir struktūrvienības apmācības pēdējais posms, kurā iepriekš apgūto ikdienas darba kārtību un prasmes integrē praksē kvalificēta praktiskās apmācības instruktora uzraudzībā reālā satiksmes situācijā;
- ii) periodisko apmācību veic ar intervālu, kas nepārsniedz 12 kalendāros mēnešus, un tajā ietver sākotnējās apmācības satura pārskatu;
- iii) prasņu atsvaidzināšanas apmācību veic, ja persona ir bijusi prombūtnē ilgāk nekā 12 mēnešus, un tajā ietver visu sākotnējās apmācības saturu.
- b) Personas, kas minētas a) apakšpunkta 1) punktā, vismaz operatīvā līmenī apliecina valodas prasmi, izmantojot gan frazeoloģiju, gan vienkāršu valodu, saskaņā ar c) apakšpunktu valodās, ko lidlaukā izmanto saziņai “gaiss–zeme”.
- c) Pretendents apliecina spēju:
- 1) raiti sazināties, gan neredzot sarunbiedru, gan arī tiešā saziņā;
 - 2) precīzi un skaidri sazināties par vispārīgiem un ar darbu saistītiem tematiem;
 - 3) izmantot piemērotas saziņas stratēģijas, lai apmainītos ar ziņojumiem un konstatētu un novērstu pārpratumus vispārīgās vai ar darbu saistītās situācijās;
 - 4) sekmīgi tikt galā ar valodas problēmām, ko izraisa sarežģījumi vai negaidīti notikumu pavērsieni, kas rodas ikdienas darba situācijās vai saistībā ar saziņas uzdevumu, kas valodas lietotājam citādā ziņā ir pazīstams;
 - 5) lietot dialektu vai akcentu, kas saprotams aeronavigācijas vidē.
- d) Valodas prasmi apliecina ar sertifikātu, ko izsniedz organizācija, kas veikusi novērtējumu, apliecinot valodas vai valodu prasmi, zināšanu līmeni vai līmeņus un norādot novērtējuma datumu.
- e) Izņemot personas, kas apliecinājušas valodas prasmi eksperta līmenī, valodas prasmi atkārtoti novērtē ik pēc:
- 1) četriem gadiem kopš novērtējuma datuma, ja apliecināts operatīvais līmenis;
 - 2) sešiem gadiem kopš novērtējuma datuma, ja apliecināts paaugstināts līmenis.
- f) Valodas prasmes apliecināšanu veic, izmantojot novērtēšanas metodi, kas ietver:
- 1) novērtējuma izpildes procesu;
 - 2) valodas prasmes novērtējumu veikušo eksaminētāju kvalifikāciju;
 - 3) pārsūdzības procedūru.
- g) Lai sava personāla valodas prasmi uzturētu vajadzīgajā līmenī, lidlauka ekspluatants nodrošina valodu apmācību.

▼ **M4**

- h) Lidlauka ekspluatants gādā par a) apakšpunkta 1) punktā minētā personāla profesionalitātes pārbaudes programmas īstenošanu, lai nodrošinātu:
- 1) šā personāla pastāvīgu kompetenci;
 - 2) to, ka šis personāls zina noteikumus un procedūras, kas attiecas uz tā funkcijām un uzdevumiem. Lidlauka ekspluatants nodrošina, ka a) apakšpunktā minēto personu profesionalitātes pārbaudes tiek veiktas ar intervālu, kas nepārsniedz 12 mēnešus kopš sākotnējās apmācības pabeigšanas.

▼ **M5**

1. papildinājums

NOTAM FORMĀTS

Prioritātes atzīme												→
Adrese												
Iesniegšanas datums un laiks												→
Sagatavotāja indikators												<<≡
Ziņojumu sērija, numurs un identifikators												
NOTAM, kas satur jaunu informācijuNOTAMN (sērija un numurs/gads)											
NOTAM, kas aizstāj iepriekšēju NOTAMNOTAMR (sērija un numurs/gads) (aizstājamā NOTAM sērija un numurs/gads)											
NOTAM, kas atceļ iepriekšēju NOTAMNOTAMC (sērija un numurs/gads) (atceļamā NOTAM sērija un numurs/gads)											<<≡
Apzīmētāji												
	FIR	NOTAM kods	Satiksm e	Mērķis	Līmenis	Apakšējā robežvērtība	Augšējā robežvērtība	Koordinātas, rādiuss				
Q)		Q										<<≡
ICAO atrašanās vietas indikators, kur atrodas ziņojumā minētais objekts, gaisa telpa vai stāvoklis							A) →					
Derīguma termiņš												
No (datuma–laika grupa)	B)											→
Līdz (PERM vai datuma–laika grupa)	C)											EST* PERM* <<≡
Laika grafiks (ja piemērojams)	D)											→
												<<≡
NOTAM teksts; ieraksts vienkāršā valodā (izmantojot ICAO saīsinājumus)												
E)												
Apakšējā robežvērtība	F) →											
Augšējā robežvērtība	G)) <<≡
Paraksts.												

*Lieto svītrot

▼ **M5**

2. papildinājums

SNOWTAM FORMĀTS

(COM virsraksts)	(Prioritātes rādītājs)	(Adreses)		<=		
	(Iesniegšanas laiks)	datums un	(Ģenerētāja indikators)	<=		
(Saīsināts virsraksts)	(SWAA* SĒRIJAS NUMURS)		(ATRAŠANĀS VIETAS INDIKATORI)	NOVĒRTĒJUMA DATUMS UN LAIKS	(PĒC IZVĒLES)	<=
	S	W	*	*		
SNOWTAM →		(Sērijas numurs)		<=		
Lidmašīnas veiktspējas aprēķina sadaļa						
(LIDLAIKA ATRAŠANĀS VIETAS INDIKATORI)			M	A)	<=	
(NOVĒRTĒJUMA DATUMS/LAIKS (novērtējuma pabeigšanas laiks pēc UTC))			M	B)	→	
(MAZĀKAIS SKREJCEĻA APZĪMĒJUMA NUMURS)			M	C)	→	
(SKREJCEĻA STĀVOKĻA KODS (RWYCC) KATRAI SKREJCEĻA TREŠDAĻAI (no skrejceļa stāvokļa novērtējuma matricas (RCAM) 0, 1, 2, 3, 4, 5 vai 6))			M	D)	// →	
(PIESĀRŅŪJUMA PĀRKLĀJUMS PROCENTOS KATRĀ SKREJCEĻA TREŠDAĻĀ)			C	E)	// →	
NESABLIETĒTA KONTAMINANTA KĀRTAS BIEZUMS (mm) KATRĀ SKREJCEĻA TREŠDAĻĀ			C	F)	// →	
(STĀVOKĻA APRAKSTS PAR VISU SKREJCEĻA GARUMU) (novērots katrā skrejceļa trešdaļā, sākot no sliekšņa ar mazāko apzīmējuma numuru)			M	G)	//	
SABLIETĒTS SNIEGS SAUSS SAUSS SNIEGS SAUSS SNIEGS UZ SABLIETĒTA SNIEGA SAUSS SNIEGS UZ LEDUS SARMA LEDUS SLIDENI SLAPJŠ ŠĶĪDONIS ĪPAŠI SAGATAVOTS ZIEMAS SKREJCEĻŠ STĀVOŠS ŪDENS ŪDENS UZ SABLIETĒTA SNIEGA SLAPJŠ SLAPJŠ LEDUS SLAPJŠ SNIEGS SLAPJŠ SNIEGS UZ SABLIETĒTA SNIEGA SLAPJŠ SNIEGS UZ LEDUS					→	
(SKREJCEĻA PLATUMS, UZ KURU ATTIECAS SKREJCEĻA STĀVOKĻA KODI, JA TAS IR MAZĀKS NEKĀ PUBLICĒTAIS PLATUMS)			O	H)	<==	
Situācijas apzināšanas sadaļa						
(SAMAZINĀTS SKREJCEĻA GARUMS, JA TAS IR MAZĀKS NEKĀ PUBLICĒTAIS GARUMS (m))			O	I)	→	
SNIEGVIKSNIS UZ SKREJCEĻA			O	J)	→	
(IZBĀRSTĪTAS SMILTIS UZ SKREJCEĻA)			O	K)	→	
(ĶĪMISKA APSTRĀDE UZ SKREJCEĻA)			O	L)	→	
(SNIEGA SANESAS UZ SKREJCEĻA) (ja tādas ir, norāda attālumu no skrejceļa ass līnijas (m), aiz kura ieraksta attiecīgi "L", "R" vai "LR"))			O	M)	→	
(SNIEGA SANESAS UZ MANEVREŠANAS CEĻA)			O	N)	→	
(SNIEGA SANESAS BLAKUS SKREJCEĻAM)			O	O)	→	
(APSTĀKĻI UZ MANEVREŠANAS CEĻIEM)			O	P)	→	
(APSTĀKĻI UZ PERONIEM)			O	R)	→	
(IZMĒRĪTAIS SAĶERES KOEFICIENTS)			O	S)	→	
(PIEZĪMES VIENKĀRŠĀ VALODĀ)			O	T)) <=	
PIEZĪMES 1. Norāda ICAO valstspiederības burtus, kas sniegti ICAO dokumenta Nr. 7910 2. daļā, vai citādi piemērojamo lidlauka identifikatoru. 2. Informācija par citiem skrejceļiem, atkārtoti aizpilda B–H aili. 3. Informāciju, kas iekļauta situācijas apzināšanas sadaļā, atkārtoti par katru skrejceļu, manevrēšanas ceļu un peronu. Ziņojot atkārtoti pēc vajadzības. 4. Vārdi, kas raksturo iekavās, nav jāpārtraida. 5. Attiecībā uz A–T aili sk. SNOWTAM formāta aizpildīšanas norādījumu 1. punkta b) apakšpunktu.						

GENERĒTĀJA PARAKSTS (nav paredzēts pārraidēi)